

Érdi IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

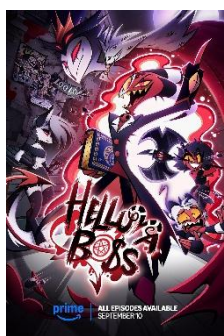
XV. évf. 2026/1. MÁRCIUS

1000 Ft

Tartalomjegyzék

Líra.....	3
Nyertes és alkalmi művek.....	25
Epika.....	27
Diákoldal.....	29
KÉP-VERS	31
Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport.....	32
Jankovics Márta rovata	34
Ábel András nyomában.....	36
Kalandozásaim – Nagy-Rakita Melinda rovata	40
Madarat tolláról – Madár Tamás rovata	42
Bemutakozás.....	43
Tanulmány	45
Portré – Szakáli Anna rovata	50
Beszámoló.....	52
Filmajánló.....	58
Könyvajánló.....	59
Hírek	60
Kép-tár: A közelmúlt eseményeinek fotói	61

Odüsszeusz két nagy utat tett meg – vagy mégsem? A nagy hős harmadik utazásáról szóló díjnyertes vers **Török Nándor** tollából a **huszonötödik oldalon** olvasható.

Mi a közös a hét főbűnben és a Helluva Boss című sorozatban? **Cserni András** tanulmányából kiderül a **negyvenötödik oldalon**.

Újraindult **Nagy-Rakita Melinda** népszerű rovata, a Kalandozásaim. Horvátországi élményeiről szóló írását lásd a **negyvenedik oldalon**.

Bár a legutóbbi lapszámban végére ért a nevével fémjelzett cikksorozat, továbbra is Ábel András nyomában járhatunk **Petrovics Kornél** jóvoltából. Az izgalmas interjút Dobozy Imrével lásd a **harminchatodik oldalon**.

IMPRESSZUM:

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Cserni András • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Címlapon Varga Katalin *Virulás* című festménye, hátsó borítón Székely Bertalan *II. Lajos holttestének megtalálása* című festménye, KÉP-VERS rovat fotói: Glavati Nagy Éva, többi fénykép: Garai János, Daróci Lajosné, Nagy Botond • Nyomdai munkák: Érdi Rózsa Nyomda Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048

BAKA GYÖRGYI (Érd)
Együttlét-árvaságban

Itt maradnom adj erőt,
ha nem látalak is, vakon
bújjak Hozzád, rettentő
ragyogásod égessen ki
belőlem minden fölösleget.

Nem őrzök magamnak
semmit sem, átadom
fájdalmam, gyönyöröm,
zuhanásom, könnyörtelen
árvaságom sebeit.

Fehér fény-nyelven
susogsz a lombok között,
bár szavaid nem értem,
bátorító érintésed érzem.

Elakad lélegzetem,
fény-rögök szakadnak föl,
belső szavaim kiáradnak
akácok szíromzáporába,
pipacsmezők pirosába.

Hajnalok oltalmazó
simogatásának hiányából
keresem létbe fordulását
a feltétlen szeretetnek
ebben a mérhetetlen
együttlét-árvaságban.

BODZA KLÁRA (Budapest)
Tavaszcím

Földanya, ébresztő, útbán már a tavasz,
Lágy szellő cirógatja dermedt tagjaidat.
.....Puha fekete föld, élet bölcsője vagy,
Költögeted, érleled az alvó magokat.
Humusz karjaidból rügyek fakadtnak,
S zöld levelekkel borítják a fákat.
Napsugarak nyomán puha pázsit sarjad,
s virágszőnyeg lepi be bársony palástodat.
Színpompás pillangók, méhek raja szálldos.
Édes zene füleimnek e zümmögő kórus.
E tavaszi zsongástól szinte részeg leszek,
S langyos eső mossa tisztára lelkemet.
Ezt a megújulást minden évben várom,
S csodaként élem meg e tavaszi mámort.
S ha ez a nagy csoda évente nem lenne,
Szegényebb lennék, mint Földanya tenyere.

BOTOS FERENC (Diósd)
Perzselő szikrák

(*in memoriam Ladányi Mihály*)

száradó évgyűrűk, lehulló tallérok, júdásfa
átszikráznak az éveken szavaid
„Csillagok kutyaláncon”
kinyílnak a megalkuvások dögszag ablakai
te illatos vagy
hamis ígérekkel telnek tócsafényű szemek
te messze látsz
tömött gyomrú, elszánt hittérítők között
te éhes vagy
nyűszítva hátrálnak a gyávaság seregei
te bátor vagy
száradó évgyűrűk, lehulló tallérok, júdásfa
átszikráznak az éveken szavaid
„Csillagok kutyaláncon”

CETTLER GERTRÚD (Barcs)
józan ész

mi is az a józan ész...?
előre vágat-e sebesen,
vagy csak mindig vissza-visszanéz?
gondol-e szépet, erkölcsöset,
értékrenden túlit?
vagy olykor-olykor inkább
csillogó hősieset,
melyre mindannyiunk
gondtalanul büszke lehet?
van-e gondja arra, hogy amit
gondol, azt ki is mondja?
esetleg időtlen időig mindazt
magában tartja?
hallgat-e felebarátra, társra,
közeli-távoli pajtásra?
netán csak a maga igazát
szajkózza?
létezik vagy csak kitalált
amolyan kitalált, de mégis
becsomagolt falat?
mely nem elég arra, hogy lebontson
minden rettegett falat?
talán mégis létező elem,
melyben megtalálhatom rég
elvesztett másik felem...(?)

CSONTOS MÁRTA (Budapest)**Szabadesés**

Csak egy maroknyi ég látszik
a felhők fölött ... érzed,
hogy húz magához a szél,
csak azért, hogy a kellő pillanatban
ellökhessen ismét, mert nem nézi
jó szemmel, ahogy idomítod
magadat a vágyhoz.
Szárnyatlan torzóként repülsz,
szabadgyökerű cserje vagy,
ágad nem tapad ághoz...

Próbálsz járni a levegőben,
mint Krisztus a vízen, elszakítottad
a gyökértől a rögöt, s a félelem
balladai látomásában erősen
kapaszkodsz a semmibe, fejedet
takarja Androméda-köd.

Most végre ernyőt nyitsz,
de holléted is bizonytalan,
árnyékod súlyát sem cipeled,
szíved morzsolják láthatatlan kövek.
Jó lenne visszakapni régvolt
szárnyaidat, vagy fönixmadárrá
változni a kalandban.

DEÁK MÁRIA (Budapest)**Törje Mátyás**

Zord idő, dermedt, hideg tél,
kabátomba kap, fúj a szél,
átfagyok.

Csontomig hatol a hideg,
lűktetésen fájó ideg,
fog vacog.

Zúzmarát lehel egy sóhaj,
Istent kérő, ima s óhaj
égre száll.

Téli hideg kertek alján,
jeget törő Mátyás napján
továbbáll.

Egyszer egy királyfi

(parafrázis a népi balladára)

Egyszer egy királyfi mit gondolt magába?
El kéne indulni messze a világba.
Szerencsét próbálni a szép nagyvilágba,
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, a szép nagyvilágba.

Guten tag, guten tag, van-e itt most munka?
Van bizony, van bizony, más itt nem vállalja.
Három diplomád ma jó lesz mosogatni.
De nem azért jöttem, hanem pénzt keresni.
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, hanem pénzt keresni.

Szegény magyar legény
Ott a nagyvilágba
Hm-hm-hm, ha-ha-ha,
Szegény magyar legény

Good evening, goog evening, van-e itt most munka?
Van bizony, van bizony, más itt nem vállalja.
Szállása is megvan, úgy hetedmagára.
De nem azért jöttem, csak dőlni az ágyra.
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, csak dőlni az ágyra.

Elmegyek, elmegyek,
Szegény magyar legény.
Hm-hm-hm, ha-ha-ha,
Szegény magyar legény.

Egyszer egy királyfi mit gondolt magába?
Haza kéne menni szép Magyarországra.
Meg kéne próbálni becsülettel élni,
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, becsülettel élni.

Jó napot, jó napot, van-e itt most munka?
Van bizony, van bizony, senki nem vállalja.
Három diplomám van, mit tud ajánlani?
Tisztességes bérből jó lenne megélni!
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, jó lenne megélni!

Szegény magyar legény
Itthon az országba
Hm-hm-hm, ha-ha-ha,
Szegény magyar legény

Egyszer egy királyfi mit gondolt magába.
Csábította nagyon a külföldi munka.
S bár a kerítés is kolbászból volt húzva.
Nem tehetett róla, szíve hazahúzta.
Hm-hm-hm, ha-ha-ha, szíve hazahúzta.

Elviszik a szegényt a mézesmadzaggal.
Viszik a gazdagot édes szép szavakkal.
Küldik a magyar lányt idegent szolgálni.
Küldik most a legényt messze parolázni.

Hogyne mennék, hogyne mennék
Idegent szolgálni
Pénzből él az ember,
Meg kell azt keresni.

Szegény magyar legény
Ott az idegenbe
Hm-hm-hm, ha-ha-ha,
Ott az idegenbe

Cselédsorba süllyedt
Szegény magyar leány
Hm-hm-hm, ha-ha-ha,
Szegény magyar leány.

Amíg hazavárnak,
Egymásra találunk.
Ölelik majd egymást.
Hazajönnek, meglásd.

*(Az Egyszer egy királyfi kezdetű
meseszerű balladát Bartók Béla
gyűjtötte Újszászon 1918-ban)*

DEMSE MÁRTON (Erdély) **Csak a szégyen**

Csak a szégyen tart vissza
Teljes torokból ordítani
Szeretnék a vadult világra.
Éjhosszakon át nem tudom,
Ki után fárasztom rekedő
Torkom. Mondani szeretnék....
De mit is mondhatnék?
Hogy kínokban élek...
Csak ennyit, de nem hallgat
Rám. Jót nevet és tovahalad.
A fájdalommal te választottad,
Mondja: mindig ezt akartad.

Hátat fordítok és ordítok...
Újraelherdált éveim kérem
Vissza, a csendet, a reményt,
Az önbizalmat, a napi kenyerem,
Értük lett kérges a tenyerem.

Utálom a mindennapos önkényit!
Mert mindent sárba taposott:
Az életiránytű is elromlott.
Kelet felől veszett medve
Zúzmarát fűj. Ez a kedve.
Már nincs méz a HUN kaptárban,
Se aratott búza a határban.
A sok sarcnak „nyet” a vége,
Kitiltatott a muszkák serege.

Tavasza

Az égben az angyalok
Dicshimnusz dalolnak.
Sírnak a felhők,
Áznak a mezők,
Öröm a szegénynek,
Kenyer az életnek,

DROTLEFF ZOLTÁN (Székesfehérvár) **Révbe érni végül**

Többször elbódultam!
Majdnem felfordultam!
Ej, még nem szeretnék!
Van mit befejeznék...
De tudom, nem tudom,
hiába akarom!
Tavasza megszakad,
és minden úgy marad,
utána meg semmi,
s nem tudhatja senki...
Mi lesz burkán kívül,
ami földbe évül!
Ékül, belül révül,
örök káosz épül?
Mely tán mégis készül,
révbe érni végül?

Csak fikció?

Eliramlik időnk,
és vele tart nyarunk,
tovasárgul őszünk,
árván esd már korunk.

Telünk sem hó lepi,
sötétet ölt minden...
Mi büntelen, fehér?
Ilyen divat nincsen!

Lesz tán illat egyszer
ránk-virágzó tavasz?
Elvetsz egy kis reményt?
Hadd higgyük, még aratsz...
Igen, élni készül
élőhalott létünk!
Csupán Júdás-pénzért
nem ontjuk már vérünk!

Sokfelé háború,
béke csak nyomokban...
Becsület, szeretet,
csak zokog, s romokban!

DYLAN D. TIDES (Gyál)**Alkony**

Csendet kér az alkony hangja,
elnémul a falevél,
s rajta is megáll a hangya,
azt figyel, ha a szél
csettintésre meg tud állni,
akkor bizony nagy dolog
készülődik, legyen bármi...
Nézd csak! Itt ki andalog
ilyen tájban, kótyagosan?
Néha füttyent, meg-megáll,
tócsát kerül óvatosan,
bohókásan szalutál
a már álmoskás bokornak,
kergeti az illatát,
s örül neki, mint a bornak.
Huncut szikra villan át
pajkos szemén kis költőnknek,
merthogy ő az, nem vitás,
s hogy rím helyett dalok nőnek
szívében most, nem hibás
azért senki... Ő ma este
annyi évnek dallamát
találta meg (nem kereste),
írna ő száz balladát,
de most inkább énekelni
szeretné a vágyait,
s egy kicsikét égbe kelni,
leporolni szárnyait.

**EGYEDY SÁNDOR [SÁNDOR LÍRAFIA]
(Tárnok)****Ott a völgyben egy szép falu**

A vonat áthaladt a mészköszirtek között.
Egy szép falu látványa a szívembe költözött.
Körben magas dombok tornyosultak,
Rajtuk gyönyörű zöld erdők a táj éke.
Az égen felettük szép felhők,
A földi szépség tükörképe.

Azért láthatom,
Még azért tudok a szépnek örülni,
Mert a szívem tud repülni.
Nagyon szeret az én Zsuzsikám,
Szerelmes szívvel gondolok rá.

Habár a vonat késett, és alig döcög,
Tudom bizton,
A Kedvesem szerelme örök.
És csak Tatabányáról
Ne menjen el a vonat.
Akkor csak késő délután lesz,
Mikor láthatlak.

És késő délután lesz,
Az ajkad a csókom éri,
A hőség, a várakozás,
Az izzadás mind megéri.

Fazekas Imre Pál (Veszprém)**Tavasza a szabadban**

a félhomályból tisztuló távolban
csókos csőrű madarak hangolnak
áttükröződő bimbóáradatnak
illata tölti fel a zöld levegőt

fütengerben mosakszik a kelő fény
sugarai a faleveleken
becéző táncot járnak az ereken
áradva bódítva a párzó mezőt

felkerekednek a szorgalmas neszek
szemtávolba ért tétova álmok
szélsodorta szép aranypor virágok
jutalmát kapják a tájhű szeretők

Szerelmünk a tavaszban

tavasza szíve lángolt a kék égen
fűszálakon harmatok doboltak
a természet üde szépségében
megittasult madarak daloltak
megállt az idő a fák tövében
csak a haj hullámozott a lüktetés
lila orgona fénylett a szélben
szót váltott a kéz a szem az ölelés
zúgó hullámok néma tetején
az est kúszott át rajtunk a résben
s lobogó vér zavaros fején
a nap tüzet rakott a felhőkben

*(Az irodalmi hagyaték ápolója:
Tausz Józsefné)*

FAZEKAS IVETT (Százhalombatta)**XVIII.****Definícióm**

Az őszinteségről szólván,
miként belőlem égbe törő vulkán,
úgy próbálom rendezni kusza soraimat
végeláthatatlan rímekbe.
De tintám kopik,
s nem tudom többé megugrani
magamnak állított gátjaimat.
A víz felcsap a nyakamig,
kapaszkodni meg nem lehet,
s talán ezért is hagytam neked azt a levelet.

Tudtam, hogy nem lesz időm búcsúzni,
és tudtam, hogy le fogok omlani a hegyről.
A hegyről, mely az égig ért,
s egy másik kalandban talán több mindent is megélt,
akárcsak én.
De most a tejfölös dobozt kapargatom,
mert nem maradt már benne semmi érzelemnek
nevezhető dolog.
A só kicsípte a bőröm és hajam
egy a kisállat-kereskedésekben levő akváriumok közül.
Legalábbis a szaguk hasonló.
S mikor bezártságot érzek,
körmeimet piszkálva teljes mellszélességgel,
egy hátrafele haladó alak felé futva,
ki akkor is utolér, amikor már leköröztem,
és túl sok a fekete meg a szürke.
Mindig esik az eső, és a cseppek fájnak.
Nem sírok.
Nem akarok.
Nem tudok.
De mégis havat akarok az eső helyett,
és érezni a fenyő illatát nappalinkban.
Ha ezt majd egyszer valaki felolvassa,
egy levegővétellel tegye.
Úgyse sikerül majd neki.

XIX.

Replay

Igazából egy vicces történet vagyunk.
Reccsenő jég,
szakadó hó.
Nincs is definíciónk,
és a közös nevezőnk 15 napja elszállt.
Egyre hidegebb van kint,
emlékeket lehelek az éjszakába,
hogy mind velem maradhassanak reggelig.
Félek, hogy kiszaladnak a fejemből,
pontosan, mint egy hete belőlem te is.
Elfúj a szél, és halmozódik minden.
Érzéseimben hintázok előre s hátra,
tétova reggelen a nyugalomra várva.
Most már legalább tudok aludni,
nem forgolódom egész éjjel,
tekintetem az árulkodó plafonra szegezve.
Valaha tortaként faltam a pillanatot,
s soraim ennél is kuszábbak voltak.
Azt szokták mondani,
hogy a kupleráj a zsenikre vall,
mert a rendszertelenben is látják a rendszert.
Bárcsak tudnám, mire volt ez jó.
Kristálycukron csúszkáltunk
felhorzsoltságunkkal.
Az alvadó tekinteted pedig még egészségesnek tűnt.

Mindig zöld volt minden, és nem éreztem,
ha a hajgumi szorította a csuklómat.
Mély levegő és reszkető ajak.
Szempillába gabalyodó, apró szösz.
A hangom egyre halkabb,
és nem akarok róla beszélni.
Ropogó ujjak a korlátba markolva.
Nem a zuhanás öl meg,
hanem a becsapódás.
Pláne úgy,
hogy már nem állsz mellettem,
hogy puha liliomszirmaiddal
felfogd az esést.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA (Százhalombatta)

Pünkösdi kegyelem

Megváltó Jézusunk, esedezve
világbékét kérünk könyörögve!
Jövel, szentlélek, pünkösdi láng,
hogy kösse össze a szíveket
a háború nélküli béke s a szeretet!
Erőt merítsen egész világ belőle!
Te légy a legszebb nap emberek szívébe!
Én édes ünnepem, háború nélküli álom!
Imádkozó reménnyel szívszakadva várom.
Köttesse meg a béke, és háború nem lesz,
nyelvét gyakorolhassa mindenféle nemzet!
Megszakítani, megtörni Isten ne engedje,
teremtését védje!
Ha sorsod elől mégse menekülsz,
ne engedj a csábításnak, légy köszikla, erős!
Őseink lelkével a gyökér nem veszhetsz el.
Győztes erő szabad marad.
Olyan időket élünk, veszünkbe rohanva,
hogy gondolkodásunk is rohanásnak van kitéve.
Elvesztettük emberi mivoltunkat, alázatosságunkat.
Ebben a sokszor elárult világban,
megszomorított földi létben velünk van Istenünk.
Az úr kegyelme, hogy még nincsen végünk,
mert nem fogy el irgalmassága felettünk.
Hiszünk benned, Uram!
Te építetted a földet s életünk.
Legyen meg akaratod velünk,
imánkkal könyörögve kérünk!
Pünkösdi szent lelke diadalmaskodjék felettünk!

GANI ZSUZSA (Érd)

Ott élsz

(Poet.hu: a nap verse volt)

Ott élsz, hol az árnyak meghajolnak,
ahol a szélvész és a csend dacolnak?
Ott gyúlnak a nemes, igaz szavak,
s olyan tiszták, mint a friss vizű patak.

Nem hajlik szóra, nem tud megtörni,
ép várból kevés van, tán egy öklömnyi.
Szívből jó, nem kér, nem vár, önzetlen,
hozzá mindig csakis büszkén csöngetnek.

Ha sorsára hagyják, csend karolja,
becsülettel ősök jussát ápolja.
Ég, mint a tűz, ne engedjék hunyni,
ember ne felejtse el embernek lenni.

Anyai szeretet

(Poet.hu: a nap verse volt)

Mily szép e feltétel nélküli szeretet,
s oly jó elmerülni szeplőtlen szemekben!
Anyai szeretetem, mely mindig csak ad,
sohasem kér, erre nincsenek is szavak.

Ölelésemben csend lakik, mély, önzetlen,
benne csoda, mint hó a téli bérceken.
Szavaim lágyak, mint az altatódalom,
némán is szépre, jóra tanító – nagyon.

Könnyeimből hosszú folyó fakad, tiszta,
mire észrevennéd, a föld már beitta.
Idő sem oldja szívem varázsát, fényét,
ha kell, életem árán is óvom éltét.

HAJDAN VALI (Budapest)

A költészet világnapjára

1.

Megosztom veletek
vers-eledelem,
hogyan tartson titeket
is elevenen!

Olvasók apraja-nagyja,
íme, ennek pillanatja!
Magyarul vagy ómagyarba,
Nektek írok, ó, ma nagyba!
Verseim, ki olvashatja,
tetszik neki, meg is hatja,
szavaimat így ihatja,
bár elmúlt ennek divatja!?
Mégis ízet úgy óhajtja,
rímeimet is folytatja?!

2.

Ha van egy szó, ami tetszik nekem,
fülemben és szívemben helyezem.
A szavakat szép sorba rendezem
és hogyha sikerül, lelkendezem!
Amit írok, nem az én érdemem,
hisz a szavak itt ülnek térdemen.

Örömmel veszem ezt és élvezem,
isteni fénnel tovább
fényezem.
Hálásan teszem össze
két kezem,
jóllakom rímekkel,
nem éhezem.

3.

Eljutottam
Forrástól a patakig,
folyótól a szavakig.
Óceántól tengerig,
egészen az emberig!
Vannak, akik szenvedik,
de magukhoz engedik,
titkaikat felfedik,
életüket rendezik.
Istenben lelkendezik,
bölcsebben rendelkezik.
Mások, akik nem merik,
a szót mindig terelik,
végül beesteledik.
Tán csak a szesz védelik,
szívük gyásszal megtelik,
életüket átszelik,
idő múlik, nem telik!

4.

Szavaink a
lélek tükre,
reménysínt fest
életünkre.
Szent szépségét
kék egünkre,
ragyogja színét
szemünkre,
mint a legszebb
ékszerünkre,
vet színezüst
fényt betünkre!

5.

Fáradhatatlan,
átjárja csendünk,
Igaz szavakra
úgy vár a lelkünk!

JÓLESZ GYÖRGY (Tapolca)

Két vers ugyanarról

I.

Nem tudom, miféle dolog ez a dolog,
vén fejjel sem értem ezt az egészet.
Várom a percet, kezem nyújtsam érted.
A vén fejhez vén szív; furcsán is dobog.

Mert mit tudok rólad? Még csak egy horog
vagy, belém akadva. Tündéri lényed
még csak írott szöveg s néhány fényképed.
Még tart a Titok, villózik és forog.

Leginkább még zenész énem biztat:
találkozásunk dallam lesz, mely ringat,
édes muzsika, és nem játszhatja más,

csak mi. Kaptam hozzá kis előleget:
mondogatom édesen csengő neved,
úgy szól, mint két kis ezüst kattanás.

II.

Tudod, ilyet még egyszer sem csináltam.
Hogy ismerkedtem virtuális térben,
és egyből elutaztunk (elég bátran)
a „biztos jó lesz, mitől félsz?” jegyében.

És tényleg: veled jó volt új világban,
és nem is volt komoly, hogy ettől félttem,
csak túl hamar a nagy intimitásban
elveszketten éreztem, nem értem,

hogya kerültem erre a színpadra,
a cselekménybe nem is beavatva.
(Ilyesmit talán álmodtam is régen.)

De akkor félelmemet megkerültem,
s a boldog-szép helyzettől felhevültem
azt képzeltem, te vagy a feleségem.

KÁDÁR TIBOR (Tárnok)
A magyar kultúra napján,
2026. jan. 22-én

*„Isten, áldd meg a magyart,
Jókedvvel, bőséggel!
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel.”
(Kölcsey Ferenc: Himnusz)*

Tépje bár az orkán a fát, törjön minden ága,
Gyökere, ha ép marad, kihajthat az újra!
Ha gyökere hal el, soha fel nem támad,
Méltóságos törzse szálnalmas csonk marad!

Egy nemzet gyökerét úgy hívják: KULTÚRA,
Minden hasznos tudás összességét adja.
Népzene és népdal kultúránk forrása,
Népművészet, népszokás irodalmunk talpa.

Tudomány, művészet, melyet magyar alkot,
Erősíti bennünk a MAGYARSÁGTUDATOT!
Így hirdetjük szerte az egész bolygónak,
Békés, dolgos népünk hasznos e világnak.

Legfőképp a nyelvnek őrizd tisztaságát,
Ne angolul pingáld plázák cégtábláját!
Ne érezd azt, hogy vendégségben jársz ott,
A saját hazádban idegen otthonod!

Becsüljed szókincsét, páratlan nagyságát,
Őrizd a múltat, tiszteld hagyományát.
Maradjon ez ország magyarnak, tisztának,
Ne higgyél el semmit liberál maszlagnak!

Ne használj te gyakran idegen szavakat,
Ne légy rest keresni magyar mondatokat!
Ha idegen nyelvből fordítasz magyarra,
Érthetőbb lesz sokszor a szerző szándéka.

Magyar a kultúránk több mint ezer éve
Sok-sok nemzedéknek tápláló gyökere.
Évszázadok során csiszolódott szépre,
Olyan kincs legyen az, mint a szemünk fénye.

Álomfeleség

Nem jó, ha az asszony
Csak egy puccos dáma!
Mindennap új ruhát
Aggat ő magára.

Jó, ha istenfélő,
De ne legyen bigott!
Jó férj-feleségnek,
Szerelem nem tiltott.

Ha lehet, legyen szép,
Az se baj, ha okos!
Milyen jó, ha szelíd,
Hát még hogyha dolgos!

Ha kell, konyhatündér,
Ha kell, családbástya,
Biztonsági háttér,
Férjének vigasza.

Legyen mindig fitt, nett,
Bájos, no meg vidám!
Bátorítsa férjét,
Ne hagyja őt árván.

Ilyen Asszonyt kapsz majd,
Lehet, nemsokára,
HA MAJD SZENTTÉ AVAT
TÉGEDET A PÁPA!

KARÁCSONY ISTVÁN**Húsvét**

Bodor felhőket rajzol a lila égre
 vöröses írónjával a játszi szellő.
 Csípős fuvallat: a tavasz csókjával bódít,
 s ibolya illatával visszahozza
 Rómából a harangokat.

A hosszabbodó este várat még magára.
 Ezernyi gyertya imbolygó körmeneti fénye
 a feltámadás örömodáját lobogja.
 Kobold villanások kacintgatnak
 a sötétlő utca kíváncsi ablakaiból.

Tavasz kertjeiből pattogva szálló rőzsefüsttel
 tömjénező áldását küldi az Ég.
 A hirtelen lecsapódó pára ködszemcséi
 szentelik meg a húsvéti tájat.

Légy hívó vagy hitetlen,
 de a tavasz liánjának borzongató ölelését kell, hogy érezd
 léted minden zsigerében.
 Szelíd tüskéivel véredbe oltja
 a kikelet bohó mámorát.

Tojásából kikelő sárgácska élet,
 az ugrándozó nyuszi,
 a ficáncoló kiscsikó,
 a farukkal összekapaszkodó temetőbogarak,
 a kipattanó tavaszi rügyek,
 a bolyhos barkák,
 bólogató rétvirágok,
 a csörgedező csermely csillogása
 hordozza az igézetet:

Az élet megújul!
 Ez a tökéletes szerkezet szívdobogása,
 fogaskerekeihez te is tartozol!

KARDOS M. ZSÖTE (Göd)**Lidérc**

Dam-da-da dam-da-da
 kong az éj bús dala
 ólom hűl ágyam fölött
 hajnal gyúl de megszökött
 csíkos rab fénysugár
 függönyön túl messze jár
 éjjel nappal csak a sötét
 teríti szörnyeit fölém
 nincs ki mellettem hál
 enyészet vár s halál.

KEREPESE IGOR (Szlovákia)**Tudom**

Kapcsolatunk furcsa játék,
 Várom, mit is bízol rám,
 S nekem hozzá, remélem csak,
 Erőm is lesz majd talán,
 Vágyom, végre megszólíts, s ha
 Így teszel, már futok is,
 Mert a szívem gyermekszív még,
 Félénk tán, de nem hamis.

És bár tudom, itt vagy velem!
 Erőt adó támasz vagy,
 Sűgöd azt is, mikor menjek,
 S mikor kell még maradjak.
 Jeled küldöd azt remélve,
 Tudni fogom, mit tegyek,
 Bocsásd meg, ha néha mégis
 Tévtutakra tévedek.

Merthogy ilyen zajban néha
 Nem hallom még magam sem,
 És hogy veled perbe szállok:
 Legégetőbb szégyenem,
 Nevetséges lehet látni
 Gyöngye ember-voltomat,
 Amint éppen elferdíteni
 Próbálok az igazat.

Vagy épp, amint elkerülni
 Vágyom azt az ösvényt én,
 Amit bölcsen nekem szántál,
 Amit úgy tolnál eléem.
 Furcsa-torz és nemes-átkos
 Gyötört hibrid-lény vagyok,
 Szavamból és hitemből én
 Rossz portékát csinállok.

Mert ha tetszik, miről hiszem:
 Nekem szántad, Istenem,
 Kérésedet nagy mosollyal,
 Készségesen követem,
 Ám ha nagyon megterhelne,
 S vágyaimak ellen szól,
 Gondolkodom, hogy bújjak ki
 Kötelességem alól.

Számadás

Milyen sokszor ellöktem már
 Áldásadó két kezéd,
 S átkoztam, mint buta gyermek
 Reménytadó szent neved!
 Hányszor volt, hogy dúlva-félve
 Gúnyoltalak téged én,
 Nem értve még: rajtad kívül
 Nincs Megváltás, Szép Remény.

Nyűttem egyre jóságodat,
 Belém vetett hitedet,
 S bár nyűjtottad felém karod,
 Ellenségnek hittelek,
 Válogatott rágalmakkal
 Mocskolt téged ajakam,
 Elárulva téged újra
 Dölyfös-alattomosan.

És te mégis vársz még reám,
 Kegyelmeddel átölelsz,
 Átkaimnak ellenére
 Szent szívedhez felemelsz,
 Mentőn mellényt dobsz Te nékem,
 Nehogy ár sodorjon el,
 Vagy mint áldott, drága apa,
 Ki a jó útra terel.

S terelsz folyton, bárha most is
 Van még, mikor kétkedek,
 S ezredszer is, meg nem unva
 Harcba szállok én veled,
 Ámde tudom, egyszer muszáj
 Letérdelnem elődbe,
 Hallom léptét... közeleg
 A számadásnak ideje.

KIRSCHNER GYULA (Verőce) **Haikuk**

szívből utálom
 ami más e világon
 mint 'hogyan imádom

megcsúszik a fény
 tó jegén szemed villan –
 én meg elkapom

csöpögő jégcsap
 tél könnyét issza a mag –
 genezis ez is

lengőhintában
 e földön jó és rossz közt –
 mindenki lelke

álmodj merészen
 – ez évben boldog leszel –
 aztán vágj neki

meg sem szólok
 ő mindent ért – ő beszél
 s nem értek semmit

lelkemben mindig
 bármi történik velem
 szól hozzád egy dal

monoton ritmus
 altat el vagy zaklat fel
 – lágy téli eső

KONCZ TERÉZ **Napnyugtakor**

Fénycirádás felhőszélek,
 Vigan zöldülő vetés –
 Nap fölbukkan, gyorsan tűnik,
 Itt se járt tán? Dóreség?
 Így múlt el az életünk is:
 fénylett, virult, elenyész...
 Gyors lehullás a homályba...
 Ne kísérje szenvedés!

Már sötét lesz, de az élet
 olyan csodás, végtelen –
 Kérlek, hiszem, hogy a célnál
 Te állsz, Te vársz, Istenem!

Onkológia

Erdő, napfény, sárga levél
 ott lenne már a helyem –
 de itt ülök reggel óta,
 csak az Isten van velem...

Tömeg, bánat, sivár gondok,
 sorrendről egyezkedés...
 a türelem próbája ez,
 és a remény is kevés.

Te vagy, Uram, vigasztalom,
 erőm forrása Te vagy,
 ha kiáltok, ne légy messze,
 csüggedek már, el ne hagyj!

Kósa Márta (Ercsi) **Találkozás**

Találkoztam a tavasszal
 no nem a bájossal hanem a ravasszal
 kacintott
 nevetett
 karolt
 túlparti sétára hívott
 vetköztetett míg fülemben friss nótákat dúdolt
 olvadoztam

levetni készültem sálát sapkát és kabátot
 de
 pimaszul hirtelen hangot váltott
 madárzengésből semmi sem lett
 szél kerekedett
 erdő mélyén fák közt őrülten rohangászott
 én balga gomboltam is vissza gyorsan a kabátot.

Hová lett a szerelmes sóhaj az édes mámor
 nyakig érő sárból az ember lánya nehezen lából.

Hóvirágok avar alatt pihentek csendesen
 térdre hullva
 kutakodtam s kérdeztem
 tavaszöröm
 illatbársony
 sziromremegés
 nélkül
 mit ér a lét nekem?!

De jött a hír
 forró és lázas
 előjáték volt csupán a ma
 légy türelmes s szebb holnapra találhatsz
 ne lapozz a naptárban előre nyakra-főre
 február van
 várd a márciust
 és
 reméld
 hogy
 mindent mit kívánsz megkaphatsz majd tőle.

KOVÁCS F. ISTVÁN (Ercsi) **Februári reggel**

Szürke köd lepi a lombvesztett erdőt,
 Nyirkos homályban alszik a rét.
 Tétován lógnak az álmatag felhők,
 Pára fedi az ég peremét.

Tesped a szél is a völgyek ölében,
 Lusta közönnyel parancsra vár.
 Tavaszt álmodik a csend a fenyvesben,
 Arra gondolva, jöhetne már...

Álmosan lépdél a ködben a reggel,
 Félkönyéken pillant szét a nap,
 Kedvetlenül int a búcsúzó éjnek,
 Körülnéz, ásít, s fekve marad.

Barna avarban koppannak a cseppek,
 Csupaszon didereg minden ág,
 Sűrű, szomorkás kőkénybokor mellett,
 Összemosolyog két hóvirág.

KREISCHER NELLY (Érd) **Mondd, akarsz-e?**

Mondd, akarsz-e múltunk megtalált
 hófedte kristálytavában mártózni
 csillagos éje dideregve
 és tört emlékszilánkok közt sétálni
 tova, vágásuktól vérezve?
 Akarsz-e csaló, új Tavaszban hinni
 jégpáncél takaróink alatt?
 Akarod-e a múltat újra játszani,
 hiszed, hogy játszani még szabad?
 Én szeretnék, még szeretnék.
 Kellenél gyógyító írnak sebemre.
 Kovakőnek a parázs szításához,
 lobogásnak, ha diderget az este.
 Inspirációnak új alkotáshoz.
 Kellenél, együtt ballagni még tovább.
 Tudod-e, mi lesz, ha leszel nekem?
 Kezdődik, folytatódik régi szerelem,
 és már beleveszünk kábán, tétován.

KRISZTBAUM MIHÁLY (Vál) **Víz**

Te édes!
 Ki sós voltál egyszer,
 hogy te mire vagy képes!
 Elindulsz a tengerekből,
 felkap a nap, s leesel esőkből,
 vagy épp hó formában,
 a magas hegyek ormában,
 jég leszel, majd gleccser,
 de kiolvadsz egyszer,
 s csörgő patakokban igyekszel
 koptatni a medred,
 hogy céljaid elérjed.
 Vissza az anyához,
 a végtelen óceánhoz.
 Közben folyóvá dagadsz,
 s mindent elragadsz,
 mi utadat állja,
 mert te vagy az árja
 hömpölygő, dübörgő,
 vizeknek netovábbja.
 Közel a célhoz lelassulsz,
 folyammá gyarapulsz.
 Szélesen és komótosan,
 nem sürgetve a véget,
 még fodrozódsz egy gyengédet,
 s kapcsolódsz az óceánhoz,
 a szülőanyádhoz.

Január

Tél van, messze már a nyár.
 Deres ágak között
 élelmet keres egy kismadár,
 a hideg beköltözött.
 Hóhantos dombok közepében
 kaparják a havat az őzek éppen.
 Ez a vidék szereti a telet,
 bár várja a tavaszt szerfelett.

Az ereszről lóg sok jégcsap,
 hízlalja a hideg még, csak.
 Zúzmarás hajnalokon,
 kilesek az ablakomon,
 a házból nézve szép ez a tél,
 de azért, remélem, véget ér,
 s,átveszi helyét a tavasz,
 bár erre sok a panasz,
 hogy még itt van a február,
 sokat kell várni,
 hogy elmúljon a tél,
 és legyen itt a nyár.

LUDWIG GÉZA (Érd)
Magyarság

Miért fáj nekem a magyarság,
 ha őseim németek, svábok
 és szlovákok, szlávok?

Miért fáj nekem a magyarság,
 ha sváb anya szült régen, Kassán,
 magyar jajjal ajkán?

Miért fáj nekem a magyarság,
 mikor hunok, kunok és szászok,
 török, tatár átok

együtt sír a Kárpátok alatt,
 Rapaicsok, Hamzák, Brunnerek,
 s Zalán – együtt nevet?

A kacajok és nevetések,
 és könnyeik, ha összefolynak,
 nem tesz meg magyarnak,

miért fáj mégis a magyarság?
 Mert sváb anya szült régen Kassán,
 magyar jajjal ajkán,

és magyar jajok, magyar szavak
 formázták meg egykor a lelkem,
 agyam – vagyis engem.

E nyelven ittam a világot,
 annak milliányi halmazát:
 mi ártó, s mi barát.

De szavakkal vésni papírra
 sok ezernyi életrezdülést,
 ó, jaj, a szó kevés.

Fáj bennem hát így is a magyar:
 egykoron oly árnyalt nyelv fakul,
 fakítják botorul.

LUKÁCS MÁRIA (Verőce)
Tavaszi-ölelő

A tavasz mindig jól jár
 olyan szép mint egy újszülött
 minden zsenge virágszál
 meghajol léptei előtt

a réteken boglárkák
 apró sárga mécssek
 ciripelnek a tücskök
 soha ne érjen véget

karom ölelésben lazul
 a bánat se lesz keserű
 fülemüle dala hív
 köröttem zöldszemű

fények hajolnak rám
 ha minden élet elpusztul
 földbe gyökerezett napok
 lélegeztetnek vigaszul

Tavaszi(t)akaró

Már nem látom csak érzem
 hulló hóban a reszkető cseppet
 kiül rá a verejték csordul
 hóvirágot itat fázós keze

Kismadár ágát tartja a szél
 tavaszra csábít
 cseppen a táj
 ásítok amíg eljő
 felhőket várok
 hajtom az esőt
 átszűröm a levegőt

MADÁR JÁNOS (Budapest)**Szólnom kell**

Szólok – mert szólnom kell,
szétfeszíti nyelvemet a tenger.
A végtelen hullámozása énekre tanít,
hogyan szívemhez emeljek valakit:

aki szép, és a romló időben örökre
fiatal, kinek szemében – mint a tiszta
tűz – ég a dal. Zeng és zeng kéklő
hajában valami megtartó titok,

sem fényt, sem csillagot arcához
nem lázíthatok. Jobban már csak
a csönd érheti gyönyörű homlokát,
hogyan érette őrizzek házat és hazát.

Otthonunk lehessen ez a föld,
bányákkal aládúcolt hegyek,
ez a gyantaillatú táj, ahol az öröm
és a bánat is jobban fáj.

Itt szeretnék boldogan kihordott
verseimnek méltó utódja lenni,
itt szeretnék a szerelemért –
az egyetlen emberért tenni, tenni.

Ő mindenek fénye ezen a világon.
Ő az, akinek nevét s lélegzetét naponta
megáldom. Akiért eljönnek gyönyörű
hajnalok. Akiért élek s meghalok.

MAGYAR ANDRÁS (Tárnok)**Nem kívánok téled sokat**

Nem kívánok téled sokat. Nem akarok olyan nagyot.
Teljes szívemből azt kérem, azért szeress, aki vagyok!
S mert szerelem mindkettőnknek örömmé, boldog, nagy ok,
megköszönöm neked, ha ezt nekem viszonzni hagyod,
s csillogó szemedbe nézve, rám ragyognak a csillagok,
s nem leszel társtalan, árva, s lám én sem magányba fagyott,
s rád majd, mint szép Hold fényére, huncutsággal kacsingatok.

Veszteség

Megnyerte a Halál velünk szemben, meccsét,
s életem végéig kínoz rúd özvegység.
Elvitte Évit, kit úgy szerettem régen,
s nincs társam, hitvesem, szép, kis feleségem.
Azt hogy megöleljem, már hiába várom,
s helyette szomorú, bús magány a párom.
Minden, mi körülvesz, Őrá emlékeztet.
Ő lesz nekem a vég, és Ő volt a kezdet.

MÁTÉ MIKLÓS (Érd)**Egy töltény védőbeszéde**

Tehetetlen vagyok:
Az ok: azok a gazok
Kilóttek: ez tény,
én vagyok a töltény.
A légből zúgok,
Mert behúztak a csőbe,
már a bölcsőbe,
a világba kilóttek.
Kilóttek.
Ne vedd hát szívedre,
hogyan beálltam szívedbe.

Létlelet

Tele van a kocsmá
Ránk fröccsen a mocska
Voksunkra vadászva
Sorsunkkal packázva
Szakmányban blabláznak
Pénz körül szaglászva

Az egész vaklármá
Csakis azt szolgálja
Ettől zsebeik
Harapós ebeik
Sereglik rongyozva
Hitvánvok hatvánva

MOLNÁR RICHÁRD (Százhalombatta)**Így is, úgy is**

Bánatom nincs.
Ez a halk duruzsolás itt a mellkasomban
Mégsem csak illúzió,
Mint a szép jövő az álmaimban,
Halkan csepegtető infúzió,
Ami még életben tartja testem.

Bánatom nincs,
Amit úgy őrzök másoktól titokban,
Mint sárkányok a hercegnőket
Bércmagas szürke kötornyokban,
Akik vigyázták a keszkenőket,
Hogy a hős lovag majd szeressen.

Barátom nincs,
Mert senki nem mérheti fel lelkem
Legmélyebb fekete völgyeit,
Ahol sovány báránykám tereltem,
S ráztam karjaim fáradt ökleit
Forró könnyeket szülő naptűze felé.

Barátom kincs.
 Fel nem fedhetem súlyos kilétét,
 Mert láthatatlan, mint én,
 És mindinkább hallgatom igéjét,
 Belém tolakszik egy derűs szirén
 Megfoghatatlan dallama a sziklák tövében.

NAGY-RAKITA MELINDA (Százhalombatta)
Töprekedéseim

Sokat töprengtem mostanában, megnyomnám-e a reset gombot,
 Ha új kezdet várna.
 S ha mindent kitörölnék, emlékeznék-e a startra, tudnám-e
 Hogy mit választottam,
 Amikor felkínálták a két kapszulát, melyikre voksoltam:
 Kékre vagy pirosra?
 Ha megnyomnám a reset gombot, s eltűnnének az emlékeim,
 Akkor én ki lennék?
 Üres lap lennék írásjelek nélkül, furcsa báb bábos nélkül,
 S vaktában játszanék?
 Akadnak emlékeim, amelyektől szívesen szabadulnék,
 De a többségtől nem.
 Mert én vagyok minden, amit megéltem, minden, amit szerettem,
 S azok is, miket nem.
 Ha megnyomnám a reset gombot, maradnék én, aki most vagyok?
 Vagy e mozdulattal
 Kitörölnék minden nyomot, amit addig a világban hagytam,
 lényem köddé válna?
 Ha ráklikkelnék a restartra, ha választanék új kapszulát,
 Honnan tudnám, hogy új?
 S ha a kéket választanám, beszimulnék-e a mátrixba úgy,
 Mint egy bit vagy byte?
 S én is úgy élnék, mint bárki más, mint engedelmes mintapolgár?
 Hat meg hat egy tucat.
 Csak nem gondolkodni túl sokat, és nem lesz hiba a mátrixban
 A fekete macska.
 Ám, ha szembe fúj a múlt szele magával sodorva a szép jövőt,
 Hiába minden reset,
 Nem segít már semmi más, mint bátran felkutatni, és lenyelni
 A piros kapszulát.
 S ha egyszer majd eljön a végső nagy reset, honnan nincs visszaút,
 S mesémnek vége lesz,
 Hinni kell még mindig abban, hogy valahol egy másik világban
 Vár még egy új kezdet.

NASZVADI JUDITH (Tass)
Most azt játszom

Most azt játszom,
 Hogy itt vagyok,
 Még elérhetsz,
 Még hallhatod
 Nevetésemben
 Önmagad.

Megmarad
 Neked a hangom,
 Vagy a tökéletlen
 Félprofilom
 Elmosódó élei.
 Lassan fakulok

Majd. Alakulok
 Valami mássá,
 Mint voltam.
 Emlék leszek
 A lét és nem lét
 Agyadban égő határán.

Általam siratod
 Rövidre szabott
 Földi árvaságod.
 Eszedbe jutok én
 Vagy a belőlem
 Itt maradt emlék.

És jólesik majd,
 Hogy átöleltél

És szeretté,
 Aztán elbúcsúztál.
 Én mentem,
 És te maradtál.

Én mentem
 És Te maradtál.

OCISOVAI FERENC (Budapest)**Ajándék helyett**

Üdvözlégy – mondhatnám, ha te volnál Szűzanyám,
s ott imádkoznál feszületem kínlódo oldalán,
vagy oltárod előtt vallanának bűneim napestig,
míg vércseppjeim gyümölcsöntő koszorúdat festik.

Vitam et sanguinem – mondhatnám, ha végre
báróként borulnék királynői színed előtt térdre,
hogy a Felségedet meggyalázó vitézekről védjelek,
s az alattvalók ajkaidtól mindörökké féljenek.

Eldobnám nevemet, ha te volnál eltitkolt feleségem,
s azt kérnéd, hogy a világot többé ne Romeóként nézzem,
míg szembeszállnék sok száz Capulet őrvongó hadával,
vagy párbajt vívnék megtagadott, száműző hazámmal.

Gyere velem Trójába – mondanám, ha jönnél,
s eltévedt Helenéként hellénekhez vissza sohasem szöknél,
hogy együtt fedezzük fel a keleti éj ezer s még egy pompáját,
míg első szerelmesekként izlelhetnénk a Minden Tudás Fáját.

Kisasszony, legyen oly szíves – mondhatnám, ha tudnám,
hogy nem bocskoros nemesként kóborlok folyton csak az utcán,
hanem uradalmam visszakapnám, mit végleg elárvereztem,
hogy tekinteted' egy kósza lobbanásig talán még megszerezsem.

Reszket a bokor; mert... – mondhatnám, ha igaz
volna, hogy minden diszes dalom nem csak olcsó vigasz,
meg ha az ősi lanthúrokból e kebelbe is jutott volna valami,
s nem a meddő, nyirkos szenvedélybe temetkeznének szavai.

Te az enyém, én a tied – mondhatnám el eskümet,
ha nékem Cicerók és Szókratészek adnák oda nyelvüket,
vagy nem csupán a régi népmesékben járna még a jutalom,
s a szikrát nem szagatná ki kezemből annyi éhes, vad karom.

Holtomiglan, holtodiglan – sorolni még századokig lehetne,
mennyi szív és mennyi könnycsepp került csillogó történetekbe,
de ezek közül egyikük sem volna ugyanaz a bolond vágy,
mely mindig új fényekben úszik, látván sok tündökletes csodád',

így nem kínálhatok fel én mást, csupán az esőt és a harmatot,
meg a tengert, tüzet, erdőt, mezőt s minden Éterben fürdő hangzatot,
melyeket lázas lelkem, mióta csak sejti, hogy e Földön élsz,
minduntalan énekel, míg csak álmaimban visszatérsz!

OROSZ MARGIT (Budapest)**Kórlap**

Temetjük a csendet, föld reng,
szürkévé lettek a felhők,
az emberek célkereszttek,
sziszegő kigyók – nyertesek,

fehérednek a világra,
nap fényét, melegét oltják,
hideg holdra vigyorognak,
nem ismernek határokat,

lázás a nap, rideg az éj,
remények rendülnek bennünk,
az álmaink felszívódnak,
miként a hajnali harmat.

Íme a kórlap, íme az ember:
a Homo sapiens.

PÁLFI NÁNDOR (Gödöllő)**Másfél év**

Fáradt szemmel nézem, ahogy
Ibolyával és mentával sarjad a tavasz,
A rügyek éle serceg-bomlik,
Kinyújtóznak az ágak, hogy
Megmártózzanak a meleg fényben.

Emberek bókászának
A sárgán, zölden, kéken kavargó
Világban, mint a futó záporok
Az elvadult dombok felett.

Egyikük sem érti a másfél évet,
S talán nem értem én sem, aki
Végül kettőnk közül itt maradt.

Másfél év túl sok, hogy egy pillanat
Meg-megszakadó, majd az elmében
Mindig újra összeálló kiterjesztése legyen.

És mégis, oly kevés, megérteni
Ennek a furcsa életnek a fáradtan
Összefolyó napjait s a halált,
Amely minden megmaradt pillanat
Mélyén ott hever.

Néha várok, néha csak álmodom.
Néha egyedül vagyok, néha nem,
Akivel lennék, azzal nem lehet,
Akit szeretni tudnék, az nem szeret.

Mennyi ember, s a szívük mélyén
Végül is mind ugyanaz.
Néha élek. Vagy legalábbis úgy képzelem.
Néha, néha kérdezek, de a kérdéseimre
Csak másfél évnyi üresség felel.

PÁLNÉ ONÓDI JUDIT (Diósd)**Tavaszi ébredés**

A tél még egy utolsót lehel a tájra,
 Halk pára ül a fák rideg bőrén,
 Zúzmarát csipkéz bokorra, ágra,
 De sóhaja már csak szelíd, törékeny.
 Megadja magát a fagyott világ,
 Nem bír a tavasszal harcolni tovább.
 Nyújtózkodik a hajnali napsugár,
 Selymesen simít végig a réten,
 A csipke-pára szertefoszlik már,
 Fölkúszik csendben, lassan az égre.
 A nap még pislog álmosan nevetve,
 De a tavasz már énekel helyette.
 Mosolyra biztatja a sápadt eget,
 S virágokat csalogat elő a földből,
 Sárgállik bokron az első aranyeső,
 Krókuszok tárják színes kelyhüket.
 A mandulafák rózsaszínbe borulnak,
 Nem várnak már a rügyek, kipattannak.
 Zöld hajtás serken töppedt fű alól,
 Langyos napfényben fürdenek az álmok,
 Minden új levél egy szívdobbanásból szól,
 Reggelenként még fázósan várnak,
 De növekszik bennük az élet,
 A természet észrevétlenül éled.
 Bozót alatt ibolya szőnyeget sző,
 A téli avar fölött illat terül szét,
 Nárcisz és jácint is virágba nő,
 Kelyhüket nyitják az új remény felé.
 Az első tulipán színével hadba lép,
 Harsányan hirdeti: tél, itt a vég!
 Ágak közt násztánc zeng, száll a madár,
 Túlzengi a szél zúgó kürtjét,
 Száz apró torok zengi: „Jön a nyár!”
 Gallyból raknak melengető fészket.
 Az élet új ritmust diktál,
 A szív hevesen dobbanni kíván.

Március ritmusa

A tél már csak fűj egyet –
 jégpihéket szór,
 fáradt felleg űzi
 kósza szélborzolt porát.
 Zúzmara-csipkés bokor
 ásít – s lehull a tél.
 Langyos fény gurul le
 a domb hajlatán,
 nap sugarat fodroz
 a rét ráncain,
 párasál lebegve
 öleli körbe a fát.

Krókusz kacag,
 hajlik rá az aranyeső,
 rügy pattan, mint
 gyöngyszem a csendre,
 fűszál ficánkol
 földből kibújva.
 Mandula szirmot
 hint az ágra,
 rózsaszín csók a
 kék ég szájára,
 kacag a hajnal:
 „Lám, már tavasz van!”
 Bolyhos ibolya
 takarója lebben,
 illatától szédül
 az álmos levél,
 nárcisz, jácint
 sziromtáncot lejt.
 Dal száll, duzzad,
 ág ring és hajlik,
 madárka fészket
 álmodik pihéből,
 gallyból, szélből,
 apró tojásból.
 S minden, ami volt,
 ami némult, dermedt,
 most mozdul, nő,
 dobban, nevet –
 tavasz lett, napfény lett,
 élet lett újra.

PÉTER ÉVA ERIKA (Erdély)**Mint aki nincsen**

Úgy vagyok melletted
 mint aki nincsen
 ujjaim nyoma
 málik a kilincsen

belőled hullok szét
 kockakövekre
 azt hiszed völgybe lépsz
 pedig a hegyre...

engem keresel
 testemen járva
 esel és nem tart
 korlát sem járda

PETRIK ISTVÁN (Besenyőtelek)**Soha és örökre**

Gyűlölködésből
 soha nem leszünk jobbak,
 se magyarabbak,
 se nagyobbak...

Ha átkokat mondunk
 más népekre,
 az sosem lesz
 a haza védelme.
 Szétszórt a sors
 sok nagy viharral.
 Elbántak székellyel, magyarral.
 Ez a föld volt a bölcsőnk
 és ez a sírhantunk...
 Sikerült
 magyarnak megmaradnunk.
 S ha felsír a Himnusz,
 és zeng a Szózat...
 holtaknak, hősöknek,
 megmaradóknak,
 s ha a sok magyar szív
 egyszerre dobban,
 a büszkeségünket
 érezzük jobban!
 Aztán mondjuk el
 újra a világnak:
 Mi nem vagyunk rosszak!
 A népek Krisztusa
 nem része gonosznak!
 ...de akik ránk „adták”
 ezt a hamis békét,
 nem akarhatják
 a világunk végét.
 Ez a törvény nem örök!
 Soha nem vésték kőbe.
 Maradjunk igaz magyarok
 örök időkre!

RADNAI ISTVÁN (Budapest)
talán holnap

éjfél után a holdra nyíló ablak
 új nyár odakint suttognak a fák
 a költő minden suttogásra hallgat
 fonja sodorja minden verssorát

mintha háború sem lenne tiszta ég
 a tegnapi rest égiháború
 fedi a megmaradt élet lényegét
 madár denevér padlás és odú

szüli a selymes sötétséget éjjel
 itt mindenki alhat ott az embert
 mint egeret rakéta tépi széjjel
 a költő ha álmatlanul szenved

gondolattól részeg rimbokrot nyesne
 így lelkét sebzi meg a saját verse

REJTŐ GÁBOR (Budapest)
Úgy

Úgy kapaszkodom a Semmibe,
 mint akinek nincs semmije.
 S valóban.
 Se ingem, se gatyám,
 Istenem az van. Talán.
 Ja, és van pár halálom,
 így volnék. Oldalágon.
 Szemlesütve.
 Szégyenemet takargatva
 szaporán hull Isten könnye.

Két kezem közt
(dalszöveg)

Két kezem közt a semmi
 imádkozom, és ennyi.
 Levelek hullnak az égből
 hogy lehet félretenni
 ami sért, ami bánt, ami fáj
 hogy a sarkamban lohol a halál.

Két kezem közt a fejem
 létezik-e kegyelem?
 Az égből eső csepereg
 boldog, ki úgy is szeret
 ha sértik, ha bántják, ha fáj
 és a sarkában lohol a halál.

Két kezem közt kötél
 a vége az égbe ér
 minden, amit tettem
 újból, újból visszatér
 ha sértek, ha bántok, ami fáj
 följegyezi a halál.
 ha sértek, ha bántok, ami fáj
 följegyezi a halál.

Két kezem közt a semmi
 abba mindent beletenni
 nem ártani – ennyi
 imát hozok – lenni.
 Két kezem közt a halál
 a szerelem visszavár.
 Két kezem közt a halál
 a királynő és a király.
 Az ember mi mindent kitalál.

SALL MARGIT (Ausztria)
Halhatatlanság az öröklétben

Sokáig hallgattam, nem hallgatok tovább.
 Kiittam a mérgeknek minden poharát.
 Ami hátra van, az már csak próba.
 Vajon kibirom-e még, hogy bekerüljek a jóba.

Sokat tanultam életem fonalát görgetve,
innen már nem megyek sehová, csak a Fénybe.
Sok embertársam, barátom, családtagom már felvette égi ruháját,
vallottam mindenkor: oda csak a szeretet útján kerülhetünk át.
Feltárlanak titkok, még ha nem is hiszed, más világra ébredünk,
ha a belső hangod követed.
Ne nézz másra, éld az életed, kövesd azt, mi belülről jön, és csak szeress.
Volt egy álomom, mely isteni segítséggel valóra vált,
kik ott voltak, ezt bizonyíthatják.
A Fény bennünk van, akkor ott mindenki elérte,
mert így vagyunk teremtvé,
nem kell hozzá más, csak bújj be a lelkedbe.
Vigyázz, mire gondolsz, mert valóra válik,
légy óvatos, mert a szó akkor igaz, ha tetté válik.
Szeresd önmagad, ez a legjobb befektetés,
megtérül, ha elhiszed: a mindenséggel egyet érsz.
Szavaim csak az érti, ki felnőtt a saját értékéhez,
tettre készen áll a Világmindenséghez.

Megtört a csend, az igazság készen áll, megmutatja arcát, ki érti isten szavát.

SZABADI ÁGNES (Budapest)
Hang nélkül

El kellene mondanom,
de frissek még a szavak.
Mázolva egy papírlapra
mindenféle alak...
Tükör vakít, belenézni
nem merek. Csak sután
felolvasok: egyik mondatot
a másik után.

El kellene mondanom,
de csenddé dermed bennem.
Keresem a hangsúlyokat,
hogyan lehetne szebben
s igazabban mutatni,
hogyan fejeztél az ég...
Tükröből egy bohóc nevet:
„Kevés lesz ez még!”

El kellene mondanom,
de nincsen már itt senki.
Hallgatag a kora este,
haza kéne menni...
narkotikum-album megy már
negyedszerre körbe...
Földön hever rég a tükör,
szilánkokra törve.
Kiabálni szeretnék,
de semmire sem jutok...
Hiába fáj, én akkor is
csak sutogni tudok.

Gyémántok

Csendesen megbújva, szelíden és szürkén,
cirádás rajzok közt, fiók mélyén laknak;
kusza vonalakkal félig kiszínezve...
Az igazi gyémántok papírból vannak.

Fénytelen ceruza szórta szét őket
megsárgult emlékkönyv szabálytalan lapján.
Egyetlen mondat csak. Nincs ott, hogy ki írta,
nincs ott, hogy melyik év, melyik hónap napján.

Éjszakai csend szállt le. Most közelebb jött minden.
Ködfátyolba burkolózva álmodik a szoba.
S a mindentudó sötétségben azt hiszem, hogy hallok,
ahogy arra gondolok, hogy én se téged. Soha.

**Szabó Aida [Jampa drolma] (Érd)
Szavad...**

...visszhangozva kongott:
égzengés, felhőszakadás,
fába csapott a villám...
kín gyönyöre gyötört.
Kenderkötél kötött,
húsomba vágott,
lelkem szivárgott!
Tudatom képre teremtettem,
nem sejtettem:
csalt, hazudott,
becsapott...

Miért is hittem pelyhét?
Kitaláltam volna egy mesét?
– Kegyetlen játék! –

Csalárd képzeletem szivárványt vetített,
szemed írisze fenn az égen,
csented kincseim észrevétlen.

– Elhagyott a szó, gondolat,
moccanni sem bírok! –
...Kifosztottak...

meztelen didergek, vacogok
– add a kabátod! –

tűnjön a varázslat... álompor szálljon!
Beleremegett, borzongott a lelkem,
a vágy mélyet és egy utolsót sóhajtott
egy hűvös hajnalon.

**SZABÓ VERONIKA (Nyíregyháza)
Menő mű-nő**

Én vagyok a legjobb csajos,
csinos, s kissé bögyös-faros.
Csodálatos szép testemre
ráfeszül a ruhám,
homlokig érő pillámmal
csábos lesz a búrám.

Sűrű, sötét tetkóimmal
elrejttem a bőröm,
szélesre tárt mosoly mellett
hegyezem műkörmöm.
Kacsacsőrrel várok arra,
ki csókol meg végre?
Ki harcol meg kegyeimért,
ki megy értem vére?
Kék és piros hajam színe,
kinek dobban értem szíve?
Szemhéjamat jó vastagon
rózsaszínre húzom,
a tükörben nézem magam,
megy hozzá a blúzom.
Testem viszem szíke alá,
múlcit akarok,
szilikonos nagy emlékekkel
gyönyörűbb maradok.
Nacin viselt láncaimmal
járom el a táncom,
és azután felvarratom
nem létező ráncom.
Szépen díszíti az orrom
három fémkarika.
Zsebkendőmet hogy használjam?
Rászáradt a fika!
Barna lett a kék szememből,
kontaktlencse által,
ha nem tetszik ez a csere,
álljál nekem háttal!
Haveromnak füleiben
ott van egy-egy pecék,
nekem is kell holnap olyan,
jó csaj attól leszek!
Agyonrongyolt szűk farmerom
majd leszakad rólam,
kilátszik a csupasz térdem,
szerintem ez jól van.
Még szebb legyek, teszek érte,
leszívatom zsírom,
Én vagyok a legmenőbb csaj,
s ezt piszokul bírom!

Szellők útján vándorolva

Szellők útján vándorolva
bejárom a világot.
Kerek réten hajladozva
szedek ezer virágot.
Kék ég alatt csokrot kötök,
Nap veti rám mosolyát.
Betakart álmokat őrzök
színes függönyökön át.

SZAKÁLI ANNA (Zamárdi)
Anyám álma már örök

Anyám alszik, álma már örök.
 Ha van újjászületés, feltámadás,
 akkor sem látjuk viszont egymást.
 A porból vett és porrá váló test
 mélyen pihen, bolyongó útján,
 csak a lelke járja az ismeretlent.

S ha elér a fénybe, beleolvad
 kvarkok villámló özönébe.
 Jól van ez így. Mert hova lenne
 a sokmilliárd kóbor lélek?
 Hol toporogna a sok feltámadott?
 Tudom, a világ végtelen. Ezért
 lennék képtelen – megtalálni.
 Nem keresem, bár belőle sarjadt
 sejtjeim érte kiáltanak,
 de mássá tett, elbitorolt az élet,
 mégse mondhatod: mehtagadtam.

Sosem tenném. De a tény: álma örök.
 Lelkének vándorlása során tekint
 néha hozzám. Ekkor látjuk egymást...
 Álomporból lesz valósággá teste,
 a tekintet, a hang, s útjáról visszatérve
 homlokomra egy anyai csókot ad.

Barkavirág

Barkavirág, húsvéti selyemág.
 Éledő erővel jár át a fény,
 hiába dermeszt hideg fuvallat,
 bennem feltámad a hit, a remény.
 Sziklahasadék nem rejti,
 ne keressétek, hisz feltámadott,
 hiába visít ördögi démon,
 vezet a mámoros, barkás reggel,
 örömkönny bennem az ünnep,
 szívem átjárja áldó szeretet.

SZEGHY KAROLINA (Érd)
Kikelet

Véget ér a hófödte,
 deres téli álom,
 friss hajtások rügyeznek
 éledező fákra.

Apró tündér átszökken
 üres ágról ágra,
 zöldes színű lombruhát
 öltöztet a fákra.

Lába nyomán ibolya,
 tulipán és rózsza,
 fészket rak a kéményen
 hazatérő gólya.

– Oly sokáig vártunk rád,
 drága tavasztündér,
 sokan attól tartottak,
 örökre eltűntél.

– Mikor langyos szellőcskék
 fák közt kergetőznek,
 fák, madarak, állatok
 vígan üdvözölnek.

Új ruhába öltözik
 apraja és nagyja,
 kivárom, míg fagyapó
 ezt kedvesen hagyja.

Elcsitítom csendesen,
 tudom, nagyon tavasz,
 véget ért a télidő,
 szikrázik a tavasz.

Illatozik rét, mező,
 donganak a méhek,
 előbújik hangya, gyík,
 vége van a télnek.

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN (Érd)
Megfáradt sóhajok

Hol kezdődnek és végződnek
 a szegletes, köteles nappalok,
 talán mégis ívesek, homályba burkoltak
 a meghatározhatatlan napok?
 Megfáradt sóhajok lebegnek észrevehetetlen
 a meghasonult langyos térben.
 Ma éjszaka benézett az ablakon a Hold,
 nem dicsért, nem vitatkozott,
 örültem neki, mert bágyadt fényt,
 reményt, meleget hozott,
 és lopva szívembe költözött.
 Pár perc motozás a fűben,
 s a cseresznyefa lombja
 nyugalmat sejtető, kékes fénybe öltözött,
 a világra ráköszönt az ásitó csend,
 az álmot hozó drága kincs.
 Bársonyköponyeg a fekete ég,
 benne oldódnak a csillagok,
 s néha egy-egy repülő
 villogó, araszoló fénye felragyog.
 Gyöngyöző könnyek a fák törzsén
 és a reménykedő szívekben,

embernek kell maradni
a békétlenséget hozó
sűrű gyűlöletben.

Fekete az ég, mint egy ballada,
de lélegezni, élni kezd az éjszaka.

TORMA ÁGNES (Budapest)
Apevák

Kék
tollal,
életem
papírára
sorsodat írom.

Ha
velem
kávénál,
nem lennének
álmos reggelek.

Zárt
szívek
nem hallják,
mikor félve
zokog a lélek.

Tudd,
hited
legyen csak
mustármagnyi,
hegyeket mozgatsz.

Az
embert
csak saját
gondolata,
mi fogva tartja.

TORMÁSSY ERZSÉBET (Tárnok)
Napok

Napok fűgén jönnek, mennek,
csapásoktól nem kímélnék.
Rosszban állnak, jóban szállnak,
gondtalanná sosem válnak.

Meg kell szokni a világnak.

Háborús özvegyek

Két évig volt asszony, oly nagyon szeretett,
közbeszólt az élet, s minden odaveszett.
Elvett a háború életet, szerelmet,
Öldöklő dühében összetört szíveket.

Asszonyok adósa, kiknek a könnye hull,
háborús özvegyek bánata nem csitul.
Vissza sose kapják azt, akit szerettek,
háborús özvegyek keresztet cipelnek.

TORNAI XÉNIA (Budapest)
Megmerítkezés

Fáradt vagyok csak. Nyisd rám az ajtót!
Engedd a létet hozzám közel!
Lássak ma tölgyet, új rügy-fakasztót,
Mit friss borostyán féltőn ölel.

Érezzem én is: szellő az élet –
Pezsgőn virágzó, édes sugár.
Arcon simítgat, napfény ha éget,
Lelken becézget, hús est ha vár.

Megmártom életem holdfény sugarban.
Öblíti szívem csermely, patak.
Felzeng az élet minden virágban.
Nékem dalolnak sármányhadak.

Testem vidulva, zsongón bizserget,
S moccanna máris minden tagom.
Szellő ha rezdül, már tenni kerget –
Déméter ágyán nem nyughatom.

TÓTH MÁRIA (Érd)
A fény

A fény útja nem az enyém,
Szikrát szór szép zeném,
Az emberi szív darabokra törve...

A lágy fény nem az enyém,
Olvad a Nap,
És nincs védelem
Az ember szívében...

A fény ölelve –
Ha ráismersz, hogy
lágyság és szikra –
Ott van fenn...

Mutass fel
a legszebb égitestre,
a Holdra!
Szerelmem!
Életünk végre
nem gyötrelmem.
Örökké így legyen!

TÓTH RITA (Budapest)
Együtt

Az úton együtt megyünk majd, te meg én,
fényes nap, éjszaka csillagfény vezet,
el nem hagy minket sohasem a remény,
hő szerelmünk lángja szívünkéből ered.

Tenger morajlása kedvesem szava,
erőt érzek benne, mosolya nyugtat,
szikla szilárdságú az akarata,
ám ölelő karja elandalíttat.

Nem fáj a magány, van, aki várva vár,
együtt, meglásd, minden sokkal könnyebb,
kínzó, égő vágyunk lecsillapult már,
lám, nem hullajtom többé fájó könnyem.

Az úton egyre és mind tovább megyünk,
boldogságforrásból vizet kortyolunk,
olykor hullám sodrásába érkezünk,
legyőzünk akadályt, tovább haladunk.

Együtt az úton, míg az véget nem ér,
kéz a kézben bátran nézünk elébe,
elkísér bennünket mindig a remény,
megpihenünk egyszer majd idejébe.

TÓTHÁRPÁD FERENC (Kőszeg)
Naplemente

Összecsukódnak a szirmok a réten,
hegymenedékben nyugszik a nap,
sanda tekintete szürkületével
leple a lassú estre szakad.
Kis bogarak minitánca köröz még,
sok-sok mákszemű pinduri pont.
Földmelegétől reszket a távol,
éjbe hunyorgat a rozsdakorong.

Gyorsan iramlik az este

Gyorsan iramlik az este,
éjfélnap árnya kopogtat,
összekarolnak az órák,
általuk ébred a Holnap.

Alszik az út meg az erdő.
Szunnyad a szél is a fán
– friss, üde harmaton ébred –,
azt gondolja talán:
„Alsom még, hisz a Földön
minden a béke hona.
Nem mozdulnak az árnyak,
én se megyek sehova.”

Lassan azonban az égen
kelnek a hajnali fények,
napsugaras mosolyával
új nap reggele réved.

TÖRŐ ISTVÁN (Diósd)
Piciny kérés

Ahogy a felhőkre szavak hullnak,
s ki nem mondott órákként lapulnak,

morajlanak, ha üzenet jön,
berúgja ajtódat, és nem köszön,

kifosztott, megcsalt ember lehetsz,
ki újabb áldozatoktól remeg,

üres a ház, kamra s az elme,
nem terem öröm, mi felemelne –

tudod, még nem enyészet készül,
kirabolt életet ad menedékül,

megcsalt istenét, melyben még hitt,
apró jelek nem éltethetik,

lobogó gyertyaláng fehérlik,
megváltó öröm folyton késik,

lazult kötelék nem fog össze,
félelmet épít pár hang körötte,

ég és föld között a harmónia,
úrhajós-álom, leng kinagyítva,

nincs megnyugvás, mi félelmet ölne,
piciny kérés, hogy vágyik a csöndre,

csalóka, érzelmes fényt ígér,
könnyű szellő hinti s a dér,

homlok ívén gyűlnek a ráncok,
az idő lassan fegyvert rántott,

nem választhatsz, nincs diadal,
mikor a sors itt mást akar.

TÖRÖK NÁNDOR (Budapest)
Süllyedő szavak

Ha ring a csónak énvelem,
 a fodrok szülte végtelen
 körülölel, és elhiszem:
 Minden vagyok a Semmiben!

Hiszem, hogy óceán e Tó.
 Szerelmed volt ily nyugtató,
 s ezért éreztem legbelül,
 a vér ereimben felhevül.

Ebből lehet még költemény:
 A hullámok és köztük én
 a Hold fényében úgy úszok,
 hogy himbálnak a jambusok.

Feléd úszok, és azt hiszem,
 majd túljutunk e vad vízen,
 mert nem ringat már, csak dobál,
 s elrejt előlem ködhomály.

Világom hát süllyedni kész,
 minden egész a mélybe vész
 (parányian pihényi rész):
 a *Semmi* néha oly nehéz.

Nehéz a szó. Nehéz veled:
 a túl könnyűt nem szívleled
 (hideg a víz, s a könny meleg),
 nehéz szavak közt süllyedek.

Tajtékba fúl a láthatár.
 Hiányod űr, magába zár
 s magamba zárom én is Azt.
 Mi nyújt e semmiben vigaszt?

Nehéz a szó. Nehéz lehet
 annak, ki „szeret-nemszeret”
 játékot űzve vízbe dob
 virágszirmot, de tudja, hogy

a *Semmi* mindig oly nehéz:
 örökké mélybe bukni kész.

VARGA ISTVÁN (Szlovákia)
Fűszálon a harmat

Szavak híján fűszálon a harmat,
 szavak helyett ajkamra tedd ajkad,
 madárdal vág léket az ég kékjén,
 lelkeket vonz házába a hajnal –
 gondolatom játszik a hajaddal.

Gondolatom játszik a hajaddal,
 tincseid, mint patakból fakadt dal,
 nyakadról válladra csörgedeznek,
 s ahogy kezed feléjük vizet mer,
 szemed köré csillan a hús reggel.

Szemed köré csillan a hús reggel,
 alig-napfény, alig-fellegekkel,
 mégis az új, a még nem érintett
 csal közelebb, mélyebbre, magához,
 mint gyermeket éneke anyjához.

Mint gyermeket éneke anyjához,
 melynek vége révült dúdolást hoz,
 halkuló báj keresi a csendet,
 zavartalan hangján hol szólalhat
 szavak híján fűszálon a harmat.

VARGA KATALIN (Százhalombatta)
Messziről jön a csend

Messziről jön a csend. Surran.
 Lopakodik nesztelen szárnyaival,
 áttöri a harmatcseppes pókhálót.
 Csak a szívem dobbanása hallik.

Cikázik a szótelen némaság,
 varázsszönyegen halkan suhan.
 Meglibbenti tölgyfaágak levelét,
 kottázom a fülbemászó neszezést.

Szellő simogat hangtalan szárnyakat.
 Nem hallom, csak látom a táncoló tollakat.
 Napsugár vörösre festi a fénylő színpad függönyét.
 A csend átkarolja kúszó felhő derekát,
 s vonuló darvakból köt rá tovatűnő pántlikát.

Nesz hallik a csend nyomában,
 lombok között félhomályban.
 Halkan csipog az éhség ismerős zöngéje,
 kottákat ír a rezzenő nyárfalevéltre.

A csend már nem jut szóhoz,
 a fénylő horizont színpadon.
 Az életzene zajos kottát követel.
 A néma csendet az élet zaja váltja fel.

ZSIRAI LÁSZLÓ (Budapest)
Bánat

Mióta megértő mosolya eltűnt,
 a telefon azóta néma –
 A világ egyre törpül,
 s egyre nő szívem szakadéka.

Nyertes és alkalmi művek**KARDOS M. ZSÖTE****A szépség ölében***(Osváth Miklósnak)*

Álom és valóság,
színekbe omló lendület,
bérházak kénszagú füstjében
az én falum integet.

Puha tejszagú ölelés
ringató gyönyörén a vágó,
vitorlázik hunyorgó égbolt alatt,
rebbenő, törékeny világ.

Karod néma völgyén
simító napsugár suhan,
őrzője szépségnek s békének,
egekre s mélységbe zuhan.

Lelkemet fűrösztve
bársonyos melegre, érintettelek –
mint néma bárkaid suhannak
reszketeg vizek felett.

MADÁR JÁNOS**Fénylünk feketén***In memoriam J.A.*

Arc és tenger, arc és tenger, hová megy el
az ember? Milyen égtájak mögé,
hogya többé nem is létezik? Mintha meg sem
született volna – nyelve alatt elárvult kavicssal

– a semmi partjára érkezik. Szétnéz már
majdnem emberül, sír, sír hangtalan – – –
fekete sirályhoz szenderül. Örök álmát alussza
értünk. Mennyi gyászt, halált megéltünk.

Mennyi fejfa sötétül elárvult szívünkhöz,
míg hozzászokik vérünk a pengényi csöndhöz.
Alvadt halántékkal hullunk a habokba,
és osztódunk, fájunk parányi darabokra.

Emlékeinkkel egyre nagyobb íveket
rajzol az idő, és leszünk víz, föld, kő.
Fénylünk feketén ezernyi alakban – – –
és megnyugszunk szépen az örök anyagban.

TORNAI XÉNIA**Mi végre kell a szép tavasz?***Mesteremnek, Horváth Ferencnek*

Mert nem ad már oly sok fájdtó
szerelmet a szűkmarkú élet
túl a hetvenen,
Hogy belőle lelke koszorú-
kötéssel új szonettsort fonjon
sötét éjjelen,
Érje be tavaszi napfény-nevetéssel,
mi az égből mosolyt
még szívébe csal,
S gondoljon szelíden az aranyló
fényre, ami majd verssé lesz,
s még ihletre vall.

TÖRÖK NÁNDOR**Odüsszeusz harmadik útja**

Múza, ma légy résen, csak a hősre figyelj, aki önként
eljött hozzám, szép Pannónia pusztá vidékén,
szállva a múlt hullámain át egy hétközi reggel.
Nem tudom én az okát, mért látogatott meg az akháj,
méltatlan vagyok erre a kegyre e városi portán.
Tengerek árja, a *sósizü* víz hona messze van innét,
itt csak a hitvány, csörgedező Szilas alja, ha csobban:
szennytelő árok, rút patakágyban rőt mohadísszal,
s mállón kőelemek övezik peremét, no de rondán.
Épp ez a hely, hol az ember víg fia senkire sem vár,
főleg ilyen nagy *hírnevü* bátor hősre a múltból.

Ámde ma új Nap ezüst ragyogása takart be egészen,
fénybe borítva a kertvég hajnali ünnepi csendjét
kurta időre, mivelhogy léptek vad robajától
tört meg az élmény, új élménybe merítve szemem már.
Harci ruhás alak, íjjal a kézben fényteli órán,
mint dús mákonyozott jelenés – hihetetlen a látvány –,
hogy idejött e görög pofa, hírhedt ókori herosz,
rég odahagyva a hellészpontoszi isteni tájat.
Dardanusz átkos szirtjei közt jött, szűk szorosán át,
Pontoszon is túl, át Duna-deltán s Vaskapu sodrán,
görbe hajóján tartva nyugatra merészen a széllel,
túl a helyen, hol az Oltnak ős ere tiszta levével
úgy áldozza magát fel, hogy belezúdul enyészni.
Látta a Szávát és a Tiszát meg a Dráva vizét is
fűlni Dunába, hol épp átszelte a kései újkor
népeinek keserűn sós könnyét, bánata nedvét
úszva hajója a végtelen búban. Sírt a görög hős,
nem látott ilyen éktelenül szomorú vizeket még,
bár behajózta az Égei-tenger sok szigetét már,
Trója falát odahagyva, mikor hazaindult
vészteli útján, az pedig elnyúlt tíz buta évig,
s elkísérte bolyongó létét harc tüze jó sok,

benne gyilok és küzdeni vágyás száz leleménye,
mégis az úton voltak erények ősi szokásból.
Égilakók ott szerte a földön s tengereken mind
megvédték, ami óvnivaló volt akkori ésszel:
súlya a szónak lényegi volt, mit bárki is ejtett,
mert ki a törvényt hozta, magának is hozta valóban,
ellene nem tett, félté az istent, bárha király volt,
s bűnhődött, aki vétett, mert Zeusz bösz atya rögvest
rá erejével sújtott, s élve maradt csak erényes
férfi, kinek neve tisztán csendül, mint aki épp jött.

Jött az eszes hős, jött a Dunán fel görbe hajóján,
látta a tettet köznapí létben fúlva enyészni,
s látta a népet jól beleillőn ostoba mába,
birka, ahol maga kényszere nélkül lép fel a hídra.
S lett szomorú, mert más egyebet vélt hallani róluk,
hallj igazat, e kegyes nép össze a múltba se tartott,
és ma se tart. Színigazáért sem teszi azt meg
gyakran, amit vélt hírneve által várna a polgár,
színigazáért nem tesz semmit, csak elodázza
esztelenül, hogy érvényt szüljön az elme, mi józan.
Nem sokat értett ebből a *jóeszű*, ókori harcos.
Tudta a bölcséletet, hogy emberi léte, mi függ a tudástól,
mert állatként tengeni nem született eme földre,
mint mondotta elégszer társainak rég, tengeri útján,
ám e folyó kifogott most rajta, ekképpen először.
Bő leleménnyel jött a Dunán fel fürge hajóján,
árral szemben, túl Csepel öblén, túl Citadellán,
túl a Nyulak-szigetén, a hajógyárnak szigetén is,
túl a romos börgyáron, Csárdán is Megyeren túl,
városon is túl, lásd, hol a szél fúj át a lapályon;
Hömpölygött a folyó, s az eszes hős jobbra terelte
díszfaragásu hajóját szűk öblébe a partnak,
hol belevész a patakvíz pontosan ott a Dunába.
Ott lépett le a bárkáról a hajós a fövényre,
s pajzsát odahagyva, a fűben gondtalanul jött
végig a part mentén, kikerülve az emberi nyáját,
mígnem elért hozzám, óvatosan gyalogolva
egy kicsi hídon is át, közelébe a kertkapu várta
már nyikorogva, s erővel biz kinyitotta, belépve.

Jobb keze mozdult, s nyújtva felém azt, szólt a köszöntés:
– *Nyíltszívű* szittya, tehozzád jöttem távoli helyről,
Hermész nem jöhetett ide el, más dolga akadván,
Pallasz Athéné volt, aki küldött bölcs üzenettel,
bennem volt bizodalma a harcias isteni lénynek,
s kegyteli szívvel küldte e szókat *nagyszerű* okkal:
Mind, ami szenny itt, hátrahagyatva, a múltba kövess ím!
Jöjj oda bátran, hol Pierisz csapatok tereád már
régén várnak amott, Helikon kies ókori táján.
Várom válaszodat most. Szólj igazat te nekem hát!
És paroláztunk. Nagy tenyerét belecsapta enyémbe erősen.

Válaszomat elodáztam, s úgy ahogy illik, elé bort
tettem, rizlinget, savasat, tavalyit, teli kancsót.
Szomjoltása után jól megköszörülve a torkom,
hát..., e szavak tömörültek elő hamarost ajakamról:
Százujju hajnal ideérve a phoiboszi úton,
indulok én teveled. Gyors sodrásával a víznek
eljut bárkahajónk lefelé majd, déli irányba,
s láthatom első és az utolsó hű feleséged,
Pénélopét, aki rég türelemmel és szerelemmel
várja urát s új harcostársát, engemet is tán.
Csak Boreászt a nagy úton félve kerülni muszáj ám,
épp e miatt áldozunk húsban bő teli tállal
rögvest, mindazon istenségnek fönt, aki trónol
fellegeken túl, és haragos, nem szívleli fajtánk.

Megrakodottan a tállal, léptem elébe örömmel,
s értett engemet ösztönös ésszel, tudva a vágyam:
Élni olyan korban, hol mézes a csók meg a szőlő,
és bekeverve a vízzel a jó bor oltja a szomjat;
Élni olyan korban, hol ember szórakozásból
embertársai ellen nem vét földi szeszélyből;
Élni olyan korban, hol annak nincs becse semmi
isten előtt sem, ember előtt sem, bárki, ha bűnös;
Élni olyan korban, hol köztünk jár a teremtó,
s nem a magasból intéz emberi sorsot imára,
nem a magasból nyújtja kegyét minekünk valahányszor
megbánjuk, ami volt, s kifizetjük cédulaárban.

Hoztam az asztali tálat, amin kiterülve az állat,
tápszereken nevelődött sült malac élete zsírban
ott tocsogott, míg elnehezülve a gondolatoktól
nyújtottam felemelve előre az áldozatunkat.
Éreztem zamatát, és jól tudtam, igazam van:
bár gyönyörű, de azért keveselltem kis hekatombám,
nem méltó a reánk figyelő okos égilakókhoz,
és méltatlan Odüsszeuszhoz, ki szerényen is nagy hős,
és idetévedt, elhanyagolt kicsi városi zugba.
Égre tekintve, felé nyújtottam az ízteli tálat,
rajta az állat – jó ropogósra kisütve fa lángján –
várta a sorsát, míg remegőn, suta lábbal előre
léptem, szánnivalón hanyagul mozdulva-botolva,
s mind az egészet *kényszerűn* adtam Gaia anyának.

Megrökönyödve riadtam fel: szép álmom elillant.
Két szemem ázik a könnytől, s látom a lábam előtti
szörnyű valót, meg a könyvem is törve, gerince a porban,
rajta a hősi kalandnak a címe, mit írt a Homérosz.
Most a valóság ágán himbál bőszen a hős múlt,
rút jelenem kelt, s itthon enyészőn írom e pár szót.
Várom azóta is, jöjjön az akháj. Jaj, de hiába!

2022-ben nyert a Quasimodo Költőversenyen oklevelet

KIRSCHNER GYULA**Lehetetlen szerelem – Tavasz**

Bőjtelő havát írták az emberek, és nagyon várták a tavaszt. A farsangi örömök már rég elültek, a kamrák kimerülően voltak, a tüzelőt naponta méregették ... Vágyták a napfényt, a simogató szellőt, a madárdalos jókedvet. De a tél nem engedett, sőt még fitogtatta is az erejét, próbára téve az emberek lelkét. Némelyikük így, másikuk úgy fohászkodott Istenhez a tavaszért. Nehéz idők voltak.

Ám egy reggel arra ébredt a világ, hogy fagy ide, hó oda, hajnalban dalolnak a rigók és a cinegék: „itt sincs, itt sincs, nincs, nincs” mondókája is megváltozott, és azt csettegetik: „csak nézd, csak nézd, csak nézd!”.

Az emberek jókedvűen adtak hálát az Ég ezen üzenetének, a nők térdet hajtottak, a férfiak kalapot emeltek a naptár előtt, a gyerekek rákacagtak – megkezdődött böjtmás hava, a tavasz első hónapja.

Igen, felébredt a Tavasztündér. Talán a madarak ébresztették fel, talán kipihente magát, de útrakelt. Útrakelt, és amerre járt napfénnel melengette a világot, olvasztgatta a jeget, duzzasztotta a rügyeket, ébresztgette az alvó rovarokat és élőlényeket. Tette a dolgát önmaga és mindenki öröme. Cikázott, szaladt mindenfelé, habzsolta az élet minden örömét, ahogy őt szerették az élők. Boldognak és fontosnak érezte magát. Még a magas hegyekbe is felszaladt, és a hó alatt is megmozgatta az alvó életet.

És itt, a hegyekben történt meg, amire senki nem gondolt!

A Tavasz, maga a szerelem, talán megrészegült saját magától – meglátta a zord, kemény, szikár és magányos Tél herceget, és azonnal beleszeretett.

Megpróbálta felhívni magára a figyelmet, és integetett a Télnek, és igyekezett felé. De az ügyet sem vetett rá, egyre magasabbra mászott a hegyen. Amikor Tavasztündér a napsugarakat hívta, hogy melengessék meg kedvesét, akkor az elbújt előlük az árnyékos hasadékokba, vagy átszaladt az árnyékos északi oldalra, ahol gyorsan elbújt vastag hópaplanja alá. Tavasztündér szíve majd megszakadt. Estére úgy elfáradt minden nap, hogy reggelig aludt, nem vette észre, hogy a Tél visszajött. De ébredéskor felfedezte a nyomait a zúzmarán, a déren, a pocsolyák jégvártyáin.

A szerelem rózsaszín ködében azt gondolta, hozzá jött vissza, őt kereste, de látta, alszik ... jajj, gyorsan, gyorsan indult megkeresni... és ez így ment napokon át, egyszerűen nem tudott a Téllel találkozni.

Az emberek pedig nem tudták, hogy most akkor tavasz van, és örüljenek, vagy még a téllel számoljanak. Mert eleinte jópofának tűnt ez az időjárás, a nappali reménnyel és az esti kályha melegében a várakozással, de aztán túl hosszúnak tűnt, és kezdtek ismét belefásulni. Elült a jókedv, ahogy elcsendesült a madárdal is. Az emberek ciklonokkal és frontokkal magyarázták ... egymásnak.

Tavasztündér azonban úgy gondolkodott, hogy kedvére tesz Tél hercegnek. Felhőket húzott a napsugarak elé, visszaédesgette a sarki szelet, kikönyörögte Holle Anyónál, tanítsa meg a vánkost jól kirázni, és örült a jégvirágoknak, mert azt gondolta, neki rajzolja a Tél.

Közben az emberek újra Istent emlegették ...

Tavasztündér egy este merészen a hótakaró alá bújt, hogy a kedvese közelbe férközzön végre. A szerelemtől forró teste nem érezte a hideget, ám melegétől a növények reggelre kibújtak a hópaplan alól. Tavasztündér örült is neki, hitte, ez tetszeni fog a Télnek, ám mire kibújt a takaró alól, a Tél már nem volt ott. Viszont csodálatos énekekkel köszöntötték e reggelen a madarak, és újra mosolyogtak az emberek.

És Tavasztündér újra végigjárt mindent, egyre szebbé tette a világot – mindenki megnyugodott, boldog volt. Csak ő nem. Ő nem a dolgát tette, ő a kedvesét kereste. Egyre feljebb, egyre északabbra. Egyre gyakrabban sírt, és ekkor langyos eső hullt az égből, és minden még vidámabb, és még boldogabb lett. Csak ő volt egyre fáradtabb a mindennapos hatalmas keresésben.

Végül fenn, nagyon magasan a hegyekben megtalálta Tél herceget. A herceg ott ült egy hókupacon, a lábait a zöld növényzetbe nyújtotta. Itt végre átölelték egymást, itt béke volt. Tavasztündér megértette, hogy közelsége csak e határon nem öli meg kedvesét, csak itt lehetnek együtt. Azóta, ha Tavasztündér nagyon vágyik kedvesére, azt mondják az emberek, hogy korán tavaszodik. A szerelmesek pedig vidáman kacagnak, csókolnak ott, amit az emberek úgy hívnak: hóhatár.

Tóthné Rita**Vallomások**

Több irodalmi oldalnak is tagja voltam, bár nem egyidejűleg, mert ha már ott vagyok, akkor nem csak felteszem a saját alkotásaim, hanem igyekszem másokét is olvasni.

Sokan profilképet se raknak fel – volt, hogy én se –, így aztán teljesen ismeretlenként könnyebben adunk ki magunkból olyan dolgokat, melyek kikíváncsognak belőlünk, de mivel többnyire intímek, azokat nem osztjuk meg a legjobb barátunkkal/barátnőnkkel sem.

Így olvashattam számtalan vággyal fűtött erotikus verset, prózát, sőt jómagam is írtam hasonlókat.

Egyik alkotótársunktól megtudtuk, hogy szoba-konyhás lakásban, szerény körülmények között él a feleségével, akihez már évek óta semmi köze nincs, még csak nem is beszélnek egymással, de ami ennél sokkal bizarrabb, felviszi oda a „barátnőjét”, aki bár férjes asszony, vele csalja az urát. Arra nincs pénzük, hogy kivegyenek bárhol is szobát, így Géza úgy döntött, hogy ha a nejének ez nem tetszik, akkor menjen el sétálni, vásárolni, bárhová, de ne rontsa a levegőt otthon. Döbbenetes volt, de úgy voltunk vele, hogy talán fantázia szüleménye ez a vallomás, nem is mertünk rákérdezni, hogy igaz-e? Valóban képes ennyire megalázni azt az asszonyt, akit valamikor szeretett, és feleségül vett? Azt viszont megtudtuk, hogy azért nem váltak el, mert egyiküknek se lenne hová költöznie, mivel csupán ezzel az egy ingatlannal rendelkeznek. Egyébként fantasztikus írói vénával lett megáldva, remek és különleges versei méltán voltak népszerűek.

Hosszú hónapok teltek el, az újabb és újabb művek már-már feledtették ezt a saját-otthonban-más-asszonnyal-témát, mikor ismét sikerült megdöbbenenie az olvasóit a vallomásával: teljesen igaznak és hitelesnek tűnt.

Ugyanis egyik reggel holtan találta a mellette levő ágyban fekvő feleségét. Mivel nem törődött vele, először az lepte meg, hogy még fekszik, hiszen mindig korábban kelt, mint ő, és ilyenkor már rég a konyhában serénykedett. Ő maga felkelt, elvégezte a reggeli rituáléját, majd visszament a szobába, hogy bekapcsolja az asztali gépet és feltöltse a legújabb versét. Bármennyire is hidegen hagyta az asszony, mégis egyre nagyobb nyugalanság lett rajta úrrá, ezért odament az ágyhoz, és azt látta, hogy a felesége merev szemmel néz rá, holtan.

Éles fájdalmat érzett a szívében, és hangosan sírva kérte az immár másvilágra költözött társát, hogy bocsásson meg neki. Letérdelt az ágy elé, fogta a kezét, miközben sűrűn hullottak a könnyei rá.

Megírta, hogy se éjjele, se nappala nincs, mert rájött arra, hogy ő egy szemét, mocskos, aljas senki, egy nagy nulla, és végezni fog magával.

No, ekkor már írtunk és kértük, hogy engedje el ezt az önvádat, mert már úgy se tehet semmit. Elhidegültek egymástól, anyagi okok miatt még válni se tudtak. Ráadásul van egy szerelme, ne hagyja el ennyire magát.

A szerelmét megutálta, rájött arra, hogy a feleségét szereti, és nem képes elviselni, hogy így bánt ezzel az áldott jó lélekkel. Nem! Hiába is írunk bármit, nem tud megbocsátani magának. Ez az asszony még így is főzött, mosott, takarított, törődött vele szavak nélkül is. Mikor tudta, hogy jön a szeretője, szó nélkül ment el otthonról, esőben, fagyban, szélben, hőségben.

Hogy ő miért nem vette észre, hogy tönkretette a társát, akit valóban szerelemből vett feleségül, és hogy nem vitték sokra, az is miatta volt, mert elverte a pénzt, aztán hol dolgozott, hol nem, de akkor is volt mit ennie, amikor nem dolgozott.

Mi is megosztottuk a „bűneinket”, hogy enyhíteni tudjuk az övét, de minden hiába. Se látott, se hallott, egyre csak a felesége érdemeit sorolta, valamint az ő és a szeretője aljasságát, mocskosságát, mert az a némbér képes volt bűnrészességet vállalni abban, hogy a feleségét így megalázza, hogy az ő bujálkodásuk miatt kellett a társának, mint egy kivert kutyának elkullognia a közös otthonukból. Nem, bármit is írunk, ilyen mocskos senki nincs több, mint amilyen ő.

Egyik nap megírta a főszerkesztő, hogy Géza néhány hónappal a felesége halála után eltávozott. Őszintén sajnáltuk.

Diákoldal**CSERNI ANDRÁS (Érd és Barcelona)****Elkártyázott élet***À la Husk*

Lapokat oszt a nagy égi krupié,
a játék hamarosan elkezdődik,
hol az igazi győzelem senkié,
kártyát vetünk mégis utolsó vérig.

Megannyi lap lapul a pakli mélyén.
Gyengévé vagy erőssé válsz általuk,
megóvnak, vagy elárulnak a végén?
Nem ad választ hideg pókerarcuk.

Hát lesed egyre a többi játékos
titokba burkolódzó lapjarsát,
tudva belül, addig nem lesz világos,
mijük van, míg ki nem játsszák a kártyát.

Titkon örülsz koszos kilencesednek,
míg más dámáját kevesli, szidja,
s nem sejtitek még, hamar lesöpörnek
a nagyok titeket – ászok hulláma...

Mit sírsz? Még ha kapnál is ászot véletlen,
nem tudnál mit kezdeni vele. Mint gyöngy,
mit a disznók elé vetnek, te szépen
eltékozolnád, s kigáncsol egy göröngy.

Mert a tét, mit felteszel, s miért játszol,
lelked s kártyákból rakandó életed...
Mi vár rád a végén: kastély vagy jászol?
Azon áll: lelküket tőlük elnyered?

Ha nem, paklid vesztet, s szolgáljukká válsz,
ha meg diadalt ülsz egy royal flush-sel,
lelked besöpri a mindig győztes ház.
Emléked mindenképp hullám mossa el,

mert életedet úgyis elkártyázod,
szerencséd (ha volt) elfogy egy átkos nap,
s az osztó előtt remegve adsz számot
semmidről, mert kezeden nem lesz már lap.

*PPKE-JÁK és Universitat de Barcelona***MOLNÁR ÁDÁM (Százhalombatta)****Térden, sziklával**

Térden homokban,
a föld közléről másként beszél.
Nem halkan, nem állással,

és tenyerem alatt apró kövek,
mint kihullott fogak,
szétgurulnak, ha hozzájuk szólnak.

Térden a part alatt
a víz nem ér el idáig,
csak hangja, tompán,
mintha követ görgetnének odáig.

Tenyerem alatt a szikla
nem mozdul, régebbi nálam,
száraz felülete távol tartja a bort,
nem enged teljesen hozzám,

mert innen a táj lefelé folytatódik,
a mélység nem látszik,
csak levegő sűrűsödik
csont és kő között,
ahol a végén úgyis minden eldől.

Térden könnyebb hinni
a határookban, a horizont
eltűnik, csak közvetlen
marad, bőr, por, szikla,
ismétlődő mozdulat
az égen, de nem sietségből,
éjjel, mielőtt felszínre térne,
és azt, ami soha,
újra egyformának tenné.

Térden, sziklával,
így marad úton a hely,
az egyik tart,
a másik terhel,
és köztük a levegő sűrűn fehérlik,
mint Héraklész és a tej.

Szobrok, kettő

A vár alól érkezek,
nélkületek nem élhetek.
Levegőm maradékából
fulladva arcot építek.

Partra húzom a testeket,
szelíd romokat, gyermeket,
bőr alatt mozdulna élet,
de elfáradtak a kék erek.

Olajat kenek, balzsamot,
összeroncsolt arcotok
ujjaim nyomán fényt fakaszt,

és az idő megolvad,
mint földben a só
felszínre kerül, csöndesen,
már nem lát titeket senki sem.

Kezdetek

Pedig este, éjfél után alakot öntenek.
A fák: tépett, iskolai ecsetek,
érzéssel hajolnak erre majd oda,
szárazon szürke vásznukat karcolva,
követem a vonalakat, formát keresve sötétben.
Elhagyott gondolat és gyulladt ízületek adják
az érdes bronzot, ez hasít vájatot felhők és fák közé,
tompán jelezve vakoknak. Felette lecsapódott pigmentek
foltokban egymásba olvadnak,
három lélegzet függ róla.
egy végzet.
egy kezdet.
egy.
Mert kergetik egymást, karcolják támaszuk,
fűjtatva lendítenek ecseteket,
és végül, egyszer
talán áthasítják az eget.

ELTE

KÉP-VERS

Mutasd szemedet!
Ravaszágod látható!
Bölcs madár ítél.
(Varga Katalin)

Finnyás kedvében
hollókat vacsorázna –
futásnak eredt
(Szabó Aida [Jampa drolma])

Barátaim mind megérkeztek,
hosszú útjukon megéheztek.
Mondd csak, álnok Róka koma,
szép nagy sajtom hogy lett oda?
Ravaszul csőrömből kiénekelte,
aztán meg az egészet lenyelte?
(Pálné O. Judit)

Tél angyalai
vad hóvihart kavarnak
szárnycsapkodással
(Cserni András)

Fagyos szélben dermedten csörög az ág,
puha hótakaró tetejét jégkéreg borítja.
szikkadt fatuskó dalát harkály kopogja,
neki szeme kopog, éhes a gyomra.
Koplat a szajkó is, semmije sem volt a hétre,
kinézte hát magának a szép harkályt ebédre.
Fölháborodott a kismadár, magát bántani nem hagyta,
hegyes csőrével a szajkót jól fejbe kólintotta.
Tanuld meg, Szajkó, engem többé sose bánts! –
kiáltott hősiesen a mérges kis fakopáncs.
(Pálné O. Judit)

Milyen szép jégdarab,
nézhetném magam benne –
csak óvatosan!

Nocsak, mi az ott?
napsugár táncol rajta –
csak nem egy tükör?

Hopp, egy jégdarab,
napsugár csúszkál rajta –
Mindjárt lepottyán
(Szabó Aida [Jampa drolma])

kócsag egyensúlyoz jégoszilánkon
a dermedt világ aprót roppan alatta
bágyadt napfényben hófehér álom
jégbe fagyott a reggeli csönd
ridegen hallgat a tó partja
(Pálné O. Judit)

Szárnyaló Sólýmok Haikucsoport**Nagy-Rakita Melinda:**

Feketerigó
fut fagyos hótakarón.
Óh, nyomtalanul

Feketerigó
csőrét fényesítgeti
kerítésvason

Feketerigó
téli gömbölyedsége
hógolyó kontraszt

Tél katonái
fehér csipkébe öltözött
levéltelen fák
vágyódnak napfény után
rügyfakadást álmodnak

Rózsa tüskéi
céltalan meredeznek
tél hidegében.
Majd, ha rózsáik nyílnak
Újra hadrendbe állnak

Nagy Rozália:

Szél trombitálgat,
csipkebogyón hósapka –
didereg az éj

Szellő rázogtat
gyöngyvirág csengettyűket –
illatát szórja

Vincze D. Jutka

Hideg az éjjel,
jeges szélben száll madár –
ágra dermedt dal

Vándormadarak
szárnyán repülő idő –
ősz hajszálaim

Karácsony este
megszépülnek az álmok –
csoda születik

Rigóröppenés,
nyílik a tavaszkapu –
boldogságféle

Szabó Aida (Jampa drolma):

Szürke felhőket
sárkánykarmok szaggatják –
levegő visít

Csak esik, esik,
mindent elnyel a fehér –
megkövült a csend

Táncoló pelyhek
pihegnek tenyeremben –
síró mandalák

Állunk és fázunk,
szemünk buszunkat lesi –
csak hóember jött

Csend varázslatát
szálló napba csente el –
teaszertartás

Megpendült a fény
fagyott hullámtarajon –
mozdulatlan tó

Tavasszal kikelt
szarka hópelyhet csodál –
minden évszak új

Szakács Anna:

Szívodú lassul,
mókus csigamód alszik,
télbe fordulunk

Belső terem nyílt,
derengő napok érnek –
fénybe derülünk

Deres fák közt fény,
ősz hajú ember sétál –
fentről egyek mind

Tóbi Mariann:

Hó mossa arcom,
víg dáridó, benne düh –
forró csokizok

Várom a csodát.
Jégcsap...csepegő eresz –
kiolvadt szíved

Zöld szemeidben
mosoly pajkos szarkaláb –
lélek érintés

Tulipán álma:
méhek násztánca bibén –
olvadó szívek

Bókol bóbíta,
fehér szoknyában hajolt,
tavaszt üdvözlí

Kinyílt jégvirág,
ablakra fagyott jelek,
hideg üzenet

Megfagyott világ,
jégpáncél alatt a mag –
életet remél

MEGFEJTÉSEK:

Haikujáték – Egésztésd ki!

Az őszi szél már
fehérebb, mint a sziklák
a hegygerincen
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

felhők választják
majd el a két barátot –
vadludak árnya
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

bozót nyílását
holt tealevelekkel
ostromolja Szél
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

Pótold a hiányokat!

madár, ez őszön
miért öregszik úgy a dal
ki felhőbe száll
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)
minden szélroham
pillangót arrébb hajtja
tágas a fűzfa
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

elmegyek
s te maradsz
a másik őszben
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

Mi illik az üres helyekre?

micsoda hanggal
kiált a pók az őszi
szeleknek hátán
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

minden szélroham
pillangót arrébb hajtja
tágas a fűzfa
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

ősz van. mért érzem
magam most oly öregnek?
madár az égen
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

Töltsd ki a hiányzó részeket!

Szól a csalogány,
kicsinyke, hegyes csőre
teljesen nyitva
(Buszon, Hollandból átültette Horváth Ödön)

A szélrohamban
a lezúduló vizet
sziklák hasítják
(Buszon, hollandból átültette Horváth Ödön)

Hideg holdas éj!
Ó, gyengéd szárnycsapások
zúgását hallom
(Szeira, hollandból átültette Horváth Ödön)

Egytónusú lesz
a krizantémok színe
haláluk előtt
(Issza, hollandból átültette Horváth Ödön)
Távol a tavak
határtalanságában
egyetlen bíbic
(Siki, hollandból átültette Horváth Ödön)

A jéghideg hold
a fák árnyékával ír
a hómezőre

(Kubucu, hollandból átültette Horváth Ödön)

őszben csoszognak
görbe botok motoznak
sírt látogatnak
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

ősz közeledik
négy szív találkozik kis
teaszobában
(Basó, Ásványi Ferenc ford.)

TÖRD A FEJED!

Az „X”-ek helyére írd be a magánhangzókat!

Nyxr fxsxlxx!
Hxs hxcxsxk xlmxbxl
csxk xz mxrxdx mxg

X fxpxp lxxsn
zsxgxrdxk xsszx, dx
mxly gyxnyrxn

A betűk halmazából alkoss szavakat!

Mily lelkesülten
ciripel a tücsökhad
a **éotts lnlee**

Nyugodtan ül a
csaamk a nőtet s tlgaaah,
mikor megszid

Jankovics Márta rovata**A föld embere***(kisregény)***1945 – 1951. Százhalombatta**

Jóska azon a tavaszon nehezen állt neki a szántásnak. A bombák ugyan már nem hullottak az égből, de félt a fel nem robbant aknáktól. Elvetette az a kevés magot, amit megmentett, remélve, hogy az egyre terjedő hírek nem igazak. Mindenfelét beszéltek az emberek, de senki nem tudta, mi fog történni. Jóska állandóan a Péter nyakára járt hírekért.

– Nem tudtok valamit ti ott a községházán? Hallgatom a rádiót, olvasom az újságot, de nem igazodok ki rajta, ahogy más sem. Elveszik a földemet? Most szántottam, – elvettem a magot. Az újságok csak azt írják: „földet minden parasztnak”, meg hogy felszámolják a nagy- és középbirtokokat. Mennyi az a középbirtok?

– Nyugodj már meg, bátyám, annyit tudok, amennyit te.

– Már, hogy a Jóistenbe nyugodjak meg, ha ki akarják húzni a lábam alól a földet?

Jóska hívő ember volt, Isten nevét hiába sohasem vette a szájára, de most teljesen kétségbe volt esve. Amióta az eszébe jutott, a föld volt a mindene meg a családja. Egy napon aztán Péter már pontos utasításokkal jött haza a községházáról, amit azonnal vitt Jóskának.

– Na, bátyám, itt a hivatalos papír, megalakult az Állami Földalap. A nagybirtokokat államosítják. Az is megvan, kik igényelhetnek földet, a gazdasági cselédek, a mezőgazdasági munkások, a törpebirtokosok. Nyugodj meg, idővel kiderül, mit is akarnak, de azt is kikötötték, hogy csak az örökölheti a földet, aki vállalja a további művelést.

Jóska ebbe bele is nyugodott. Szántott, vetett, aratott még három évig, tudva, ezt a földet már senki nem veheti el tőle. Az Ágnes dolga is rendeződni látszott az Ács Janival. Jóska belenyugodott a lánya választásába is, bár voltak fenntartásai a vőlegény személyével. A felesége mindig azt mondta, ha Ágnesről van szó, senki nem elég jó az apjának.

Anna örömmel készülődött egyetlen leánya esküvőjére, 1948-ban. Ágnes is boldog volt, ahhoz ment, akit szeretett, az Ács Janihoz. Nem érdekelte, hogy szegényes az esküvő, mert a háborút még nem heverte ki a falu. Egyetlen ember nem örült, a menyasszony apja, a Jóska. Jani és a barátja titokban tartották, mi történt a másik lánnyal, Jani azonban odaállt a leendő apósa elé, és mindent elmondott. Ezt nagyon becsülte benne Jóska, de félt, hogy a Hilda ezt nem fogja annyiban hagyni. Nem hiába tartott ettől, mert nem sokkal az esküvő előtt a lány megjelent Péter feleségénél. Mindennek elmondta az Ágnes, hogy miatta szakított vele a Jani. Az hallgatta szótlanul egy ideig, aztán átment a sógorához, és elmondta, itt a Hilda náluk, és mindenért az Ágnes hibáztatja.

Jóska amúgy nagyon nyugodt ember volt, de most, hogy a lányáról volt szó, nem kímélt senkit.

– Mit akarsz te a lányomtól? – kérdezte még csendesen.

– A maga lánya miatt szakított velem a Jani. Biztosan kitalált mindenfelét rólam, hogy őt vegye el. Milyen lánya van magának?

– Biztosan nem olyan, mint te. Az Ágnes nem tud rólad semmit, de én igen.

– Maga? Mit tud maga énrólam?

– Azt, amit a Jani látott, amikor karácsonykor itthon volt, és keresett téged. Annyira jól szórakoztál a katonákkal, hogy észre se vetted. Jani látott sétálni a katonákkal az utcán. Mellette az egyik barátja, tehát tanú is van. Figyelj rám jól! Ha csak egyetlen rossz szót is hallok, amit a lányomra vagy a Janira mondasz, semmi nem marad titokban, bár az egész falu tudja, miféle vagy.

Hilda nemsokára az apjával együtt elköltözött a faluból. Ágnes nem hagyta ott az apját, építettek egy szobát a házhoz, ahol egy évvel később megszületett Jóska első unokája, a fiú, majd évekkel később egy kislány.

Jóska nagyot tévedett, amikor azt hitte, most már senki nem veheti el tőle a földet. A falu megint felbolydult, mert úgy, mint 1948-ban, idegenek jelentek meg, agitátorok, még a szó is visszatetszést keltett mindenkiben. Akkor békekölcsönt kellett jegyeztetni, papírt kaptak pénz helyett. Azt mondták, ezzel segítenek az államnak. A békekölcsön után jött a beszolgáltatás. Először a zsírt vitték el, majd a tojást, a gabonát, a tejterméket, az élő szarvasmarhát. Minden vágást kötelező volt bejelenteni. Jóska meg a veje, Jani az aratás után a vállukon vitték fel az ötvenkilós búzászsákokat a padlásra. Kiterítették a nagy ponyvát, arra öntötték ki a gabonát. Nem sokáig örülhettek a jó termésnek, mert egy napon hárman jelentek meg a háznál. Ketten idegenek voltak, egy meg falubeli.

– Markovics József! Ami búzája van, kötelező beszolgáltatni az államnak.

– Minden búzát? Mit adok akkor enni a családnak? Itt a feleségem, a lányom gyereket vár. Már mindent elvittek, mit akarnak még?

– Csak csendesen, mert rosszabb is történhet magával, ha sokat jár a szája!

A falubeli ember vérvörös arccal, lehajtott fejjel állt az idegenek mellett.

– Rám ne haragudj, Jóska! – súgta oda elmenet. – Ezek lesöpörték mindenki padlását a faluban. Megparancsolták, hogy menjek velük, mutassam, ki hol lakik.

Jóska tudta, nem bűnös a falubélíje, de soha nem felejtette el neki azt a napot.

Régen, talán még a háború előtt sem volt ilyen szegény a falu, mert tartalékoltak, elrejtették, amit csak lehetett. A szegénység a legrosszabbat hozza ki azokból, akik egyébként is hajlamosak voltak rá. Mindennaposak voltak a feljelentések a feketevágásról. Jóska tehenének kisborja született, amit ahogy elérte az időt, Jóska le akarta vágni, mert legalább kis tartalékot akart. Félt nagyon, de megkockáztatta a feketevágást. Másnap megjelentek nála az állami emberek, követelve a húst.

– Azt mondják meg, honnan tudták meg, hogy levágtam a borjút?

– Honnan? Mert egyik nap még bőgött, a másik nap meg nem.

Jóska nem volt buta ember, tudta, ezek az emberek nem hallhatták az állat bőgését, csak valamelyik szomszéd jelenthette fel. Fájt neki, hogy a család minden búzáját lesöpörték a padlásról, elvitték a húst, de akkor még nem sejtette: nem ez a legnagyobb veszteség, ami éri. Nemsokára a falu egy új szót ismert meg:

„szocialista földtulajdon”.

1949-ben kijött a Tanácsházához az ún. „kuláklista”. Péter már nem dolgozott a községházán, amit most átneveztek Tanácsházának. Mind a három Markovics rajta volt a „kuláklistán”, ami azt jelentette, hogy amelyik gazdát kuláknak minősítettek, „felajánlhatták ingyenesen a földjüket az államnak”.

Egyszerre „osztályellenségek” lettek a saját falujukban.

Jóskának volt annyi földje és jó minőségű, hogy a tíz holdja után 960 kiló gabonát kellett beszolgáltatnia. A föld értékét aranykoronában mérték, ez azt jelentette, hogy milyen minőségű a föld, és mennyi rajta a tiszta nyereség. Még a háború előtt megvett a testvéreitől jó pár hold földet, mert se Péter, se András nem akart olyan gazda lenni, aki csak földet műveli.

Az apjuk, István is nagyon értett a földhöz, így csupa jó minőségűt hagyott a fiaira. Péter és András is bekerült a kuláklistába, mert még így is maradt elég földjük, de Jóskának volt a legtöbb. Ez nem jelentett igazi gazdagságot, de rengeteg munkát igen. Nem úgy, mint a földbirtokosok, akik mással végeztették el a munkát, Jóska, ahogy a többi gazda, szántott, vetett, hajnalban kelt, etette az állatokat. Nagyobb munkára, mint az aratás vagy a szüretelés, fogadott időnymunkásokat.

Most kivetette az állam, hogy ami a család szükségletén felül van, be kell szolgáltatni. Személyre szólóan állapították meg a mértékét. Búza, tej, zsír, hús és minden más terménynek még 1948-ban a negyedét vitte el az állam, később folyamatosan emelték a beszolgáltatás mértékét. 1951-ben jó volt a termés, de 1952-ben nagyon gyenge. Ennek ellenére ugyanannyi terményt kellett leadni az államnak, így nem maradt elegendő a család ellátására sem. Két év alatt gabonából a beszolgáltatás aránya majd négyszeresére nőtt. 1951-ben már vitték a mezőgazdasági gépeket is, darálókat, traktorokat, cséplőgépet. Disznóvágáskor vágási engedélyt kellett kérni, a felét be kellett adni.

Egy hold szőlő három hold szántónak felelt meg, így Jóska nagyon nehéz helyzetbe került. Volt szőlője az „Alsószőlőben”, közel az ercsi határhoz, a falu feletti hegyen, a kukoricaföldje mellett, egy hold búzaföld a Duna mellett, a falutól nem messze. Ez volt a legértékesebb, 22 aranykoronás. Anna sokszor mondta, hogy nem kellene ennyi föld, csak a munka lesz több, de Jóska nem hallgatott rá.

– Jó lesz az a gyerekeknek, mindig kell annyi föld, hogy akármilyen van, ne haljanak éhen. A föld ott marad, ahol van, azt senki nem tudja elvinni.

Folytatása következik.

Forrás: szazhalom.hu

Ábel András nyomában**Sorsforduló tanúja Érden**

– *Bertha Bulcsu, Dobozy Imre, Szilágyi Lajos emlékeit egybefűzte Petrovics Kornél* –

A Kelenföld utáni zakatolás alatt a vonat elhagyja a budafoki barlanglakások vidékét és a nagytétényi kastélyt. Budapest után Érd egy oázis. Fák, bokrok, a fákon túl a Duna. Szolidan elegáns környék. Város, de északról a hegyek felől és a folyón át ömlik a friss levegő. A tágas, polgári házakat ma vegyesen lakják mérnökök, orvosok, tanárok, igazgatók, vezetők, iparosok, gyári munkások, ilyen-olyan polgárok és kofák. A pesti szmog után itt már érezni a kertek és a közeli Duna illatát.

A megérkezés Érdre mindig hordoz egyfajta kettősséget: még érzed a talpadban a főváros tempóját, de a domboldalra felfutó utcák és a családi házak kerítései mögül kiszűrődő kutyaugatás már azt üzeni, hogy hazaértél vidékére.

Kilencre beszéltek meg a találkozást **Dobozyval**. Korábban érkezem. Állok egy kicsit a ház előtt, s igyekszem elképzelni, hogy az Írószövetség főtitkára hogyan szitkozódik a kádban. Nyilván megbánta már, hogy kilencre idehívt. Pontosan becsengetek. Lánya, Dobozy Zsuzsa újságíró nyit ajtót. Az előszobából balra nyílik a konyha. Megcsap a kotyogásban frissen lefőtt kávé sűrű illata. Az ajtó tárva. Dobozy az ablak előtt ül egy alacsony széken, és a cipőjét fűzi. Piros-fekete csíkos inget visel. Kezet fogunk, felragyogtat egy baráti, bizakodó mosolyt, aztán hirtelen abbahagyja. Jobban szeret annál, mint hogy nekem otthon, május elsején, reggel kilenckor mosolyogjon. Fűzi tovább a cipőjét, s ahogy fel-felnéz, mond valamit, önkéntelenül is az arcát figyelem. Arca most fáradt, szinte kopott. De ahogy felpillant, szeme villanásából látom, hogy ez a reggeli fáradtság.

Dobozy Kossuth-díjas író. Azon írók közé tartozik, akiknek a közélet nemcsak természetes létforma, hanem művészeti alkotásaik egyedül lehetséges ihletforrása is. 1917. október 30-án született, s egy dunántúli pusztán nevelkedett fel. Tisztviselő volt. 1942-től katonai szolgálatot teljesített, 1944-től partizán. A felszabadulás után a budai járási pártbizottság titkára lett, aztán egy év pártiskola, majd a Szabad Föld és a Szabad Nép munkatársa. 1961-től 1963-ig az Élet és Irodalom főszerkesztője, utána napjainkig a Magyar Írók Szövetsége főtitkára. 1975-től a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának a tagja. Művei: Azért a víz az úr (század végi agrármozgalomnak Magyarországon, 1950); Túrkeve (riport, 1951); Az új Túrkeve (riportregény, 1952); A szent kút (regény, 1952); Tavaszi szél (elbeszélések, 1952); Felhő és napsütés (regény, 1953); Pártmunka egy nyírségi termelőszövetkezetben (1954); Moszkvai utazás (útirajz, 1955); A fegyverek beszélnek (Szerencsés Ferenc naplója, regény, 1955); Este az alvégen (regény, 1956); Mindennapi történetek (elbeszélések, 1956); A tapolcai vár (irodalmi riport, 1957); Szélvihar (dráma, 1958); Tegnap (regény, 1958); Tegnap (film, 1958); Virrad (film, 1959); Kedd, szerda, csütörtök (kisregények, elbeszélések, 1960); Tegnap és ma (regény és elbeszélések, 1960); Hegyoldal (regény, 1961); Zápor (film, 1961); Holnap folytatjuk (dráma, 1963); Hattyúdál (film, 1964); A tizedes meg a többiek (film, 1965); Eljött a tavasz (dráma, 1969); A tizedes meg a többiek (két regény, 1969); Őszől tavaszig (három dráma, 1974); A királylány zsámolya (elbeszélések, 1974); Dobozy Imre nagyon sok katonai és polgári elismerésben részesült, többek között a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát is megkapta, 1952-ben és 1954-ben József Attila-díjjal, 1959-ben Kossuth-díjjal, 1964-ben SZOT-díjjal, 1975-ben pedig a Magyar Népköztársaság Zászlórendjével tüntették ki. Tegnap és Hegyoldal című regényei, Eljött a tavasz című drámája a nézők és olvasók megkülönböztetett érdeklődését váltotta ki, de legnagyobb sikerét minden bizonnyal A tizedes és a többiek című művéből készült filmjével aratta. Kétszer kapta meg a József Attila-díjat, 1959-ben a Kossuth-díjat, 1975-ben a Magyar Népköztársaság Zászlórendjét.

Amikor az utcáról a lépcsőházba léptem, még szélcsend volt, mire Dobozyval helyet foglalunk a dolgozószobában, kint már bömböl a szél. Tépi a fákat, rázza az ablakokat. Nem hoz esőt, száraz és forró. Dobozy szobája tágas, lehet bent járkalni, vendégeket fogadni, gondolkodni, írni és cselekedni. A tapéta makulátlan, angolnak tűnik, a szőnyegek szépek, a bútorok mértéktartóan elegánsak. Könyvszekrény áll a sarokban, középen is, a szomszédos szobákban is. Az ablak előtt kis íróasztal. Az ablakon túl terasz, kinn diófa. Dobozy kíséri a pillantásomat, és közbeveti:

– Négyezer kötet könyvem van.

Két üveg áll előttünk, egyikben konyak van, a másikban narancslé. Dobozy mértéktartóan kortyol egy keveset a konyakból, én ugyanúgy a narancsléből. Ez többször megismétlődik. Így aztán Dobozy egyre határozottabb lesz, én pedig szerencsétlenebb. Addig is, kérdezgetni kezdem Dobozyt, elindítottam a magnófelvételt.

– *A gyerekkorodról szívesen feljegyeznék valamit. Az irodalmi lexikonban csak annyi áll, hogy 1917. október 30-án születél, de hol?*

– Válon születtem. Másfél évig laktunk ott. Apám katona volt. Anyai nagyapáméknál húztuk ki a háborút. Onnan Vértessedobozra mentünk. Apám nagyapám földjén dolgozott. Aztán a 19-es tevékenysége miatt két évre ítélték. Tanácsköztársasági veteránként halt meg. Az öreg harmincéves korában kitanulta a bognárságot, és a Dreher-uradalomban helyezkedett el. Kismartonban laktunk 1923-tól. A gyerekkorom nagy élménye az a pusztaság volt. Emberileg nagyon szoros közösség, méghozzá a szegények közössége. Másfelől a táj tágassága. Az ablaknál kezdődött a határ, és

öt kilométerre nem volt egy ház sem. Emlékszem, gyerekkoromban megpróbáltam két csoportra osztani az embereket. Jókra és rosszakra. De úgy tizennégy-tizenöt éves korban rájöttem, hogy ez nem megy. A jó emberek is csinálnak aljasságot, és a rosszaknak is voltak igaz és szép pillanataik. Valahol ott kezdtem megsejteni, hogy az ember különös egység, akiben igaz vonzalmak és hamis indulatok verekednek. Nagy dolog, ha ezek között egyensúlyt lehet tartani. Az egyik bajom, hogy gyerekkori lakóhelyeim közül egy sem maradt meg. Nem tudok leülni egy olyan szobában, ahol gyerekkoromban ültem. Mindegyik épület a háborúban pusztult el. Ez a gyerekkorból kivetítődő hontalanságérzet, ez késztetett aztán arra, hogy másfél évtizedig járjam az országot, egy falu helyett az egészet tartva szülőhelyemnek.

– *Van olyan vidék, falu Magyarországon, ahová hazamész?*

– Falusi rokonságom, melynek nagy része a váli völgyben élt, részint meghalt, előregedett, részint városba, az iparba igyekezett. Válban él egy nagybátyám, akihez gyerekkoromban is nagyon ragaszkodtam. Falusi létére nagyon jó modorú, olvasni szerető, kitűnő eszű ember. Kiváló szőlőtermelő. Sok kitüntetést nyert az olaszrizlingjével, amelyet több pályatársam, magyaroktól Jevtusenköig megkóstolt. Hát ez az a nagybátyám, akihez haza tudok menni, és akinek az elmondottak fölött legtöbbször erő vonása, hogy tisztességes ember. Nem tudom, hogy valaha becsapott volna valakit. Az ilyenfajta tisztességnek most nincs meg a kellő ázsioja. Pedig ha valami vezérré tud tenni egy embert, ez igen. Nagyon szeretem a váli völgyet Baracskától Vértesdobozig, melyet most Alcsútdoboznak hívnak. Szélbarázdákkal felszántott táj, ligetes, pagonyos, levegős, messzire látni benne. És nem tudom megmondani, hogy gyerekkoromban a Kismartonból Vértesdobozig nyúló huszonnyolc kilométert hányszor tettem meg gyalog, kifáradás nélkül, az autóban utazókat cseppet sem irigylve. Még most, három infarktus után is kísért a gondolat, hogy végig kellene menni ezen az úton. Ez nem egyszerű emlék vagy nosztalgia. Mindig tudtam, de igazán az utolsó húsz évben tanultam meg, hogy futtában nem lehet megismerni sem embert, sem tájat, sem hazát. – Régen, ha fa vagy hangyaboly került az utamba, megálltam, megnéztem. Ürgelyuknál elállodogáltam egy órát, hátha kijön. A réteken... Micsoda élet van a füvek közt... Leülni a Szent László-patak partjára. Fél napig el tudtam lesni, hogy a híd alól mikor jönnek ki a rákok, de nem azért, hogy megfogjak egyet is, csak szerettem bámészkodni. Ma is azt szeretem legjobban. Ez lazább, mégis teljesebb az odafigyelésnél. Elernyedten az ember több mindent befogad.

– *Katona voltál. Hogyan alakult a sorsotok 1944-ben? Határozni kellett, és a vezetéssel nagyon sok ember vállalta a döntést.*

– Van egy nagyon régi barátom abból az időből. Szilágyi Lajos a neve. Az ő sorsa sokat elárul abból az időből. Érden éltünk akkor, már korábban ismertük egymást. 1937 decemberében kapta meg Érd-Ilkamajorba az állami helyettes tanítói megbízatását, ötévnyi állástalanság után. Ilkamajor, a későbbi Parkváros területe akkoriban az Angol-Magyar Bank parcellázása volt a nincstelen munkások között, magas kamattal. Lajos oda került harmadik tanítónak egy rendkívül heterogén gyermekserg mellé. A parcella köves, művelésre alkalmatlan vidék volt; a családok fejszével irtották az erdőt, bányászták a követ a telekről, hogy egy kis veteményt elültessenek.

Az élet nyomorúságos volt: földbe vajt kunyhók, tüdővész. Lajos kisgyermekai – az első-második osztály ötvenhatos létszámmal – tanítás után ott maradtak az iskolában a vaskályha mellett melegedni, mert három-öt kilométerről jöttek, sokszor éhesen. 1939-ben aztán kitört a háború, és őt is elvitte a katonavonat. 1942 júliusától két hónapon át, ezerkétszáz kilométert gyalogolva jutott ki a frontra. Szeptember 9-én hajnalban Urivnál, a Don-kanyarnál indult rohamra az egységük. Az egész ezredük, zászlóaljuk, századuk megsemmisült. Szinte minden parancsnokuk meghalt, ők ugyanis pedagógus tartalékos tisztek voltak. Lajost hordágyon vitték ki az aknatűzből.

Felgyógyulása után, 1943-ban tért vissza tanítani Érdre. De akkor már benne volt az a tapasztalat, ami meghatározta a későbbi döntéseit. Amikor 1944 őszén újra behívták, már nem akart visszamenni. Akkor jött el az a pillanat, amikor leültünk, és elkezdtek kisütni, mit tegyünk.

– *Te is Érden voltál abban az időszakban?*

– 1943 őszén leszereltem. valamilyen ügyes trükkkel, anélkül, hogy akkor kikerültem volna a frontra. 44-ben aztán, ősszel minden fölmentés érvénytelenné vált, be kellett vonulnom, és akkor több barátommal, köztük Lajossal, aki akkor tartalékos főhadnagy volt, vele együtt gondolkoztunk, hogy na most mit csináljunk. Vele, másokkal, összesen vagy tizenheten voltunk, és elhatároztuk, hogy a behívási parancsnak nem engedelmesszünk.

Lajosnak 1944-ben nem volt könnyű dolga. Újra behívták, egy Zala megyei egységhez került. Ott tudta meg az alakulat orvosától, a „doki” bácsitól, hogy hamarosan viszik ki őket nyugatra. Nem sokat teketóriázott: az éj leple alatt kijutott a balatoni műútra, felkérdezkedett egy katonai teherautóra, és megszökött vissza Érdre. Tartalékos főhadnagy volt, de egyenruhában persze nem mutatkozhatott. Akkor határozta el, hogy megszervezi az úgynevezett nemzetőr zászlóaljat. Ezt előre megbeszéltük, és bevontunk mintegy 20 embert is. Többször összehívta az egységet, gyakorlatoztunk is, igaz, civilben voltunk, csak puskánk volt. Amikor a front közeledett, a nyilasok felszólítottak minket: menjünk árkot ásni. Együtt ástunk velük, de közben azon törtük a fejünket, hogyan láboljunk ki ebből az egészből. Az

Érd alsó állomás melletti futballpályán volt a gyakorlóhelyünk. Ekkor mondtam neki: „Te Lajos, jönnék hozzád helyettesnek.” Ő meg rávágta, hogy gyere. Így kerültünk ismét egy helyre. Aztán eljött az a nap, amikor esküt kellett volna tennünk Szálasira. Lajos nem habozott, riasztotta az alakulatot: elmarad a foglalkozás. Egyszerűen nem mentünk ki a pályára. Pontosan tudtuk, hogy ebből nagy bajunk lehet, hiszen letagadhatatlan volt a hiányzásunk. Ott döntöttük el végleg: elmegyünk, illegalitásba vonulunk.

Valami módot kitalálunk arra, hogy ne kelljen vállalni azt, amit a Szálasi-rezsim hozott. Egy darabig bebújtunk egy nemzetőr zászlóaljba, ahol Lajos barátom volt a parancsnok, én voltam a parancsnokhelyettes, de ez nem sokáig volt menedék, mert november 1-én vagy 2-án le kellett volna tenni Szálasira az esküt, és gondoskodtunk róla, hogy az egész zászlóalj távol maradjon az eskütételtől, ezután azonban, ahogyan mondani szokás, le kellett lépniük.

– *Ez az a híres felszólítás volt, ugye? „Mindazok a honvédek és sorkötelesek, akik nem jelentkeznek alakulatuknál, felkoncoltatnak.” „Nem kell teketóriázni, a koncoláshoz bírói ítéletre nincs szükség, elég egy tanú és a koncoló. A kivégzéseket szolgálati úton jelentik. Minden honvéd és testvér, aki egy hazaárulót elfog és felkoncol, a háború után öt hold földet kap. Kitartás! Éljen Szálasi! Győzünk!”* Alírást: Nidosi városparancsnok – idéztem az akkori plakátokról a felszólítást.

– Igen, ez. Még ma is beleborzongok – válaszolt Dobozy, és folytatta. – Szóval kijött hozzánk egy őrnagy azzal, hogy 48 óra múlva le kell tennünk az esküt Szálasira. Hozzá tartozott a helyzethez, hogy ebbe a zászlóaljba baloldali embereket is behívtunk. Feladták hát a nagy leckét, el kellett döntenünk, mit csináljunk. A parancsnokkal hamar szót értettünk, ő se volt hajlandó letenni az esküt Szálasira. Ezután a zászlóaljtorzs úgy döntött: önkényesen feloszlatja a zászlóaljat. Én akkor nem voltam kommunista, még valami nagyon baloldali sem. De tudtam, mit művelnek Szálasiék, tudtam, hogy ez az a végső tűrési határ, amin átlépni nem szabad, mert onnan nincsen visszaút. A zászlóalj feloszlatása, a felsőbb parancsnokság ellenére, megtörtént, az eskütételen egy ember se jelent meg. Másnap a tisztek ellen körözőparancsot adtak ki: felkoncolandók! – Mi akkor illegalitásba mentünk, Érd-Parkvárosban rejtőztünk.

– *Mihez kezdtetek, hol rejtőztetek el?*

– Végül Érd-Parkvárosban, a Diska-villában kerestünk menedéket. Összesen talán öt család jött össze ott, fegyvereket és rádiót is vittünk magunkkal, aztán később még mások is odakerültek. Lajost közben egy SAS-behívóval bevonultatták egy zalai alakulathoz, de sikerült kibújni: egy orvos olyan injekciót adott neki, amitől súlyos betegség tüneteit mutatta. Így került a fehérvári hadikórházba, ahonnan december 20-ig érvényes papírral engedték tovább Érdre. De a szabadsága lejárt, az ágyuk meg már itt szóltak a közelben. Tanakodtunk, mit tegyünk. Végül azt mondtam neki: „Idefigyelj, Lajos, majd én kiigazítom.” Betettem a papírt az írógépbe, és a 20-at átütöttem 29-re.

Egyszer a környéket felderíteni mentem, szembe jön velem egy csendőr szakaszvezető. Ki lesz a gyorsabb? De a csendőr szabályosan jelentkezett, és figyelmeztetett: lépjünk le, mert tudnak rólunk, másnap körülférjük a házat. Megkérdeztem, miért mondja el ezt nekem? Hát ő felpofozott néhány embert, a többség rá is szolgált, mert tolvaj volt, de embert nem ölt. Hátha még jó lesz neki egyszer, hogy figyelmeztetett bennünket... No, ilyen indokok is közrejátszottak az emberek akkori magatartásában. Ezt a szakaszvezetőt később fel is vettem a csapatomba. A figyelmeztetés után sürgősen mennünk kellett. Arra gondoltunk, hogy átválunk az oroszokhoz.

– *Úgy érzem, hogy ez a helyzet kísértetiesen hasonlít a Tizedes és a többiekben leírtakra.*

– Tudod, a tizedes figurája nem egy írói kitaláció. Az a furfang, az a minden hájjal megkent túlélési ösztön, amit a vásznon lát, ott a villa pincéjében sűrűsödött össze bennünk. Amikor a filmben azt látja, hogy valaki a saját feje után megy, mert már nem hisz a parancsokban, az valójában mi voltunk. Láttam az embereim arcán, hogy nekik nem a „végső győzelem” kell már, hanem a holnap reggel. Az a helyzet abszurditása, hogy az ember a halál torkában is inkább viccel, mintsem megőrüljön, maga az érdi valóság volt.

Ami engem illet, a magam emlékezetében olyan alak maradok, amilyen voltam. Nem akartam harcolni, azért lettem katonaszökevény, de mivel a körülmények „vállaltak” engem, hát én is vállaltam a körülményeket. Erről írtam iróniával a Tizedes-ben. Kimondom kerek perec: igen. Az elbeszélés és ezáltal a film minden lényeges mozzanata, a karakterek gerince, az a fojtogató, mégis komikus bizonytalanság, ami a történetet mozgatja, ebből a sorsból táplálkozott. Amikor írtam, nem kellett messzire mennem ihletért. Csak fel kellett idéznem Lajost, amint a hamisított dátumú papírral a zsebében néz farkasszemet a bizonytalansággal. A Tizedes és a többiek nem egy háborús vígjáték, hanem a mi jelentésünk arról, hogyan maradtunk emberek Érden, amikor körülöttünk minden összeomlott.

– *De ha jól sejtem, a valóságban az oroszokkal való első találkozás nem volt ilyen ünnepélyes. Egyáltalán, hogyan fogadták önöket, akik „csak úgy” besétáltak a frontvonal mögül? – kérdeztem*

– Gyúró és Pusztazámor között a szovjet csapatok éppen akkor áttörték a frontot, és néhányan nekivágtunk, átmegyünk az oroszokhoz. Mentünk is, aztán az első megdöbbenésünk az volt: lőttek ránk. Mi az, nem értik ezek, hogy

éppen oda tartunk? Amikor elfogtak, hátunknak nyomták a fegyvert. A zászlóaljparancsnok, Bojcov őrnagy, elmondta nem nagyon szelíd mondókáját, és közölte velünk: majd utána néznek, hogy azok vagyunk-e, akiknek állítjuk magunkat. Két nap múlva Érden voltak, december 28-án már együtt s az alakulat tagjaival együtt jelentkeztünk Bojcov őrnagynál, megállapították, hogy igazat mondtunk. Hát mit akarunk csinálni? Mi úgy véltük, a magunk részéről – idézőjelbe téve – megtettünk mindent, befejeztük a háborút, elmegyünk haza, és várjuk a fejleményeket. Nézzünk körül – mondta Bojcov –, nem úgy néz ki, mintha befejeződött volna! Hogy őszinte legyek. az átment, s akkor még nem átállt, társaságnak nem fült a foga a háborúhoz, hiszen éppen azért mentünk át. De aztán eligazítottak bennünket: vagy vállaljuk, amit vállalunk kell, vagy katonák lévén – hadifogolyként tekintenek bennünket.

– *Mit akartak a szovjetek, mit kért Bojcov?*

– Azt, hogy szervezzünk rendészeti alakulatot, útbiztosításra és más feladatokra! Az alakulatot megszerveztük. A Budáról kiszivárgó nácik és nyilasok elfogása, leküzdése volt a dolgunk. Buda és Fehérvár közt a front befagyott és Érd lett a szűrő. Február közepén kaptuk a parancsot: ellenőrizni minden utat a Dunáig. Ott álltunk a Kutjavár omladékainál, távcsővel a kézben, és vártuk, ki jön a kertek alatt. Akkor még nem tudtuk, hogy a hálóba nemcsak névtelen SS-katonák akadnak majd, hanem a budai vérengzések legfőbb irányítói is, de ez már egy másik érdekes történet...

– *Erre akkor majd egy másik alkalommal visszatérünk.... Nehéz lenne körülhatárolni, hogy egy művész mikor, mitől ideges és mitől fél. Mivel egyértelműbb volt a helyzet, arra talán emlékszel, hogy 1945-ben, frontvonalban volt-e benned félelem?*

– Az ember a civil életben is gyanakszik rá, hogy otthagynak a fogát, mert egyszer tényleg otthagynak. Azt hiszem, az igazság lényege az, hogy én nem voltam tipikus katona. És ez egyúttal azt is jelentette, hogy a túlbiztosítás iránt nem volt érzékem. Valahogy természetesnek vettem, ha ilyen egyáltalán annak lehet venni, hogy a háború olyan állapot, melyben a halálozási arányszám felszökik. Ha még pontosabban akarok fogalmazni, tudnunk kellett, és tudtam, hogy a legbetyárabb összecsapást is megúszhatom, de utána rám dőlhet egy romos ház, vagy ráléphetek egy aknára, amit nem hatástalanítottak. Később infarktusaim közben sokszor ellenőriztem ilyen szempontból magamat. S talán az volt a szerencsém, hogy inkább a figyelés, mint a félelem állapotában éltem.

– *Utólag sem érzel félelmet?*

– Nem. Több infarktus után is becsületes teljesítőképességű motor dolgozik bennem. Nem szabad túlpörgetni. De tudom, bármennyire vigyázok, egyszer megáll. Ezen nem kell folyton gondolkodni, nem is szabad. De tudni kell.

A visszaemlékezés izgalomba hozza Dobozyt, s nem bír az asztal mellett maradni. Felugrik, járkál. Élvezet nézni, hallgatni. Világokat képes újrateremtetni néhány félmonddal, mozdulattal. Valójában par excellence író, csak maradtatlan, nem bír megülni az íróasztala mellett. A konyhából a főzés kellemesen otthonos edényhangjai szűrődnek be. Felnőtt lánya az ebédet készíti. Megvárom, míg Dobozy Imre leül, őnt magának egy korty konyakot, aztán megszólalok:

– *Hol étkezel általában, itthon vagy vendéglőben?*

– Mindig itthon étkeztem, amíg élt a feleségem. Tavaly halt meg. Harmincnégy évig éltünk együtt. Az íróasztalom felett egy kis kép van. (Feláll, lekasztja a falról a képet, és elém tartja.) Feleségem kislánykorában. Ha az ember nem tartja meg, hogy a legközelebbiekhez hűséges legyen, nem tudom elképzelni, hogy az eszméihez hűséges marad.

– *Mi a kedvenc ételed és italod?*

– Voltak kedvenc ételeim, amíg a feleségem főzött. Azóta elszemélytelenedtek az ételek is. Tulajdonképpen az az egészben a tragikus, hogy az illedelmes viselkedés az lett volna, ha három infarktus után távozom, de én maradtam meg. Tűnődve kipillant az ablakon. Percekre megfejtkezik rólam, majd megszólal újra:

– Kedvenc italom a valódi olaszrizling, az a gyanúm, hogy az sem a zamataért, hanem mert olyan valaki tölti a zöld kancsóból, akit mindig becsültem és szerettem.

Mire az interjút befejezzük, az ebéd már rég kész. Bizonyára ki is hűlt. Dobozy ebédre marasztal, de haza kell mennem. Kikapcsolom a magnót, a szalag halkán pattanva áll meg. Odakint már hosszúra nyúlnak az árnyékok, a délutáni nap fénye megcsillan az ablaküvegen. A Diska-villa és a Kutjavár romjai felett ugyanolyan szürke a pára, mint amilyenek harminc évvel ezelőtt.

Dobozy Imre hátradől a székében, aztán módszeresen egymásra rakosgatja az asztalon heverő papírokat. Én is összepakolom a jegyzeteimet. A tizedes története a moziban véget ér a stáblistával, de valójában a történet folytatódott, mégpedig elég kalandosan, de erről majd talán máskor.

– Köszönöm a narancslevet – mondom, miközben elrakom a jegyzeteimet. – Legközelebb talán a film folytatásáról beszélgetünk.

Ahogy kilépek a kapun, még egyszer visszanézek, nem bujkál-e valaki a spájzban. Aztán elindulok lefelé a dombról, ahol egykor a „tizedes és a többiek” várták a holnapot.

Kalandozásaim
– Nagy-Rakita Melinda rovata –

Egy csipet Horvátország – 2025 szeptemberében

Valójában Portugáliába indultunk volna szeptember közepén, ám az utunk meghiúsult (mint előző évben is, bár más okból). Indulás előtt négy héttel az utazási iroda értesített, hogy lemondások és egyéb változások miatt mégsem indul el a tervezett túra. Talán az akkoriban sokfelé tomboló erdőtüzek vagy a repülőterek földi kiszolgáló személyzete által belengetett több hónapra tervezett részleges sztrájk tántorította el az utasokat és a szervezőket. Ám számunkra ebből csak annyi derült ki, hogy Portugália ismét nem akar látni bennünket, valamint van egy bő hetünk, amit az utazásra hagytunk szabadon. Nyugdíjasok vagyunk, tehát – minden ellenkező elképzelés ellenére – nagyon elfoglaltak. Kevés az üresjárat az életünkben, szerencsére.

Mivel hiába kutattunk másik lehetőség után, hogy mégis a terv szerint utazzunk, úticélt változtattunk.

Három évvel korábban szerettünk bele Horvátországban egy kis tengerparti településbe, ahol barátainkkal töltöttünk el egy csodás hetet. Vinjerac Zára megyében, Dalmácia északi részén a Velebit-csatorna délkeleti partján található.

Ezt a területet már a történelem előtti időkben is lakták. Érdekes adalék, hogy Vinjerac gazdag múltjának egyik állomásán, a középkorban, a Magyar Királyság része is volt. A jelenleg kis település a XIX. század végére látványosan felfejlődött, rendes gőzhajó és postaforgalom kötötte össze Zárával, Fiumével és Trieszttel, amelyek szintén a magyar történelemhez szorosan kötődő települések.

Vinjerac tengerpartja számos kis, hangulatos öblével különösen vonzó azok számára, akik nem szeretik a zsúfolt strandokat. Igaz, a part legtöbb helyen mészkösziklás, de a víz kristálytiszt. A mi kis öblünk halászkikötője és parti apartmanjai között pedig a helyiek kialakítottak egy homokos partszakaszt azoknak, akik nem a kövek közé ékeltek lejárókból indulnának úszni, pancsolni.

Szeptemberben már jórészt véget ér a klasszikus nyaralószezon, ám az időjárást erről ezúttal senki sem értesítette. Napsütéses, meleg nyári időben ülhattunk ki reggelizni minden nap a teraszra. A szemközti, kopár hegyek lábánál szelíden hullámozott az öböl napfényben csillogó, úszásra csábító vize. A halászó sirályok udvariasan megbillentették felénk szárnyaikat. Fejünk felett az üres fecskefészkek üzenték, hogy élénk kis lakóiknak is véget ért már a nyári szezon. Béke, nyugalom honolt körülöttünk. Hát kell ennél több?

Azért természetesen nem üldögtünk egyfolytában a teraszon. Igyekeztünk felfedezni a környezetünket. Sétáltunk az „élő” falu zegzugos utcáin. Megcsodáltuk a domboldalba épült, vadonatúj, nagyjából üres apartmanházakat, amelyek előző látogatásunk óta nőttek ki a földből. Majd messzebbre is kiruccantunk.

Elsőnek Zadarba látogattunk. A hetvenegyezer lakost számláló, magyar nevén Zára, Dalmácia történelmi fővárosa, a zadari riviéra központi települése, az egyik legrégebbi, 3000 éves, város. Gazdag történelmi múltjának számos emléke megtalálható itt, különös tekintettel a román kori templomokra.

A kocsit leparkoltuk egy játszótér mellett, egy árnyékos és nem utolsó szempont, ingyenes helyen, és sétára indultunk. Csodás idő volt, bármelyik nyári nap megirigyelte volna. Átsétálva a hídon, ahol ezerrel tűzött ránk a nap, rájöttünk, hogy sapkáinkat az autóban felejtettük. Mivel vissza már nem szívesen mentünk volna, két helyet céloztunk meg arra a napra. Most nem a történelmi múltat, hanem a jelent részesítettük előnyben.

Elsőként a világ legnagyobb tengeri orgonáját látogattuk meg. Ennek a létesítménynek alapkonceptiója, hogy a tengerbe vezető lépcsők alá csöveket telepítenek. Ezek attól függően, mikor milyen erősséggel, magassággal áramlik befelé a víz, kvázi zenét játszanak.

Zadarban a hét lépcsőbe egyenként öt különböző hosszúságú (a leghosszabb hetven méter), kőből faragott csövet építettek ki. Ahogy növekszik a távolság a tengertől, egyre magasabb hangon szólal meg az orgona. A hangszert Nikola Basic horvát építész 2005-ben készítette a háború sújtotta város számára. Hiába szeptember vége, itt ilyenkor is rengeteg turista és helyi lakos élvezi a tenger szépségét, az orgona hangjait és a jó időt.

Visszatérve a tengerparti sétányra a zadari piac felé vettük az irányt. Útközben helyi fotóművészeknek a környékről készült szabadtéri kiállítását élvezhettük. A piac egyik felén termelők kínálják a zöldséget, a mediterrán területen honos gyümölcsöket. Vethetünk olívaolajat, olajbogyót, sajtot. Míg a másik felén egyéb árusoknál találhatunk fürdőruhától, papucsoktól kezdve szinte mindent, amire az ittenieknek vagy a turistáknak szüksége lehet. A közeli halpiacon pedig különféle tengeri ínyenségekre bukkanhatunk.

Hamarosan aztán visszatértünk az árnyékos helyen hűsölő autónkhoz, és egész ottlétünkre megjegyeztük, hogy sapka nélkül sehova.

A következő nap egy kevésbé ismert helyre kirándultunk, Slapovi Zrmanje természetvédelmi területre. Nem túl nagy távolság Vinjeractól, de ha eltévedsz az út szélén, ahol jó darabig azon szurkolsz, ne jöjjön szembe senki, mert félreállni nem egyszerű dolog, akkor bizony megtöbbszörözheted az utat. Elsőre nem bizonyultam jó mitfárernek, mert nem akartam hinni, hogy ezen az utacsán kell lefordulni. Szerencsére párom elég hamar rájött a GPS turpisságára, és egy pici szabálytalanság árán, visszafordult. Nem jött szembe senki.

Szinte meseszerű az a hely. A tó körül kemping, ahová csak akkor léphetsz be, ha ott laksz, de sétálni, túrázni e nélkül is lehet. Mehetsz sátorral vagy lakókocsival, de masszív faházakat is kibérelhetsz, ha több napot is eltöltenél itt. Csendes, nyugodt hely. Eldugott öblöcskékben, kisebb-nagyobb vízesések csábítanak fürdésre, amit senki sem tilt. Piknikezhetsz a zöldben rejlő kis tisztásokon, de beülhetsz valamelyik kioszkba egy kávéra vagy akár meleg ételre. Főszezonban bérelhetsz csónakot, benevezhetsz vadvízi evezésre, mert a legnagyobb vízesés a közeli folyóba torkollik. Legközelebb, ha arra járunk, egész napra megyünk, és viszünk magunkkal fürdőruhát is.

A másik, valószínűleg sokak által ismert hely, amelyet meglátogattunk, sokkal nagyobb léptékű természetvédelmi terület, a sziklamászók kedvence, Paklenica Nemzeti Park, szintén nincs számottevő távolságra Vinjeractól. Két csodálatos kanyonjáról (Velika és Mala Paklenica), erdőiről, szikláiról és különleges vadon élő növényeiről, állatairól ismert.

Magas szirtfalak között mély vízmosások mellett vezet a tanösvény, amit mi bejártunk, ám ez csak egy pici csücske ennek a hatalmas tájegységnek. A park területén több, mint négyszáz szilamászó út, földalatti barlangok és számos patak, valamint tíz falucska is található.

Csodálatos érzés a kristálytisztá levegőben, a magas sziklafalak között kanyargó ösvényen a bokrok és fák ölelésében sétálni. A park területén hét, a XIX. századból származó különleges malom található, amelyek ipari műemlékek. Habár már nem használják őket, egyet régi állapotában a látogatók is megtekinthetnek. A malmokat a hegyről lezúduló patakok vize hajtotta, és nem hasonlítanak egyetlen általam korábban látott malomra sem. Nagyon érdekes, élmény volt látni.

A Velebit hegység legmagasabb csúcsa a Vaganski (1757 m), csúcsáról háromszáz kilométerre is ellátni. Ezt a látványt mi a sétautunk végétől négyszáz méterre található látogatóközpontban, egy interaktív applikáció segítségével, madártávlatból, egy sas szemén át élvezhettük.

Ez alatt a négyszáz méter alatt láthattuk, ahogy a sziklamászók következő nemzedéke tanulja a mászás rejtelmait. Ötévestől tizenévesekig gyakorolnak itt a fiatalok. Sokan oktatóval, míg mások olyan szülőkkel, akik maguk is ennek a sportnak a szerelmesei.

A Velika Paklenica kanyon alatt titokzatos földalatti alagutak találhatók. Ezeket a „bunkereket” az 1950. körüli években a jugoszláv hadsereg építette ki, és sokáig nem lehetett tudni, mi rejtőzik ott.

Miután megnyitották a nagyközönség számára, egy fantasztikus, szerteágazó látogatóközpontot építettek ki benne. Itt található a gyermekek számára kialakított hegymászó központ, amely az alpinizmus történetét mutatja be. Megismerkedhetünk a terület kialakulásával a kezdetektől napjainkig, csakúgy, mint különleges növény- és állatvilágával.

Kellemesen elfáradtunk a kinti sétán, de azért ott a föld alatt is sokáig bolyongtunk élvezve a színes, érdekes kiállításokat. Hazafelé megbeszéltük, hogy még biztosan visszajövünk ide, hiszen éppen csak belekóstoltunk ennek a helynek a varázsába. Horvátország ezernyi csodája közé, amit korábban már élvezhettünk, Pag szigete, Plitvice és a többiek mellé, ezúttal ennyi új élményt raktároztunk el. Reméljük, lesz még folytatás.

A tetoválás a képen látható szobor alapján készült, mely Debreczeni Erzsébet és Ilka Gábor *Sárkányeregetés* című alkotása.

Madarat tolláról
– Madár Tamás rovata –

Híresnek lenni mint megoldatlan belső konfliktus

Képzeld el, hogy minden nap úgy kelsz fel, hogy egy láthatatlan közönség várja, hogy jófej legyél, művésziileg releváns legyél, szebb légy, intelligensebb, spirituálisabb, komolyabb, vonzóbb, és értsd az univerzum logikáját, Na, ez nagyjából minden híresség alapvető „reggeli rutinja”, csak épp nem rutinnak hívják.

A legtöbb kutatás szerint a hírnév iránti vágy nem önmagában a nárcizmusból fakad, hanem egy nagyon is emberi alapigényből, mint elfogadottság, megerősítés és identitás keresése. A rivaldafény sokszor érzelmi hiányokat tükrözött vissza, amelyeket egy élet sem tudott feloldani.

Gondolj bele: milyen az, amikor valaki egész életében bizonyítani akar, hogy ér valamit. Sok híresség számára a figyelem nem *jutalom*, hanem *biztosíték* arra, hogy nem tűnt el teljesen a világból. Ez a bizonyítási késztetés sokszor olyan, mint egy belső dal, amit soha nem akarsz hallani, de mindig a háttérben duruzsol, és ha van közönség, még hangosabban szól.

Ez nem csupán *önimádat*, hanem egyfajta meg nem oldott identitásválság. Ha a belső kérdés az, hogy „vajon szerethető vagyok”, akkor a közönség tapsa úgy hangzik, mint egy sosem végződő (és sosem kielégítő) belső vizsga.

A fame-kutatások azt mutatják, hogy az emberek hajlamosak a külső elismerést összekeverni a belső értékkel, mintha az Instagram-személyiségünk valósabb lenne, mint önmagunk.

A rivaldafényben élők gyakran találkoznak azzal, hogy az elismeréstől nem érzik magukat egésznek, még akkor sem, ha objektíven rengetegen szeretik őket. Mintha a világ megerősítése mindig késne egy lépésnyit a személyes hiányérzethez képest.

Sok komikus, humoros előadó mögött mélyebb érzelmi sebek rejtőznek. A humor nem csupán szórakoztatás, sokaknak megküzdési mechanizmus, ami elrejtí a sebezhető ént.

Amikor egy művésznek több közönsége is van – rajongók, kritikusok, média, ügynökök, barátok –, és mind más elvárásokat támasztanak, akkor az olyan, mintha folyamatosan mindenütt jelen kéne lenned: megfelelő az adott szituációnak. És miközben ezt próbálja valaki összehangolni, addig a belső meg nem fejtett dolgok maradnak a színpalak mögött, mert mindig van egy újabb szerep, amit el kell játszani.

A rivaldafény nem gyógyít meg semmit, a figyelem nem oldja fel a múltat, a taps nem gyógyítja a sebeket, a hírnév nem ad belső békét. Sőt, néha pont a közönség tapsa felel a belső félelemért.

Az igazi kihívás nem az, hogy benne legyünk a fényben, hanem hogy ne a fényhez rendezzük a belső világunkat. Nem érdemes erőltetni a rivaldafényt. Tudom, hogy amit belül nem oldottunk fel, azt a színpad fénye sem teszi rendbe. A művészet akkor lesz igaz, amikor nem bizonyítani akarunk vele, hanem egyszerűen önmagunk vagyunk. Ehhez bele kell nézni a saját tükrünkbe.

Lecseréltem a tükrünket.

Bemutakozás**Varga Katalin**

Százhalombattán élek, nyugdíjasként tevékenykedek. Aktív munkaéveimben dolgoztam: bölcsődében gyerekgondozónőként, a MOL területén, műszaki osztályon számítógéppel szerkesztettem, műszaki előadóként a százhalombattai Városházában...

Jelenleg az IRKA irodalmi-kulturális folyóiratban pedig sok szeretettel megosztom a grafológiai tudásomat az olvasókkal.

Hat unokám van, akiktől azt kapom vissza, amit adtam nekik, és úgy, ahogyan a gyerekeimet neveltem, vagyis szeretetet, gondoskodást, kreatív életmódot. Atgondoltan beoltottam őket a hobbijaimmal, mindegyiket a készségeiknek megfelelő tevékenységgel.

Hobbi tevékenységeim: irodalmi írások, festményeket örökítek meg vászonra, mandalákat tervezek, grafitral megszerkesztem, és pasztellceruzával kiszínezem, fotózok (általában tájakat és madarakat), bizsukat készítek meglévő és új alapanyagokból, nagyon szeretek olvasni és zenét hallgatni, másodmagammal a társasházunk előkertjében építem és gondozom a virágos kertet, grafológusként, személyiségképeket készítek az érdeklődőknek.

2019-ben tagja lettem a Poly-Art Alapítvány IRKA-csoportjának, melyet Daróciné Márta vezet. Az ő rendkívüli irodalmi tudásának köszönhetem, hogy a helyes írói tevékenység útjára vezetett, így az írásaim megjelenhetnek az IRKA folyóiratban, melyet Cserni András és Daróciné Márta szerkeszt.

Kiderült, hogy ebben az irodalmi közösségben festőtagok is vannak, így hamar a KÉK (Képzőművészek Érdi Községe) aranykezü alkotói fogadtak a soraikba. Vezetőjük Hangyássyné Zsuzsa. Büszke vagyok rá, hogy kimagasló kreatív alkotói tudásával ő tanított meg festeni. Nagyon örülök, hogy mindkét közösségben tanulhatok és fejlődhetek!

Alkotásaim nagyobb része akril festékekkel kerül vászonra. A többi próbálkozás között vannak kísérleti jellegűek is, mint modellpaszta, stencilezés, üvegfestés, pasztellkréta, olajfesték, grafit, vízfesték.

Mandalákat 2005 óta szerkesztek és színezek. A grafitral, sablonokkal, körzővel történő megrajzoláshoz alkalmazom azokat a formákat, amelyeket szerkesztő-rajzoló munkaéveim alatt munkaeszközként használtam a MOL-ban. Aztán mindannyian áttértünk a számítógépes Auto-Cad tervezésre, amit a Műszaki Egyetemen tanultunk meg.

2019-ben terveztem egy naptárat, ami 13 mandalát tartalmaz, amelyek harmonizálnak a 12 hónap hangulatával, a 13. pedig a borítólap.

Életem első önálló kiállítását Érden, a Tállyai utcai Szociális Otthonban rendezhettem meg: itt szerepelnek tájképek, mandalák, épületek, nonfiguratív képek és még egy gyurgyalagpárt is elhoztam. Ezeket az alkotásokat szeretettel ajánlom a ház lakóinak. Az élénk színű tájképek nézegetése közben úgy érezhetik, hogy egy kicsit ők is a természetben sétálhatnak.

A Százhalombattai Régészeti Parkban készült alkotások a KÉK-festőcsoport nyári alkotótáborában készültek. A kézműves házról azt lehet tudni, hogy az első épületet pár éve lebontották, mert már nem volt biztonságos, és építettek egy újat. Mind a kettőt megfestettem. Van egy harmadik alkotásom is, amelyik a Régészeti Parkban készült, ez a 115. sírhalom. Ezt a nyári alkotótáborban, egy szakember segítségével belülről is láthattuk.

Az üvegfestés-technikával készült munkáim közül az egyik mandalát ábrázol, a másik pedig szabálytalan formákból alakult ki. A kör alakú vászonképem az Érdi Galéria kertjében készült a tavalyi alkotótáborban. Az ablakpárkányon találtam egy régi újságot, amiben volt egy fák ábrázoló négyzetes fotó, de én kör alakú formát festettem belőle. A gyurgyalagpár is fotóról készült. Azon egymásnak háttal ülnek. Én pedig szembefordítottam őket, mert úgy boldogabbnak tűntek. Pasztell krétával készítettem.

A „Cenote” című festményem egy természetes víznyelőt ábrázol, amely akkor alakul ki, amikor a mészkőfelszín beszakad, és a felszín alatti talajvíz láthatóvá válik. Gyakran edesvíz van benne. Ezek a medencék lehetnek nyitottak, vagy félnyitottak, vagy földalatti barlangok. A legtöbb cenote a mexikói Yucatán-félszigeten található. Ma népszerű helyszín bűvárkodáshoz, úszáshoz. Ezeknek a víznyelőknek a száma megközelíti a 10 ezret.

A forma nélküli, nonfiguratív festményeim 2019-ben és 2020-ban készültek. Utána bátorított Hangyássyné Zsuzsa, és tanított festeni tájképeket. A mai napig az ő ecsetvonásai vezetnek. Köszönöm, Zsuzsa!

Azért szeretek tájképeket festeni, mert amíg keverem a színeket, és formálom a fákat, virágokat, úgy érzem, hogy ott vagyok a helyszínen, és hallom a zizegő faleveleket, a madarak trilláit, az avarban bókászó sünöket, a csobogó patakából kiugró halak csobbanását, szinte érzem a vadvirágok illatát. Számomra nagyon megnyugtató a festés folyamata, és amikor készen van az alkotás, az megszínezi, feldobja a napomat.

Csoportos kiállításokon minden évben részt vettem a Poly-Art Alapítvány égisze alatt.

Helyszínek:

Százhalombatta, Barátság Művelődési Központ, Matrica Múzeum

Érd, Szepes Gyula Művelődési Ház, Parkvárosi Községi Ház

Érd, Érdi Galéria (a Téli Tárlat zsűrije elfogadta a „Remény” című alkotásomat)

Tárnok, Heinrich Antal Ház

Ercsi, Eötvös József Művelődési Ház.

Fiatal koromban a tevékenységeim között szerepeltek:

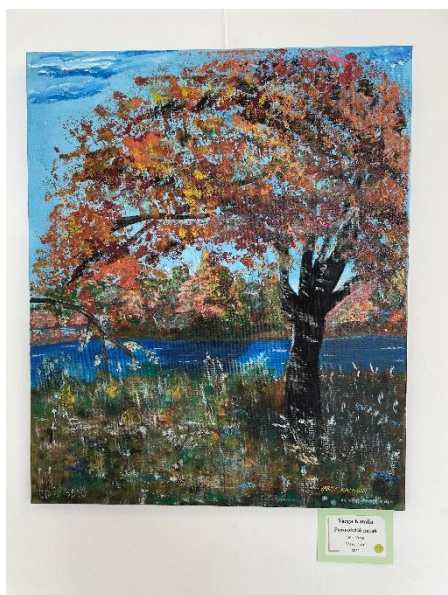
általános iskolában és a gimnáziumban énekkaros voltam, 3 évig zongoráztam, de már nem, 2 évig versenytáncos voltam a gyermekeim édesapjával.

Szakmáim között szerepel: okleveles gyerekgondozó, okleveles grafológus, a Műszaki Egyetemen megszerzett AutoCad program, ami számítógéppel történő tervezés. 2000-ben kidolgoztam – ötödmagammal – Százhalombatta ifjúságpolitikai koncepcióját és megvalósítási tervét, ami azóta is működik.

Százhalombattán 8 évig vezettem egy drogfogyasztás-megelőzéssel foglalkozó egyesületet, ennek érdekében elvégeztem egy kurzust a Hajnal Imre Egyetemen

Két évig dolgoztam Százhalombattán a Városháza építészeti osztályán, műszaki előadóként. A Városháza javaslatára 4 évig voltam ülnök a Budaörsi Bíróságon. Olyan sokszor adtam vért, donor voltam, hogy annak idején, emiatt vizitdíjmentes lettem.

Remélem, hogy tetszik alkotásaim színvilága, az ábrázolt képek élvezhetők, és jókedvet, mosolyt ébresztenek.

Tanulmány**CSERNI ANDRÁS****„A hetedik te magad légy!”***A hét főbűn szerepe és szimbolikája két kortárs animációs sorozatban*

Ha filmművészetről és a bibliai hét főbűnről esik szó, a többségnek először a *Seven* (A hetedik) című thriller jut eszébe. Nem e popkulturális klasszikus azonban az egyetlen e műfajban, mely a legsúlyosabb bűnöket dolgozza fel valamiképp. Az alábbiakban két ilyen animációs sorozaton, a *Fullmetal Alchemist* animét és a *Helluva Boss* elemzem e szempontból a főbűnök és a két sorozat rövid bemutatása után.

A Bibliában több helyen kerül említésre, hogy minden vétkes cselekedet alapja hét „alapvető” bűn, melyek a kevélység, torkosság, bujaság, irigység, kapzsiság, lustaság és harag. E főbűnök az eredői mindannak, amit a kereszténység elítélendőnek tart – például a lopás irigységre, a bosszúállás a haragra vezethető vissza. A bűn régóta mozgatja az emberi fantáziát, nem csoda hát, ha többször nyúltak e témához a különböző korok alkotói (gondoljunk Dante Poklára például), s nem kivétel ez alól napjaink filmipara sem.

Mielőtt belekezek az érdemi részbe, fontosnak tartok eloszlatni egy gyakori tévhitet. Az animációs sorozat vagy rajzfilm szavak hallatán a legtöbbször gyermekmesék képe jelenik meg, ennél azonban jóval tágabb kört ölel fel e két fogalom. Az animációs megoldás éppoly filmkészítési technika, mint az élőszereplős változat, önmagában nem utal a tartalomra. S napjainkra igen nagy népszerűsége miatt a kifejezetten felnőtteknek szóló, mélyebb tartalmat, komolyabb cselekményt felvonultató műsorok. Japánban évtizedes kultúrája van a mangából kifejlődött animének, a japán stílusú animációs műsoroknak, olyannyira, hogy mára megjelentek „anime-style” tartalmak is, melyek japán „rokonaikhoz” hasonló képi világgal rendelkeznek, ám máshol gyártják őket.

A *Fullmetal Alchemist* (magyarul: Az Acélalkimista) a 2000-es évek elején indult, máig világnépszerűségnek örvendő sorozat. Mangából adaptálták, s két, némiképp eltérő cselekményű sorozat is napvilágot látott. Egy alternatív világban játszódik, ahol az emberek az alkímiát egyfajta varázslatként használják. A főhős testvérpár, Edvard és Alphonse egy félresikerült kísérlet után állnak alkímistának, és rövidesen egy országszintű összeesküvésben találják magukat.

Sokáig lehetne dicsérni a sorozatot komplex világépítése, feszes, részletgazdag cselekménye és az érzélemvilágok kifinomult bemutatása miatt, de most csak a címben és a bevezetőben ígért szegmenst veszem górcső alá. Bár a sorozat erősen épít a klasszikus alkimista „hitvilágra” (pl.: bölcsék köve, homonkuluszok), de ezt úgy teszi, hogy közben sajátos magánmitológiát épít az alkotók saját ötleteinek hozzáadásával (pl.: egyenértékűség elve). S e ponton jutunk el a hét főbűnhez.

A történetnek már a legelején feltűnnek az antagonisták között a „lombikban gyártott emberké”, a homonkuluszok. E kifejezés eredendően mesterségesen, alkímia útján létrehozott humanoid lényeket takar, a sorozatban ennél annyiban többek, hogy különleges képességekkel bírnak, és a hét főbűn adja nevüket. Létrejöttek markánsan eltér a két adaptációban. A rövidebb verzióban akkor jönnek létre, mikor egy alkimista emberi transzmutációval próbálkozik, azaz emberen használ alkímiát (pl.: holtak feltámasztására tett kísérlet). Ez utalhat arra, hogy a tiltott cselekedetekkel próbálkozás súlyos bűn, s az ezt elkövetőket eleven szellemként kísérti a megszemélyesült bűn. A hosszabb változat esetén egy alkimista hozta létre az első homonkuluszt, valóban lombikban, s az elszabadulván újabbakat alkotott olyan módon, hogy „kitépte magából” az emberi bűnöket a tökéletesedés céljából, és személyiséget adott nekik. Bár a sorozatban ez szó szerint történik, a mögöttes jelentés átvitt értelemben a bűnre hajlás emberi mivoltára, a tőlük való megszabadulás nehézségére utal.

Mindegyik homonkulusz magán hordozza a neve adta jegyeket, s képességük is sokszor ehhez társul. Nézzük a részleteket.

Torkos egy alacsony, nem túl okos, köpcös férfi, képessége, hogy bármit elnyel. Ő testesíti meg azt a féktelen falánkságot, mely mértéktelen élvhajszatra sarkallja az embert. Azzal, hogy szó szerint felfal másokat, ő válik az erőforrások túlzott kiaknázásának allegóriájává.

Buja csábos, fekete hajú nő, a Tökéletes Lándzsa: körmeit képes meghosszabbítani, s azzal harcolni. Azzal, hogy a vágy bűneit megtestesítő szereplőnek ilyen erős, harci jellegű képességet adtak, rávilágítanak az alkotók a szexualitás fegyverszerű erejére – gondoljuk csak el, hány történetben fő motivációja a hősnek a szerelem, s milyen tettekre vehet rá egyeseket a féltékenysége.

Irigy egy alakváltó homonkulusz. Bár van egy formája, melyben gyakrabban látható, ez sem az „igazi” arca. Mások mögé kell bújni, másokat utánoz – remek rámutatás az irigység természetére; mindig a másé, mert a saját sose elég jó, a szomszéd füve mindig zöldőbb.

Kapzsi a Tökéletes Pajzs nevet is viseli, ugyanis képes gyémántkemény páncélba borítani testét. Olyan ez, mintha egy fősvény szívet látnánk: kővé válik, bezárkózik, nem hallgat és figyel másra, csak a saját jóléte számít neki. Mindig többet akar, s amit megszerzett, páncél mögé helyezi, őrzi, nehogy bárki megkaparintsa.

Rest másképp néz ki, s más képességekkel bír a két adaptációban. Az egyikben vízszertű gállé tud változni, s megfojtja áldozatait (ahogy a lusta embert is nyakig lepik, megfullasztják teendői), a másikban ő a leggyorsabb homonkulusz, aki gyűlöli képességét használni (utalva ezzel arra, hogy a renyhékben is van lehetőség, de nem akarják kihasználni).

Ugyanez a helyzet Harag és Kevély esetében is. Előbbi egy kisfiú a rövidebb változatban, s társaival ellentétben képes használni az alkímiát (ám impulzivitása sokszor akadályozza, mely rámutat, a düh gátja lehet a hasznos cselekedeteknek), a hosszabb esetén pedig mindent látó szemmel bír (mely elmés allegóriája annak, hogy a haragvó természetűek gyakran keresik az alkalmat, mikor kötekedhetnek valakivel). Kevélyt illetően a rövidebb adaptációban ő bír az említett szemmel (mert a kevély ember mindenhatónak hiszi magát, olyan, mint isten: lát, tud mindenről), a hosszabb verzióban hatalmas, rémisztő árnyszörnnyé tud változni, mely mások felemésztésével erősödik (ami remek jelképe a hataloméhes személyek pusztító karrierépítésének).

Áttérvén a *Helluva Boss* sorozatra (melynek nincs hivatalos magyar címe, de talán „Pokoli főnök” a legjobb fordítás), először azt kell kiemelni, hogy ez a musical, fekete komédia és fantasy mezsgyéjén mozgó mű a keresztény túlvilágképen alapuló világot teremt, színhelye a pokol, főhősei ördögök (*impek*). A lazán összefüggő epizódok Blitz és társai kalandjait követik, akik a holtak nevében állnak bosszút az élőkön.

A korábban említett magánmitológia e sorozatra is jellemző. Az alapját adó démonológiai elemeket saját szájíze szerint formálta az alkotó. Ez tetten érhető többek között a hét főbűn sorozatbeli megjelenésénél.

A *Helluva Boss* pokla hét körre oszlik (Dante után szabadon), melyek a hét főbűnnek felelnek meg. Mindegyik körnek megvan a maga ura, valamint őshonos lakói – például a Harag Körének ura Sátán, lakosai az ördögök. E megoldás azért igazi kuriózum, mert a keresztény mitológiában szereplő Pokol Hercegeit és a főbűnöket kapcsolja össze. A különböző, démonokkal foglalkozó művek más-más számú herceget említenek, s képességeik is eltérőek. Jelen sorozatban heten vannak, s mindegyikük valamely főbűnt testesíti meg. De pontosan miképp?

Lucifer, akit csak említenek e szériában (ellenben az univerzum másik „pillérében”, a Voltvalaki Hotelben, ahol főhős), bukott angyal, a Kevélység Körének vezetője, a pokol ura. Fellázadt Isten ellen, nagyobbban gondolta magát nála, innen fakad a hozzá társított bűn.

A Harag Körét (amint említettem) Sátán uralja, egy bikaszerű óriásdémon. Hihetetlenül lobbanékony, ráadásul a pokolbéli tárgyalások főbírója, ítéletek meghozója. Személyében az érzelmek által befolyásolt, forrófejű vezető jelenik meg, aki nem hajlik a jó szóra, nem érdekli az igazság. Kártékonyága nem is kérdéses.

A Vágy Körét Asmodeus, egy háromfejű humanoid démon vezeti. Kakasszerű attribútumai érdekes szójátékot adnak (az angol *cock* azaz kakas szó a hímvesztőt is jelenti a szlengben). Alapvetően szívélyes karakter, aki azonban a róla kialakult ledér kép foglya: bár vannak mély érzései, azokat szégyelli, elrejtí – mintha csak a társadalmi szerepekhez való görcsös ragaszkodást látnánk.

Beelzebub, a Méhkirálynő felel a Falánkság Köréért. Átmenet egy farkas és egy méh között, vidám kedélyű, bohém, a napi örömök hajszolója. Ő másképp szimbolizálja a torkosságot, mint a korábban tárgyalt homonkulusz: nem torz testű, nem túlsúlyos, nem látszik rajta a „bűne”, rámutatva ezzel, nem csak az étel-ital tekintetében ismert a mértéktelenség, s nem biztos, hogy az elhízás egyetlen jele ennek.

Mammon a Kapzsiság Körének póktestű, bohócruhás ura. A pénz körül forog minden gondolata, gúnyos kritikája a gazdagságot hajhászó, gátlástalan kereskedőkenk. Áruba bocsát bárkit, s addig manipulálja közben őket, míg azt nem hiszik, tulajdonképpen ezt akarják. Ismerős? Ez a reklámok pszichológiája.

Leviathan, az Irigység Körének kétfejű vezére nem szólal meg ugyan, de viselkedéséből kitűnik, felsőbbrendűnek érzi magát másoknál, külleme pedig hivalkodó. Irigy, ezért azt akarja, mások irigykedjenek rá, a státusznak, a látszatnak rendel alá mindent.

Végül, de nem utolsósorban Belphegor, a báránydémon igazgatja a Lustaság Körét. Ő is alig szerepel ugyan, de unott arca és táskás szemei arról árulkodnak, semennyi pihenés nem elég neki. Juhszerű külleme is a puha párnákat idézi, a kényelem illúzióját mutatja.

E két, felvillantott portré nem teljes kép a sorozatokról s a főbűnök bennük betöltött szerepéről, inkább csak ízelítő. Az azonban ennyi alapján is látszik, hogy komoly üzenetet hordoznak magukban, a vétkek különböző aspektusait ragadják meg. Így válnak egyszerű fantasysorozatok elgondolkodtató tézisek hordozóivá. Üzenet mindig, mindenben akad. Csak értő szem kell hozzá.

CSONTOS MÁRTA
Egy költői univerzum érzelmi dimenziói

„Remegve, bátran lemerülsz
 kutatni a mélységbe,
 hogy megismerhesd
 a sötétségen keresztül

a szeretet világosságát.”
 (Baka Györgyi: *Út a mélységbe*)

Baka Györgyi új versgyűjteménye, *A hallgató kerub*, a Cédrus Művészeti Alapítvány gondozásában nemrég látott napvilágot. Kötetének finom húrozatú versei igazi megnyugvást kínálnak az olvasónak: szemlélődést, meditációt, magyarázatok keresését, olyan módon, hogy tudatosuljon a befogadóban; valójában csak azt érdemes megvalósítani, ami látszólag lehetetlen, de mindennek a szépsége abban rejlik, hogy a hívő ember számára Isten akaratának teljesítése személyes élmény.

A szerző versvilágában szorosan kapcsolódik Hamvas Béla gondolköréhez, keresi a pozitív impressziókat a megtörténéshez, s tisztában van vele, hogy mindenre kaphatunk választ, csak nem szabad a keresését abbahagyni. A logoterápiával és egzisztencia-analízissel is foglalkozó költőt átlagon felüli empátiakészsége erősítette meg abban, hogy képes legyen érzelmei szabad megélésére, hogy az életet életigenléssel tudja megtölteni, s ez az empátiás visszatükröződés az érzelmi dimenziók mélyebb hozzáférését tegye lehetővé. Nem véletlen Baka Györgyi kapcsolódása Hamvas Béla életfilozófiájához, elfogadta lényegi gondolatát, melynek értelmében: *Lenni annyi, mint szenvedni. aki e tudás alól kibújik, a valóság elől való végtelen menekülésben elveszett.* Mindennek az az üzenete, hogy bátran magunkra vehetjük mások életnehézségeit, hiszen nem szerethetjük magunkat, ha másokat nem tudunk szeretni. Dolgozik bennünk a 'szereteterő' megnyugtató, társbefogadó ereje. *A gyötrelmek között is / megszülető jóság áramai / tartanak meg minket...Testvérem vegy, / kedvesem, barátom, Te / személyes mindenségem / középpontja...*

Baka Györgyi szabadversei a korábbi opusok által kirajzolt arcélt 'vastagítják' tovább, saját közérzet-dimenziójában világossá és befogadhatóvá válik Isten misztériuma, a személyes szabadság és a végtelen tökéletesség megvalósulásának lehetősége, az elkerülhetetlen és megmásíthatatlan igazság, melyben az engedelmesség a szeretet megnyilvánulása, semmiképp sem szolgálai magatartás.

Jelen világhelyzetünkben és életterünkben, ahogy Baka Györgyi is megfogalmazza, a hitre épülő életértelmezés elfogadása nagyon nehéz. *Ma mindannyian / a jelenlétvesztés / állapotában élünk...Nem érezzük a másik/ lényének sugárzását...nem hagyjuk / magunkat általa / megérinteni*

Az életmenetünket befolyásoló tényezők olyan problémákat generálnak, mint az egyedüllét, a büntudat hiánya, a világ törékenysége miatti bizonytalanság, a dolgok hibás létértelmezése következtében kialakult veszteségérzés. Az ember már nem az, aki volt, de még mindig nem az, aki lehetne, körülötte minden csupa ellentéte a megálmodott életnek.

A 'lélektani játszótéren' kell rájönnünk arra, hogy a hívő ember számára Isten akaratának teljesítése teszi lehetővé annak a kegyelmi állapotnak a létrejöttét, amely majd csak egy új, természetfölötti közegbe való beiktatás útján szerezhető meg. Max Scheler német filozófus, aki etikai és filozófiai-antropológiai munkásságáról ismert, így ad hangot meggyőződésének: *az ember a megváltás után sóhaj.* Isten közelében az ember a teremtő hatásával töltkezik, úgy, mint ahogy a fény átjárja a kristályt.

Baka Györgyi nem véletlenül idézi a tékozló fiú történetét, versének mondanivalóját megerősítve Hankovszky Béla egy igazán megragadó sorával: *Hazatérni csak az tud, aki felismerte, hogy eltévedt.* Baka Györgyi saját személyiségfejlődésének értelmezése és önértékelés igénye így jelenik meg a verssorokban: *nincs más esélyem, / csak a visszatérés...Indulok haza, Atyám!*

'El kell érünk az Egységbe', hangsúlyozza a szerző, s a feladattal való azonosulás során eksztatikussá válik, képes önmagán kívül állni, így tud a valóságos én a dolgok más rendjébe lépni, oda, ahol az elragadtatott én van. *A megvalósítás szenvedélye éget, / készen állok az áldozathozatalra...Bátran elindulok sors adta utamon*

Angyalok kísérik a szerző útját, jelenlétük átítatja a versszöveget. A kötet címe sem véletlen, hiszen a kerubok mennyei lények, azok rendjébe tartoznak, akik őrizték az Édenkertet, ők alkották Isten dicsőségének trónkocsiját.

Baka Györgyi versvilágában mindenütt 'fényszikrák' gyúlnak *rőzsaesőben / árad a létbizalom / felfénylik az éj...* láthatóvá válnak a mindenség szintjei; a menny, a bűnbe esett világ, a tapasztalat bűnbe esett világa, barangolunk valóságos időben és teljes térben, de olykor a természetes hely és idő megszűnik, az idő pusztító hatalommá válik. De vágyunk a megtisztulásra, akarjuk, hogy kísérjen bennünket a zene és a költészet gyógyító ereje, így a szerző is úgy véli, eljön az az idő, amikor *ritmus hullámok áradnak / lényünk legmélyebb rétegébe / a belső szabadság tisztító hangjai / lemosásukrólunk a homályt.*

Baka Györgyi versvilágában kalandozva nagyon fontos észrevételt tehetünk. Költészete mindenkor megőrzi a szavakban rejlő titokzatosság érzetét. Opusainak minden részlete a nagy egységhez való viszonyában teljesedik ki. Olvasás közben fény gyúl a pszichében, s az ismeretlen homálya helyett egy másfajta létezés árnyait látjuk. Néha persze nehéz, vagy szinte lehetetlen a szavak logikus rendjét következetesen összehangolni a dolgok egyediségével vagy különlegességével, így feltétel nélkül elfogadhatjuk Northrop Fry *Az Ige hatalma* című kötetében olvasható gondolatát. *Az irodalomban a szavak centripetális kapcsolata fölötté áll a szavakon kívüli információnak.* Egyszóval, a költészet feltételez egy olyan kapcsolatot az emberi tudat és a természeti környezet között, amely meghaladja a szubjektum és az objektum állandó megkülönböztetésén alapuló józan ész. A transzcendens valóság síkját elválaszthatjuk mindentől, ami empirikus.

Baka Györgyi 'szeretversei' felidéznek bennem azt a kanti megállapítást, hogy a világon egyetlen jó létezik, a *jóakarát*. Baka Györgyi is megerősíti ezt a *Szeretet és áldozat* című versben, ahol a szerző a közkedvelt akrosztichont alkalmazza. *Szeretet és áldozat közé feszülve...Pezseg, árad benned a jóság / Éberem áthat az odaadottság....*

A szerző teremtmény látomások bővületében alkot, álmai *felragyognak, ébresztenek, ámulatba szönek*. A vallásosság élménykörében maradunk mindenkor, úgy, ahogy Mircea Eliade is megállapítja: *A kozmosz úgy van megszerkesztve, hogy az isteni transzcendencia vallásos érzését már az ég pusztá létezése is előhívja.*

Korábban említettem, hogy a gyűjteményben akrosztichonok is helyet kapnak, melyekben a verssorok kezdőbetűi egy-egy, a szerző számára fontos nevet tartalmaznak, mint például Faragó Laura vagy a szerzőtárs, Oláh Tamás. Ez a 'játék' fokozza a változatosságot, gazdagítja az értelmezési lehetőségeket, de természetesen Baka Györgyi minden, a kötetben olvasható versében olyan lelkiállapotokat jelenít meg, amelyben az ember mélységesen átérzi és élvezi a pillanatnyi hatásokat, azonosul a transzcendens élményekkel. Képzeteiben a világ mindig olyannak tűnik, hogy a köztes világot közrefogja egy fenti és egy lenti szféra, de folyamatosan megjelennek az 'emelkedés' képei: *Mintha már a levegő is / más lenne, amit belélegzek / megtisztulva feltáru / a lelkem: készen állok / a megnyílásra.*

Baka Györgyi poétikai üzenetének lényege, hogy rálássunk és megoldást keressünk azon a szinten, amely emberéletünk szintjén nem sikerült, hisz valójában minden csak isteni segítséggel lehetséges. S hogy miért ragad magával bennünket minden opusa, arra is könnyű választ találni. A szavak belső, sugárzó univerzumában fokozódik a jelentésenergia, megvalósul a képzelet világtérítő és világértékelő ereje úgy, ahogy Spinoza is megfogalmazta istenkeresése során: *Istenen a feltétlenül végtelen lényt értem, azaz a végtelen sok attribútumból álló szubsztanciát, amelynek mindegyike örök és végtelen lényeket fejez ki.*

HELTAI BÁLINT

(a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Pesti Tagozatának vezetője)

Emmaus

Leginkább a szeretetvendégség, agapé szinonímájaként használatos az egyházi életben. A ma már egyéltelműen be nem azonosítható falu nevét a Lukács evangéliumából ismerhetjük. Hogy miért mennek ezek a Jézust közelebről ismerő emberek éppen Emmausba? Vannak olyan állítások, hogy azért, mert ott laktak, és épp hazafelé tartottak a nagy trauma után. Élénken beszélgettek az úton a közelmúlt történeisíróiról. Szomorkodtak. A hozzájuk csatlakozó „alkalmi” útítárs is ezt kérdezte tőlük: miért szomorkodtok? (Ő már tudta, hogy erre nincs okuk) Az asszonyok, Péter és János már értesültek a feltámadásról. De ezekben a pillanatokban az emmausiak még a halálban hisznek. Nem tudjuk pontosan, hol van Emmaus. De az biztos, hogy Júdás Makkabeus, a nagy és tisztelt szabadságharcos emlékhelye; a hősi szabadságházküzdelen, az emmausi csata zajlott ott. Júdás Makkabeus ott halt hősi halált katonái élén, fegyverrel a kezében. Ott is van eltemetve a harctéren. Kleofás és útítárs szerették Jézust, és jó hazafiak voltak. „Pedig mi azt reméltük...” Hangzik el szájukból a sokat idézett mondat. A Szentlélek kiáradása kellett ahhoz még a feltámadás után is, hogy ezt a (nagyon is szimpatikus) hazafias tévhitet eltörölje. Még közvetlenül a mennybemenetel előtt, áldozó csütörtökön is azt kérdezték tőle a tanítványok: „Uram, avagy nem ez időben állítod-é helyre az országot Izráelnek?” („Nem a ti dolgotok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyezettett.”) Kleofás és társa jószívű és vendégszerető emberek. Ugymond „kényszerítik” útítársukat, hogy ne menjen tovább. A kenyér megáldása és megszegése megnyilatkozottatta a szemeiket, és Jézus megismerése elfelejtette velük, hogy netán egy olyan hős emlékhelyén járnak, akitől politikailag azt várta a nép, amit ők is Jézustól (tévesen) reméltek. Krisztus urunk az ő számukra és a mi számunkra is nyomatékositotta, hogy nem a politikai-katonai változtatásokat hozza el számunkra megtörtetett teste. Erre szükség volt, ott Emmausban!

És itt 2026. február 21-én szombaton 20.20-kor is csak így kiáltunk fel: „Maradj velünk, mert immár este van!”

VARGA KATALIN

A mesterséges intelligencia, a festészet és a vászonra nyomtatás internetről

Ez az írás csak azoknak készült, akik internetről rendelt, vászonra nyomtatott képre aláírják a saját nevüket, vagy azt mondják, hogy ők alkották.

A mesterséges intelligencia már itt van hétköznapijaink életében: a mobiltelefonokban, laptopokban és a festészetben is. Ha beírsz pár szót a MI „kollégának”, akkor megkapod azt a képet, amit akartál. Elküldöd egy vászonra nyomtató csoportnak, kiszállítják a megadott címre, és aláírod a nevedet, mintha te készítettél volna. Ha csak otthon tennéd ezt, akkor csak a saját családodat vezetted meg. De ha ugyanezt egy gyakorlott festéstudással rendelkező csoportban teszed, akkor úgy gondolsz, hogy ezt a csalást ők nem látják? Milyen anyagból gyúrtak téged? Lenézed a festőcsoport tagjait? Saját magadat járatod le!? Nem leszel hitelesnek tartott ember!

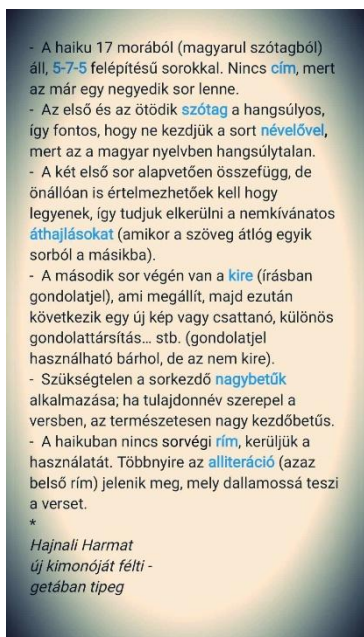
A festést azért gyakoroljuk, hogy másoknak és magunknak örömet szerezzünk. A festés folyamatának öröme nem pótolható fénymásolással. Ha nem te mozdatsz az ecsetet a vásznon, akkor nincsen adrenalin, nincsen büszkeség, nincsen öröm, nincsen flow, áramlás, élmény, nem a tied. A kézzel történt festés egy hangulati élmény vászonra alkotott képe. A mesterséges intelligenciának nincsenek érzései. Egy internetről kért kép kinyomtatva vászonra – csak egy robot által végrehajtott parancs.

Az internetről vászonra nyomtatás nagyon elterjedt technika: kedvenc fotóidból; gyorsan, kockázat nélkül; választott képről; nyomtatás vászonra; vászonkép regisztráció nélkül stb. Pár kattintás az egérrel, és kész az elefánt! Ha otthon kerül falra egy másolt kép, az jó, szép, segít a lakberendezésben. A tapéta is úgy kerül a falra, hogy készen megvegyük a boltban, és ragasztóval feltesszük a falra.

Véleményem szerint, aki netről rendelt, vászonra nyomtatott képet saját munkájának mond egy gyakorlattal rendelkező festőcsoport előtt, az nem más, mint egy szaktudás nélküli, falat tapétázó. Mondhatom úgy is, hogy hamis ember, hamis képet produkál magáról. A mai világban bárki képes kitapétázni a saját szobáját. Viszont még összehasonlítani sem lehet egy tapétázót egy saját kézzel, ecsettel festő, saját fejében megszületett alkotás produktumával. Egy tapétázó mások ötletét keni a falra, egy festmény-alkotó pedig a saját gondolatait örökíti meg a saját technikájával.

Ha nem az internetről rendeljük vászonra a képet, hanem külföldről hozzuk a más ember által készített munkát, és a magunk nevével látjuk el, az szintén félrevezetés. Valószínűleg festőtáborban, közösség előtt, saját kézzel nem tudja megfesteni a más keze által készült alkotást.

En egy jóindulatú ember vagyok, így ajánlom annak az embernek, akik saját festés, alkotás helyett „más tollával ékeskedik”, hogy ne alkalmazza, mert előbb-utóbb, „hamarabb utoléri a hazug embert, mint a sánta kutyát”. Ha egy közösség bizalommal elfogad, akkor ne az derüljön ki, hogy hiteltelen vagy, mert kénytelenek lesznek kiközösíteni! Nézz a tükörbe, és határozd el, hogy mi akarsz lenni: egy hiteles közösségi tag vagy egy hiteltelen „tapétázó”. Mert a közösség LÁTJA, hogy te ki vagy!

Portré
– Szakáli Anna rovata –

Szani-szan haiku világa

Kedves Olvasó!

Az IRKA Szerkesztőségétől érkező, megtisztelő felkérésen sokat töprengtem. Vajon a könyvpiacra megjelent tizenkilenc kötetem közül, melyikről lenne érdemes írnom bármit is. Melyik lenne az, amelyik felkeltené, lekötne a tisztelt Olvasó figyelmét? Végignéztem az archív példányokat, amelyek ajánlásaiban kitűnő észrevételek, megállapítások, elemzések találhatók, nagyszerű emberek tollából. Ezeket nem szeretném semmilyen formában felülrírni, mivel annak idején, amikor megszülettek, emlékszem, mindegyiknek nagyon örültem, és megtisztelőnek éreztem.

Ezért engedjék meg, hogy mintegy sorozat formájában, amennyiben a tisztelt Szerkesztőség is egyetért ezzel, elindítsak egy olyan bemutatkozást, ami inkább szól a megalkotott művekről, azok értékéről, mint személy szerint rólam, bár tagadhatatlanul benne vagyok mindegyik megállapításban. És számomra ez a lényeg, amint költő és író elődeinknél is ezt tartom fontosnak. A többi csak olyan adottság, amelyre az egyes korok adta lehetőség, életforma, szokás, társadalmi elvárások, a fennálló társadalmi rendszer vagy az attól éppen eltérő viselkedés az, ami rányomja egy-egy alkotó életére a bélyeget. Mivel ezek változó tényezők, sokszor egy ember élete alatt többször is, ezért nem tartom lényegesnek. Az érték a megalkotott műben van, és az vagy maradandó, vagy nem. Természetesen, közösségi munkám is a kulturális élet irodalommal, ma már a képzőművészet festészettel foglalkozó szegletére is kiterjed. 1989-ben megjelent első novellámtól már távolra kerültem, 2009-től a festészet is foglalkoztat (de mindkét területen folyamatos fejlődésre van szükség). 2013-tól vezetem a Berkenye-kört (Berkenye Zamárdi Alkotókör Egyesület). Megjelent könyveim (2003-ban jelent meg az első önálló kötet), tartalmukban versek, meseregények, helytörténet, családregegyek, ezek váltakozva.

Elsőként a szívemnek nagyon kedves haiku köteteimről szeretnék pár gondolatot elmondani, bár e két kötet a 15. és 16. a sorban. Szeretem a keleti művészeteket, köztük Macuo Baso (1644-1694) haiku-költő alkotásait. Az Ő példáját követem az alkotásról előbb írt véleményemben is: „Ne a mesterek lábnyomát kövessétek, hanem azt, amit ők is kutattak!” Tanítása számomra nagyon fontos érték, mindent elmond a *túlbeszélt, túlharsogott* életutak (számomra) felesleges voltáról. Eddig két haiku kötetem jelent meg: 210 nap 210 haiku és a Barackvirág. Készül a harmadik is, de sajnálatomra Vermes Gyuri, azaz dr. Vermes György, aki éppen úgy rajongott a haikukért, mint én, már nem tud ajánlót írni hozzám. Éppen ezért, őt veszem előre a sorban, és emlékének ajánlom a tőle származó írást. Japán nevem nagyon elnyerte tetszését, amelyet ösztönösen alkottam meg. Valahol bennem bujkált, bizonyára nem véletlenül. (A Sani san-nak írt nevet, a kiejtéshez átírtam „sz” hangzóra.)

Előre is megköszönöm a megtisztelő figyelmet. Reményem szerint, az olvasottak által közelebb kerülhetünk egymáshoz.

„Szani Szakai haikui

E könyvecske szerzőjével, Szakáli Annával régi barátság fűz minket össze, mégis megcsillannak nem ismert értékei, melyeket az irodalmi körökben nem fedeztünk fel. Nem tudtam ugyanis, hogy Anna nemcsak hagyományos verseket ír, hanem haikut is.

Még hozzá kiváló haikukat tesz az olvasó elé, és a magyar haiku költők zömétől eltérően ő nagyon mélyre nyúl a japán tradíciók kútjába, igyekszik a végletekig a természeti képeknél maradni, ami a japán haiku költészet esetében természetes. A mi európai haiku költészetünkben a helyzet egy kicsit más, gyakran fejezünk ki érzéseket, aforizmákat, szellemes mondásokat a haiku formáját felhasználva.

Szani esetében egész más a helyzet, ő visszanyúl a japán gyökerekhez, és mivel ő maga is természetközeli, így az általa írt haikuk is a természetről szólnak, és csak áttételesen foglalkozik emberibb dolgokkal, vagy talán maga a természet nem eléggé emberközeli? Mivel annyira japános a felfogása, hogy magamban megtiszteltem őt a japán személyi jelzővel, Szani „szan” tényleg igyekezett a keleti filozófiákat magáévá tenni, és a természeti képeken keresztül kommunikál velünk, olvasókkal.

Emellett a könyv illusztrálását sem bízta másokra, a távol-keleti életérzés egyik kiváló eleme a bambusz, és annak ábrázolása, elsősorban akvarellel. Számos kínai és japán festőművész a bambusz hajtásait és leveleit festette, mivel ez a növény rendkívül alkalmas a gyors megörökítésre, és az ecsetkezelés technikája is sajátos. Szani-szan ezt is ügyesen tette magáévá, képein a fő szereplő a bambusz és a mellékszereplő mindig más gyermeke a természetnek.

Más hasábokon Sani a haikunak a jellemzőit elmondta, ezzel tehát nem kell foglalkoznunk. Azt viszont érdemes megemlíteni, hogy a haiku kötöttségeinél fogva rendkívül alkalmas a tömörítésre, a lényeglátásra, és a természeti képek mögé bújva az olvasóra bízta azt, hogy fejtse meg a lényegét, hámozza ki a valós mondanivalót az elétárt tizenhét szótagból. Ezt a feladatot az is nehezíti, hogy a haikunak hagyományosan nem adunk címet, ezzel Sani is pontosan így járt el, haikuinak nincs címe, mivel nincs is szüksége rá. Ebben a kötetben 210 haiku található, szép, komoly, mondhatni veretes darabok, mini költemények. Az a javaslatom, Kedves Olvasó, hogy csak kis adagokban fogyassza ezt a kötetet,

ne akarja egy szuszra, mint egy kis regényt elolvasni, mert akkor nagyon rosszul jár, nem fogja megérteni az egyes darabokat, és bizonytalan lesz, hogy mit is tart a kezében.

Ha előadjuk a haikukat, akkor a rutinosabb haiku előadó kétszer mondja el az adott versikét, először, hogy meghalljuk, másodszor, hogy megértsük, felfogjuk az egyébként pár másodperc alatt elhangzó lényegét. Olvasni is így javaslom őket, legalább kétszer fusson át az egyes darabokon a szemünk, hisz oly rövid, felfalja a szemünk, és ugornánk a következőre. Álljunk ennek ellent, és lassan, ismételve olvassuk ezt a kis könyvecskét, tegyük le, és újra nyissuk ki, akkor a haikuk lényege is feltárul.

Ezekkel a gondolatokkal indítom útjára azt a kis könyvet, remélve, hogy az olvasónak sok öröme lesz benne, jó haikuk és jó gondolatok bukkannak elő, lapról lapra, lehet és érdemes is találomra lapozni a kötetben, kívánok jó szemezgetést benne!

Vermes György”

A klubvezető naplójából: IRKArácsony

Nem is gondoltam, hogy ennyi mondanivalónk van egymásnak még mindig, hiszen rendszeresen találkozunk, kifejtjük a véleményeket, érvek, ellenérvek, tervezés, ötletelések (nem légből kapott, megvalósíthatatlanok, hanem nagyon is két lábon állva a földön)...

Az IRKArácsony mégis ilyenre sikeredett. Persze, voltak felolvasások, de főleg jóízű beszélgetés töltötte ki a teret, miközben gazdára találtak a meglepke-poharak és -plüssök, a karácsonyi díszek. A piknikből megmaradt finomságokat pedig szétosztottuk. Csak a testvérklub tagjait hívtuk meg a közös ünneplésre, más vendégek most nem hiányoztak.

Eszterlanc – ismételten teltházás rendezvény, Eszter újra az ujjja köré csavart 300 embert, mindenkinek megszorongatta a torkát, a szívét, ahogy szokta. Egyenként mindenki kapott ajándékot, egy picike gyöngygyalkát (összesen vagy 3 kilót osztott szét.) Három év után is vannak új ötletei! Óriási siker, mint mindig, én például terápiás céllal járok ezekre a műsorokra. Receptre írtam fel magamnak. Körülnézve: mások is így gondolkozhatnak (boldog mosolyok, felszabadult sóhajok, gyanúsán csillogó szemek, békével nézünk egymásra, csupa barátságos arc vesz körül...)

Kihagyhatatlan. A Rosenbrücke énekkarral nem először ünnepelünk együtt. Örültem a meghívásnak. Azt kérték, vigyünk két, odaillő elbeszélést és egy verset. A Mácsi néni címűt a szerző olvasta fel (Nagy-Rakita Melinda), Magyarádi Ági A cipősdoboz c. remekművét én, Cserni Andris hosszabb lélegzetű versét pedig párban – Pálné Judit és Varga Kati – ketten adták elő. Nagy meglepke és öröm volt számomra, hogy a hosszú ideje nem látott M. Ági megjelent! Az énekkar is nagyon kitett magáért, a németül énekelt ismert és nem ismert karácsonyi dalok különleges hangulatúak voltak nekem. Az is tetszett, ahogy örültek nekünk, IRKA-soknak.

Az Alma Latina talán először lépett fel ilyen módon a Szepesben. Nem igazán ismeri még az érdi közönség, bízunk benne, hogy a következő alkalommal már jobban elmegy a hírük. Most hatalmas siker, vastaps, ujjongás, hiszen ezeket a híres dalokat mindenki ismeri. A felnőttek hozták a maguk tökéletes formájukat, vendégzenészeket is hívtak, szerettük őket. Ada fuvolaszólói, óriási hangterjedelme, tízféle nyelven való éneklése, fülbemászó slágerek és ismeretlen, nehéz dalok előadása – lúdbőrzős, persze, megszoktuk, tudjuk, ő ilyen. Tökéletes. Ahogy Csaba is. A hétköznapi orgánuma is kellemesen hangzik.

Hanem a fiatalemberek! Lehel jóképű, 15 éves kislegényé serdült, hangjának mutálása után csodálatosan mély, bársonyosan zengő énekhanga másokat is meglepett. Hangszerkezelése, biztonságos énektudása nem új nekem, inkább csak az, milyen rövid idő alatt tökéletesedett ilyenre. Annyira szívmengetően aranyos volt, mikor újságolta, milyen stabil az érzelmi-lelki állapota.

A nagy meglepke: Szoszi! Ő, aki korábban ki nem állt volna a közönség elé (kivéve óvodás és alsótagozatos korában, amikor az egész csoport ballagási/ évzáró/ anyák napi / pedagógusnapi stb. műsorát, versét fejből elmondta). Most a My Way-t énekelte! Egyedül. Angolul. Hibátlanul. Levegőt se mertem venni, úgy féltettem, úgy izgultam. Főlöszleg volt. Ha nem szégyelltem volna, a végén felszaladtam volna a színpadra megölelgetni ezt a falatka kisembert, hogy ennyire tehetséges ő is, és belesimult ebbe a tehetséges családba. Szinte sírni lett volna kedvem – eszembe jutott Czabai Balázs, aki csak mosolyogva tudott ránézni Szoszira, imádta, rajongott érte (az egész családot nagyon szerette, de senkit annyira, mint őt.) Milyen könnyesen büszke lett volna rá!

Sokan örültünk a meglepetésvendégnek: Magyar Csaba, az Express együttes gitárosa volt 50 éven át (!). Szép időutazásra hívott most bennünket – köszönjük. A műsor végén egész zarándokcsapat ment fel a színpadra, gratulálni, ölelgetni mindegyikőjüket. Csaba elmondta: tesztelte a közönséget a műsor előtt, mit szeretnének hallani. A ráadás-részben teljesítette is a kívánságokat.

Csak én reménykedtem remegve – romantikusan, mint egy bakfis, hiábavalóan álmodozva, rózsaszínű felhőbe burkolózva, összeszorult szívvel és torokkal egy icike-picike kérdésre várva:

– Márti, szerinted elénekelnék a Yerevánt?

Daróci Lajosné

Nagy-Rakita Melinda és Pálné Onódi Judit Ercsiben

Nem először mutatkoznak be, külön is, együtt is láttuk már őket, mégis... Mindig más, a beszélgetések máshogy fordultak, máshogy figyelemfelkeltők, máshogy szerethetők... Először Melinda beszéltette Juditot: kiemelte a muzikalitását, a két unokának írt / rajzolt dalos-énekes-játékos- mesés-interaktív könyveket. Judit kivetítette a Szigeti Eszter – Varga Zoli párost: Én a sárga tigris vagyok c. verset, ők zenésítették meg... Ezután jött *A titkos utazó* c. regény. Peru méltó helyet kapott: szépségeinek, történelmi emlékeinek élővé varázsolása, a régi és a mai történetekkel való összekapcsolása különlegessé teszik.

Természetesen szóba kerül az írásművészet egyéni sajátossága, az alkotás mikéntje. Melinda nem fukarkodik a dicsérrel, hitelesen sorolja, milyen szép és életszerűek a leíró részek, hogy a szerző az óriási kötömbökben meglátja a munkások izzadását, feszült izmait, hallja az áldozatok sikolyait, suttogó imáit, titkos meséit. Nélkülük csak holt tanúk lennének a letűnt korok tárgyi elemei. Így kerülünk közel az ősi inkavilághoz.

Judit pedig a *hashtag Kilencvenkilenc* c. Melinda-könyvről beszélt. A szerzőt a sport, a teniszezés segíti kikapcsolni, átvinni egy másik dimenzióba, ő a mozgást tartja az élet alapjának. Ott ugyanúgy alkalmazkodni kell a másikhöz, mint Juditnak az énekarban.

Érdekes, ahogy a két író nő egymásra hangolódik, ahogyan értik egymás lelkivilágát, hobbiját és írói szokásait: a magánéleti szálak és emberi sorsok összefonódása, a krimi kemény háttértörténete különböző ugyan a két hölgy esetében, de a kiváló cselekményszövevény, a jellemábrázolás sokfélesége rokonná teszi őket. Izgalmas, letehetetlen könyvekről van szó.

Közben IRKA-sok olvasnak szemelvényeket a két regényből, versek hangzanak el, hiszen mindketten régóta publikálnak az irodalmi kör különböző kiadványaiban, tekintélyük van. Elvihető ajándékversek találhatók a székeken, a közönség soraiból egy szerencsés pedig tombolán megnyerte Melinda említett regényét. (Kár, hogy az elsőt, a *Bolygónk a Föld* címűt még évekkkel ezelőtt elkapkodták: mélyen megérintő, csodálatos varázslat, prózában írt tiszta költészet). Engem megint elfogott a büszkeség: választékos, változatos, ötletes bemutatást láthattunk, amely a kölcsönös tiszteleten, szereteten, egymás segítésén, támogatásán alapszik.

Daróci Lajosné

Selyemvarázslat a Magyar Kultúra Napján – Tárnokon

Különleges meghívást kaptam egyik kedves barátomtól, Pál Ildikótól, aki selymeket fest, legyen az kendő, sál, stóla, falikép, párnahuzat vagy bármi más, ő megragadja az alkalmat, és máris beszippantja a varázslat. Mi más lenne ez, ha nem egy égi hívás, feloldódni a pillanat művészetében, és maradandót alkotni. A hernyóselyem anyagra álmodott képe mind-mind egyedi alkotás, és nemcsak nézegetni, de elveszni is jó benne (már ha éppen nem a nyakunk köré tekerjükezt a finom puhaságot).

A meghívást Ildikó kiállításának a megnyitójára kaptam, valahogy így: *Drága Gabikám! Nagyon szeretném, ha ez alkalommal kicsit körbetáncolnád a közönséget a selyemfátylakkal. Olyat és annyit választhatsz a kollekcióból, amennyit szeretnél.*

Hát... én ragyogtam a boldogságtól, és 10-20 db-t is kivettem a kincses ládikából. A végén négyet választottam. Élőzenére táncoltam, szó szerint elvarázsolt a hegedű-hárfa párosa, és ha már ott voltam, gondoltam egy nagyot... Átöltöztem egy néptánc jellegű ruhába, s amikor a hegedűn felcsendült egy ismert népdal, én felálltam a közönség soraiból, és énekelni kezdtem.

Ildikót kézen fogtam, és kiálltunk a nagyérdemű elé. Ez egy abszolút spontán akció volt, ami a tapsból ítélve nem csak nekünk tetszett. A műsor igen változatosan lett összeállítva. Versekkel, prózával, saját gondolatokkal örvendeztetek meg bennünket az előadók. Látszott, hogy mindenkit megérintett egy-egy mozzanata az estének. Zárásként Ildikó kétféle zenét is választott. Már megint én voltam a porondon (itt, ha lehetne, egy vigyorgó emoji rajzolnék). Megtanítottam egy népdalt mindenkinek, amit azután együtt kicsit el is játszottunk, mert nemcsak együtt, de egymásnak is énekelünk. A hegedű és a hárfa éteri hangjaival búcsúztunk, majd finom falatok társaságában élveztük tovább az estét, amely nem is a búcsúról, mint inkább a selymek további varázslatáról szólt.

Szereplőink: Szenczy Ibolya (megnyitó), Schunk Franciska (hárfa), Tóthné Belics Zsuzsanna (hegedű), Tasnádi Erzsébet (vers). Tollforgatók – Mihályi Mária, Havas Judit, Németh Györgyi. Az előadás képi és hanganyaga megtekinthető a youtubon.

Kissné Matkó Gabriella

Üdvözlét Rimaszombatból

Alig eszmél az ember, s máris január végét mutatja a naptár. Ha maga mögé tekint, hogy a „*Boldog új év*“-ek óta eltelt tengernyi s mégis oly kevés időt összegezze, azon kapja magát, hogy világát továbbra sem váltotta meg, nem simította el lelki zúrjai jóformán egyikét sem, s nem túl nagy pocakja változatlanul nem túl nagy maradt.

Persze azért halad: napra nap múlt, s egyre csak morzsolgatja a perceket, oldja feladatait, tanul a lányával, álmodja (éberen is) álmait, s egyre csak tervezi nagy kiugrását. Estéknént fáradtan alszik el, de azért mindig van miért összekulcsolnia két kezét, hogy szóljon-motyogjon ezt-azt annak a hatalmas Úrnak odafönn, akiről mindig is tudta/érezte, hogy van, csak épp kapcsolatuk minősége amolyan igazi héja-nász.

Feladatai közben, ahogy minden hajnalán és éjbe nyúló beszélgetései során is összegzi lassan eddigi életútját, számot vet folyton, mintha csak távozni készülne, sorra veszi emlékeit, élményeit, a világból az elmúlt években látott megannyi csodát, melyek mindegyike külön kisregény-alapot jelenthetne. 2 és fél év alatt 10 országot járt meg. Koptatta Izrael útjait, még mielőtt háború tört volna ki ott, megtekintette Skócia varázsos tájait, Görögország ókori romjait, Üzbegisztán Orient-csodáit, az Emírségek hivalkodó modernitását, Spanyolország napfényitass, létigenlő pezsgését, Marokkó zsi bongó örületét, Madeira szélfúttá paradicsomát, Velence elragadó bájait, s autójával 10 napon át vágatva beutazta Erdély vadregényes tájait. Most újabb kalandokra és utakra készül, bibliai alakok és szentek nyomdokaiban folytatva évekkal ezelőtt megkezdett zárandokútjait.

A templomot Izrael hozta el életébe. Istennek mindig is helye volt mindennapjaiban, ám a templom furcsa-távoli, csak szentesték alkalmával látogatott hely volt, s lám, most minden vasárnap és minden ünnep elengedhetetlen része. Konfirmálni is készül azóta, gondosan látogatja a KT órákat, s gondolatai megannyi opciót körbejárnak. S hogy a munka, a különórák, s a gyereknevelés mellett véletlenül se jusson eszébe unatkozni, doborákra is jár emberünk, hiszen mikor máskor iratkozzon be zenesuliba, ha nem most, 35 évesen?

S ha már a gyerek is említésre került, nem szabad felelőtlenül elbattyognunk e sorok írójának apává válása mellett, hiszen fogadott lánya olyan meghatározó pontjává lett a mindennapoknak, olyan létütem-diktáló jelenséggé, kicsi és izgalmas műtűr-csodává, akinél hatalmasabb formáló erő csak igen kevés lehet a nagyvilágban. Verset tanulni vele (versenyre készítve fel őt), világismeretre próbálni oktatni vagy épp zeneszeretetre (oly jó nézni, ahogy az ABBA-t vagy épp a V' Moto Rock slágereit magától keresi ki), miközben lépten-nyomon elver sakokban vagy bármi egyéb társasjátékban is, felbecsülhetetlen élmény. Mindenkinek csak ajánlani tudom!

S párjával, Évával, a kislány anyukájával is izgalmas és hasonló a helyzet, hatalmas formáló erő ő is, aki elérte, hogy e sorok írójából elegáns, felelősséget vállalni képes és tudó, világutazó pótapuka legyen. Áldás és köszönet érte! A nőknél többet talán csak Isten képes formálni az emberen.

Ideje persze így nem sok marad emberünknek, hogy magával csak fele annyit is foglalkozzon, mint „előző életében“ de hát a mindennapok nem csak könnyed szórakozásból állnak. Azért persze tanulgat (legújabbban a spanyol nyelvvel kokettál), dobolgat is, s természetesen olvas, mindig változó, éppen mit. Leginkább a pszichológia köti le figyelmét, az emberi jellem kutatása és az életrajzi vagy portrékönyvek olvasása.

Könyvet írni is szeretne, de azt már legalább 30 éve, szóval úgy is nevezhetjük ezt, mint legkedvesebb mániáját. Verseiből annyi született már, hogy akár 7 verseskötetet is megtölthetne vele, valahogy mégsem bírja rászánni magát, hogy kötetbe öntse ciklusait. Versei mellett (épp *Párbeszéd*ek címre hallgató versciklusával foglalatoskodik) visszatérni készül a zenei cikkek írásának pályájára, néhány darab már el is készült legújabb sorozatából.

S hogy hivatalos munkájáról is szóljon egy keveset: bizony a Gömör-Kishonti Múzeumban sem állt meg az élet. Társkurátorként abszolválta első kiállítása megnyitóját, mely tárlat az *Üdvözlét Rimaszombatból* címet kapta. Sikeres pályázatokat tudhat maga mögött, melyek eredményeként megannyi történelmi képeslappal gazdagodott az intézmény, és sikerült anyagiakat biztosítani egyes műtárgyak restaurálására is. Sűrű időszakon van túl (bár az előtte álló is épp olyan sűrűnek ígérkezik): megjelent múzeumának legújabb, idén 21. évkönyve, mely évkönyvnek immáron második alkalommal volt szerkesztője s szövegei egy részének fordítója is, valamint egy új történelmi-művészeti katalógus is kiadásra került, melynek szerzője Kerényi Éva volt, fordítója pedig e sorok szerzője. Most pedig épp nagy múzeumfelújítás előtt állnak. Az új kiállítás forgatókönyvének rá eső részén dolgozik, ami persze csöppet sem könnyű munka, mégha izgalmas is belegondolni, hogy oly sok idő után végre változás áll be a múzeum emeleti termeiben.

S e sorok írója minden korábban lejegyzett foglalatossága mellett is sokat gondol az Érdi IRKA kedves tagságára, s a közöttük eltöltött lélekemelő pillanatokra.

Baráti üdvözléttel Rimaszombatból:

Kerepesi Igor

AZ ANGYALOK VIGYÁZNAK RÁNK

Elhangzott a tárnoki művelődési házban 2026. január 23-án

PÁL ILDIKÓ kiállításán

Ez a második tárlatunk ebben az évben (pedig még csak január van), amit nemcsak megnyitunk, hanem egy finomabb, magasabb rezgésű térbe is belépünk.

Pál Ildikó különleges művészetével én először szintén itt, ebben a művelődési házban találkoztam talán négy vagy öt évvel ezelőtt. Addig nem láttam selyemfestést, így teljesen elvarázsoltak a finom színek és az anyag lágyága – valami különleges, csodálatos élményt adott. Megtisztelő, hogy én beszélhetek most Ildikó művészetéről: Bozó Liza selyemfestő képeit 25 évvel ezelőtt látta meg először, de majd tíz év kellett hozzá, hogy egy balatoni hétvégén végre elinduljon ezen az úton. Próbálkozott üvegfestéssel is, de az igazi szerelem számára a selyem lett.

Az első próbálkozása egy lótosz volt, amely nemcsak egy szép virág, csodálatos jelkép is: a tisztaság, a megvilágosodás, az újjászületés, a spirituális fejlődés egyik legerősebb szimbóluma. A buddhizmusban a belső tisztaságot, a belső szépséget, a boldogságot, az anyagi világ nehézségein való felülemelkedést jelenti. Ildikó kihasználva a selyem elegáns, dekoratív, finom anyagát, a festett selyemből varrt blúzokat, asztalterítőket, díszpárnákat is. Az eltelt több mint tíz év alatt számtalan táborban vett részt, hogy a selyemfestés minden apró fortélyát kitanulja. Sok egyéni kiállítása is mutatja, hogy egy különleges festési formát választott, mely nem mondható könnyűnek, mivel a selyem nem javítható, mint a vászon, amit, ha elrontuk, visszatöröljük vagy átfestjük.

„AZ ANGYALOK VIGYÁZNAK RÁNK” – a mostani kiállítás címe.

Ez nem kijelentés csupán, hanem meghívás. Meghívás arra, hogy emlékezzünk: soha nem vagyunk egyedül, vannak pillanatok, amikor ezt pontosan tudjuk, és vannak, amikor csak érezzük – egy halk belső hangban, egy váratlan megnyugvásban, egy megmagyarázhatatlan békében. Biztos vagyok benne, hogy mindenkivel előfordult már, hogy olyan helyzetbe került, amire azt mondta később: a védőangyalom velem volt! Pál Ildikó selyemfestményei ebből a belső világból születtek. A selyem különleges anyag: áttetsző, fényáteresztő, érzékeny. Minden ecsetvonás végleges rajta, nincs visszaút – ahogyan a lélek útján sincs. Ez az anyag pontosan tudja, mikor kell engedni, mikor kell megtartani a színt, és mikor kell teret adni a fénynek. Így válik a selyem nemcsak hordozóvá, hanem társalkodóvá.

A kiállítás központi elemei a *zenélő angyalok*. Ezek az angyalok nem a zajos világ hangjait hozzák el, hanem azokat a belső dallamokat, amelyek összehangba rendezik a szívét. A zene itt nemcsak hangszer, hanem rezgés, ima, kapcsolódás az égi és a földi között. Mintha minden festmény egy-egy hangtalan dallamot hordozna, amely akkor szólal meg, amikor készen állunk meghallani.

A színek finoman áramlanak egymásba, a formák lebegnek, nem kötődnek a földhöz. Ezek az angyalok nem szállnak közénk – már itt vannak. Velünk vannak az örömben, a fájdalomban, a kérdésekben és a válaszokban.

Ezt a különleges sorozatot Ildikó akkor álmolta meg, mikor Fra Angelico olasz festőművész (1395-1455) oltárképei között felfedezte az érzést. Akkor eldöntötte, hogy a zenélő angyalokból egy sorozatot készít, amely most itt látható. Különleges helyet foglal el a kiállításon Szűz Mária alakja az angyalok körében: az anyaság, az elfogadás, az isteni női minőség megjelenése ő. A csendes igen, a feltétel nélküli szeretet, a megtartó erő szimbóluma. Ildikó ábrázolásában nem távoli szentként jelenik meg, hanem közeli, bensőséges jelenlétként – mint aki figyel, óv, és emlékeztet bennünket arra, hogy a szeretet mindig erősebb a félelemnél.

Ildikó évek óta szerepel a betlehemi kiállításokon. Először 2019 nyarán adott be képet a Magyar Kézművességért Alapítvány kiállítására, melyet a Bazilikában rendeztek meg. A téli téma mindig a Betlehem, melyet először a Duna Palotában, majd a Vajdahunyad várában rendeztek meg, három éve pedig a Bazilikában. 2023 decemberében a Fejér Megyei Iparkamara díját nyerte el a Betlehem c. képpel a XXI. Betlehemi Szép Csillag pályázaton. Ugyanebben az évben a Czabai-kert egyetlen szőlőtöve c. képpel díjat nyert az AMKA kiállításon. A mostani kiállítás nem siet: le akar nyugózni, megérint. Arra hív, hogy lassítsunk, lélegezzünk, és engedjük, hogy a képek hassanak ránk. Mindenki mást vihet magával innen: egy érzést, egy színt, egy belső mosolyt, vagy talán egy csendes felismerést.

Kívánom, hogy ezek a selyemfestmények fényt gyűjtsanak mindannyiunkban, és emlékeztessenek arra, hogy a láthatatlan világ mindig közelebb van, mint hinnénk. Köszönöm Ildikónak ezt a tiszta, őszinte és emelkedett alkotói munkát, és köszönöm Önöknek, hogy jelenlétükkel részesei ennek a találkozásnak.

Szenczynyé Ibolya

Csilingelve fut
az élet mégis vége
csak harangkongás
(Szabó Aida -- Jampa drolma haikuja óriási siker Tokióban)

POLY-ART-ünnep a Poly-Art és az ünnep nélkül

Mióta az eszemet tudom, egy emberöltő óta, december közepe Poly-Art-ünnep, évente egyszer, a legjelentősebb megmérettetése, seregszemléje a PA-tagoknak. Csak 2025-ben nem, mert valaki letarolt, kisajátított, ok nélküli tarvágást rendezett.

Már az időpont sárkányos lett – nem az esemény előtt egy-két hónappal kell észbe kapni (időpont, helyszín), hanem a megelőző év októberében kell benyújtani a munkatervet. Már ha van munkaterv. Mert mostanában nincs... Se vezetőség, se éves beszámoló december 10-ig.

Most az ünnepen kerestem a régi PA-tagokat, évente egyszer itt biztosan üdvözölhetjük egymást – itt-ott felleltem a családott arcokat, hiszen ők is úgy tervezték: a meglepke kiállítási anyag még egy hónap múlva lesz kész, ahogy a 2025-ös PA-antológia is. Hiányoznak is a nagyagyúk: MNPéter, DMihály, VÉ lánya, KEszter... Minek jöttek volna? KÉK csoportos kiállításként lett meghirdetve. Ráadásul a kezdési időponttal is problémák adódtak. Aki tényleg elhitte, hogy 17-kor kezdődik, dühösen hazament, nem várt még egy órát. Sürgős kör-emillel helyrehozható lett volna az újság bakija.

A műsor meg? Ó, Buddha – mondaná erre a kolléganő. Ellezserkedés, performance-jellegű jópofáskodás az elején, aztán a mingyárösszezsuklok-vérszegény előadó verselése – katasztrofális volt. Ilyenkor a legjobbakat kell kiállítani! Lehet, hogy maga a vers színvonalas lett volna, de az alkalmatlan előadói stílusból nem derült ki. A mostani műsor pedig? Egy dobozba begyömöszölve minden, koncepció nélkül, ahogy jön az ötletelés. Jó lett volna tudni: a tárogató szabadtéri műfaj! Végig drukoltam: essen már egy fél szó Czabai Balázsról és az ő kertjéről! Milyen gyönyörűen zengett ott is, ahogy a Kutyavárnál is vagy a Kastély kőfalánál... hogy egész Ófalu berezonált tőle. (Az már csak mosolyognivaló volt, hogy a tárogatóművész átvette a vezetést)

Aztán a drága virágcsokrok és ajándékok érdemtelen hullása – rongyrazás. Mintha gazdagok lennénk. Van itt teendő bőven. Vajon mennyi víz folyik le a Dunán, hogy helyrehozzuk a károkat? Most már az lenne a fontosabb, hogyan tovább. Mindenki látja, hogy nem reprezentálni kell, hanem keményen dolgozni – a láthatatlan háttérben. Mert változtatni a régin csak akkor érdemes és előnyös, ha az új minőségileg jobb.

Daróci Lajosné

Tornai Xénia leveleiből

Ott voltam tegnap (jan. 29-én) Egry Artúr kötetbemutatóján. Nagyon jól sikerült. Turbók Attila kérdezett, Artúr pedig intelligens, lendülettel átítatott, de a kértnek megfelelően rövid válaszokkal reflektált. Kár, hogy nem tudtál eljönni, élvezted volna Te is.

Múlt pénteken Egerben jártam az Agria c. irodalmi folyóirat estjén, ahol Kaiser László költőt, a Hungarovox Kiadó vezetőjét, Nándit és engem mutattak be a szerkesztők. De ne klasszikus vallomásokat képzelj. Ars poeticára, saját versmondásra nem kaptunk lehetőséget. Szokatlan módon szólaltatott meg bennünket Ködöböcz Gábor, a korábbi főszerkesztő: hét bölcse filozófustól, illetve költőtől idézett sorokat, és mindegyikre mindhármunknak reflektálnia kellett. Mély volt a víz, hiszen Hérakleitosz, Pascal, Nietzsche, Kant és Goethe egy-két gondolatát kéretett értelmezni, de nem fulladtunk bele. Sőt! Remekül kiviláglott, hogy három merőben más létfilozófia áll személyiségünk háttérében. A kezdeti szorongás után feloldódott bennünk a görcs, és végül nagyon jól éreztük magunkat. Csatolva küldök egy hangulatképet az estről, hogy lásd, milyen szép környezetben zajlott a megdicsőülés.

Tornai Xénia

IRKA-mozaik/2.

Nekünk új volt ez a műfaj: októberben rendeztük az elsőt, amikor három szerző mutatta be magát (pódiumbeszélgető nélkül), munkásságát, egyéniségét, ars poeticáját:

Cserni András, Pálné Onódi Judit és Ocsovai Ferenc – ő elhozta zenész barátját, Rejtő Gábort, és egy igen színvonalas gitárzenei blokkal hódították meg a közönséget.

Öröm, siker, gratulációk sokasága...

A februári, a 2. Mozaik **Nagy-Rakita Melindával** kezdődött, aki kész forgatókönyvvel indított. A prezentációja szó szerint lélegzetelállító volt. Bár minden elemét ismertük: verseit, regényeit, az IRKA-n kívüli publikációit, pályázati eredményeit, díjait, okleveleit ... – így összeállítva egy óriási anyag (szinte életműnek tűnő) gyűjtemény kivetítését láthattuk.

A felolvasókról, az előadandó művekről ő gondoskodott, mindent előkészített, megszervezett – nekem csak élveznem kellett az összehangolt, profi domborítást. Minden szereplő a legjobbat nyújtotta, a megszokott igényességgel.

A felemelő, katartikus élmények folytatódtak, amikor meghívott vendégünk, **Ferenczfi János**, A Hetedik Független Irodalmi Kulturális Folyóirat alapítója és egyik szerkesztője mutatta be a negyedévente megjelenő periodikát és alkotóközösségét. Ő is egy kisfilmmel indított, majd a mi közönségünket ismertettük meg néhány alkotásukkal: Szilasi Katalin, Fábíán József, Megyesi Nagy Imre, Ferenczfi János verseivel.

Török Nándoron kívül Cserni Andris, Botos Ferenc, Tornai Xénia is rendszeresen megjelenik a lap hasábjain.

A művek tolmácsolásában az IRKA-sokon kívül Sági Jánosné és Losits Terézia (a Tusculánium Klub tagjai) is részt vettek. Ők is olyan szinten járultak hozzá a sikerhez, a feltöltődéshez, hogy nekem, rendezőnek, volt öröm, hogy részt vehettem, hogy elősegítettem ezt a találkozót.

Falus Gábor zongorajátéka pedig? Hab a tortán – mint mindig.

Teltház rendezvényt ritkán szervezünk. Köszönet az érdeklődő testvérkluboknak: KÉK, Tusculánium, Vitalitás, szerdai túraclub, angolcsoport stb., hogy kíváncsiak voltak erre az újszerű ötletre.

Megígérem, hogy a többi is ilyen lesz. Deák Marcsinak (a Berda József Kör vezetőjének) köszönet a tanácsért.

Daróci Lajosné

Teltház író-olvasó találkozó Tatán

Alig egy héttel barcelonai kiutazásom előtt, január 23-án igazán remek hangulatú író-olvasó találkozót tartottam Tatán. Az esemény apropóját közelgő negyedik verseskötetem, valamint a Sötét sorsok-trilógia készülő folytatása adták, ezeknek kerestem helyszínt, s találtam a Magyary Zoltán Tudásközpont és Könyvtár termében. A havas-hideg idő ellenére cseppet sem bántam meg, hogy nekivágtam az útnak, mert az eddigi egyik legjobb könyvbemutatóm kerekedett belőle.

A közönség magvát három középiskolás osztály adta, őket a könyvtár hívta. Akadtak azonban más résztvevők is, többnyire helyiek. Így ez volt az eddigi legnagyobb közönségű írói eseményem közel hetven fővel. Hatalmas élmény volt ennyi lelkes résztvevőnek mesélni az írásról.

A beszélgetést most is a vérprofi Gárdonyi Nóri vezette, remekül szőtte egymásba a kérdéseket. Az első blokkban a Sötét sorsokról, a másodikban a versekről volt szó. Kitértünk az írói-költői technikára, meséltem az íráság rögzítéséről, szerzőkről, akik inspiráltak, lerántottam a leplet pár versem ihletforrásáról, eddigi és készülő köteteimet, valamint a mist nyelvet is bemutatam.

Játékokra is sor került: a ChatGPT-vel elemeztette verseimet Nóri, ez alapján kellett rájuk ismernem (meg kell jegyeznem, az AI nem tud valami ügyesen verset elemezni, de cserébe vicces az eredmény – hangosan felnevettem, mikor „költő bácsinak” nevezett); zárásképp pedig Kahootoztak egyet a diákok (online formátumú feleletválasztós teszt; a győztes csapat tonnányi csokival gazdagodott). Természetesen felolvasásokra is sor került: Tóth Bence prezentálta két versem (Hádész folyói, Az Idő rabszolgája), jómagam az Elkártyázott életet adtam elő, illetve közösen felolvastunk egy részt a készülő Az öt ösvadonból.

Külön megemlegette a szívem, hogy a formális rész után többen odaléptek hozzám kérdezni, beszélgetni. Jó volt látni a sok közvetlen, barátságos arcot, kötetlenül diskurálni írásról, kedvenc sorozatokról, versekről.

Köszönöm a könyvtárnak a szervezést, a résztvevőknek a lelkesedést, Nórinak a beszélgetést, Bencének a felolvasást, Nagy Botinak a fotókat! Ez remek (kb. fél évre) utolsó írói esemény volt, jószívvel gondolok vissza rá Barcelonában. Júliusban innen folytatjuk!

Cserni András

Filmajánló
– Madár Tamás rovata –

Charles Aznavour – Egy élet, amelynek ára volt

A sanzon világa tölem mindig is legalább olyan távol állt, mint a marslakók kolóniatervei. A feleségem viszont odavan érte, így idővel nálunk is előkerült a nagyok életét feldolgozó filmek sora. Piafról már volt némi képem: könyv, dalok, filmek – a klasszikus csomag. Aznavour ellenben számomra szinte fehér folt volt. Aztán megérkezett a róla készült életrajzi film. A franciák tényleg tudják, hogyan kell jól filmet készíteni.

Igényes, szépen fotográfált jelenetek, hibátlan díszletek, remek jelmezek, és olyan színészek, akik hitelesek. Nincs túltolva a dráma, nincs hollywoodi giccs. Ez egy finoman építkező, érzékeny film.

Mivel Aznavour életútjáról alig tudtam valamit, nem volt összehasonlítási alapom, hogy mennyire pontos a történet. Láttam egy embert, aki egész életében a siker felszállópályáját kereste. Akit a vágyott csúcs folyamatos hajszolása messzire sodort minden bensőséges kapcsolattól. Aki a karrier oltárán feláldozta a családot, az intimitást, a nyugalmat, majd mire felért oda, ahová szeretett volna, egyszer csak ott találta magát teljesen egyedül.

A film szerint ez a magány nem hirtelen jött. Aznavour egy olyan világot épített maga köré, amelyben a boldogság inkább díszlet volt, mint valóság. A kérdés pedig ott lebeg a levegőben: megérte?

Nekem épp ez volt az, ami igazán betalált. Mert miközben néztem ezt a sokszor lenyűgöző, máskor kifejezetten nyomasztó életutat, csak egy gondolat keringett bennem: nagyon jól tettem, hogy abbahagytam a színészetet. A film újra megerősített abban, hogy amit magammal hoztam abból a világból – önismeret, jelenlét, kifejezőmód, emberismeret – azt mind használni tudom a hétköznapiakban. Viszont magát azt az állandó bizonyításkényszeret, amely Aznavourt is felemésztette, köszönöm, nem kérem vissza.

Egyensúly. Ez az a szó, amit a film alatt újra és újra éreztem. És amit Aznavour – legalábbis a film szerint – sosem talált meg igazán.

Ja, és egy kis érdekesség, hogy a Dr. Dre '2001' című ikonikus lemezről a 'What's the Difference' című számnak az alapja egy Aznavour-dalból érkezik. Egyébként ez a Dre lemez hiphop biblia. És nagyon menőn csempészték bele a filmbe is.

A sanzon továbbra sem lett a szívem csücske, de Aznavour története mégis adott valamit. Talán pont azt, amitől az ember visszanéz a saját útjára, és elégedetten bólint, hogy igen, ezt a döntést jól hoztam meg.

Könyvajánló**Aurora P. Hill: Serbeniai krónikák II.: Adelin és Ettran**

A szerző (ál)nevével ellentétben egy magyar hölgyről van szó, akit személyesen is van szerencsém ismerni. Fantasy sorozatát, melynek második kötetét nemrég olvastam el, nagyjából egy éve szereztem be, és ősszel neki is fogtam. A kezdőkötetről írt ajánlóm az írói oldalamon érhető el.

A történet röviden (az első rész alaphelyzete): a tizenhat éves Gabriela egy varázslattal átítatott világba kerül át Aslios, Serbenia trónörököse révén, ahol tíz csillag között a béke egyre törekenyebb a hataloméhes Tuga, Breduba ura miatt. Ráadásul a lány a gazfickók célkeresztjébe kerül, mert több köze van a kulcsfontosságú Serbenia csillaghoz, mint elsőre sejtené.

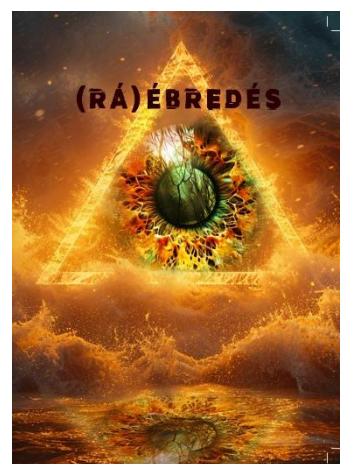
A második rész összességében jobban tetszett, mint az első. Kiváló ötlet volt a szerzőtől, hogy bővítette a világot térben, sok új helyszínt mutatott be (az első részben nem szerepelt csillagokat), így adott egy újdonságérzetet a mű. A történetvezetés is remekül sikerült, izgalmas, feszes volt a cselekmény, egy-két ponton rendesen meglepődtem.

Ami kicsit zavart, hogy a szereplők döntő többsége tisztán jó vagy rossz, ami kicsit meseivé teszi őket. Ezen túl Aslios és Gabriela személyisége és megszólalásai is helyenként megtörték az olvasmányélményt. Kicsit csapongó a jellemük, nagyok a kilengések: egyszer hisztis gyerekeknek tűnnek, pár mondattal később felnőttesen megkomolyodnak, az érzéseik pedig (akár harag, akár öröm) számomra túl gyorsan váltakoznak. Végül, az utolsó, amit nehezményeztem, hogy nincs igazán áldozat, így nem annyira hiteles a kivívott győzelem – egy hosszabb csatajelenet vagy egy fontosabb szereplő halála kellett volna azért szerintem, esetleg több küzdelem a két főhős diplomáciai utazása során a csillagok uralkodóinak meggyőzésénél.

És vissza a méltatáshoz: dicséretes, hogy sok titkot visz át a szerző a következő könyvre, így fenntartja az érdeklődést. A végén szintén zseniális ötlet egy bizonyos Tanács lemeszárítása, e drasztikus és meglepő lépés odaszegezi az olvasót.

Ki kell továbbá emelni a mögöttes mondanivalók, rejtett üzenetek által közvetített gondolatiságot. Az Ygnu csillagon játszó jelenet, mikor Gabrielát majd' felfalják szemükkel a férfiak, görbe tükör a társadalom elé. Elgondolkodtató az is, mennyire óvatosan kell bánnunk szavainkkal, ahogy arra Aslios is rádöbben, mikor kiderül számára, egy jelentéktelen ígérettel ébresztett valakiben szerelmet. A hősiesség, a bátorság, a tisztesség és más erények ebben a világban alapértékek – bár itt is így lenne...

Összességében remek olvasmány volt, izgatottan várom a folytatást. Szeretettel ajánlom a fantasy szerelmeseinek (elsősorban az ifjabb korosztálynak, lévén ifjúsági regényről szó).

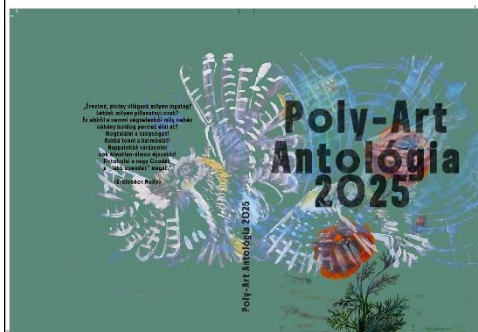
Cserni András**Friss antológiák**

(RÁ)ÉBREDÉS (fent): A 2025-ös pályázati kötetünk. A téma sokfélesége: a természet felébredése, a világ összefüggéseinek felismerése, ráébredés hibáinkra, környezetünk tönkretételére, öntudatra ébredés stb. – bízunk benne, hogy érdeklődésre tart igényt.

Poly-Art Antológia 2025 (lent): Gazdag tartalom (téma és kifejezőeszköz tekintetében), műfaji sokaság, széles körű seregszemle.

Képi illusztráció a Poly-Art Alapítvány színes világából.

Egy irodalmi és képzőművészeti közösség baráti-testvéri összekapcsolása.

Daróci Lajosné

Még decemberben: a Diósd Gellért Kórus csodálatos koncertet adott a Magyar Nemzeti Galéria első emeleti kupolatermében. Köztük a mi Pálné Onódi Juditunk.

December 10-én dr. Szerényi Gábor biológus, a VMG nyugalmazott tanára, a Környezetvédelmi Bizottság külsős tagja **Pest Vármegye Környezetvédelméért Díjban** részesült. (Diósd Város Önkormányzata terjesztette fel).

Gani Zsuzsa a „Szerencse és áldás” c. IX. Nemzetközi Benedek Elek-meseíró pályázaton II. lett a Csodakenyér c. meséjével (így már van két első és egy második helyezése). Az M2 Csukás Meserádióban dec.2. hetében Rák Kati /színesznő/ G. Zs. Dörmi, Durmi és a hó c. meséjét olvasta fel (ez is a Youtube-on hallható) Ez a 6. meséje ebben a rádióban. Dec.13-án Hegedűs Johanna /szinkronszínész/ olvassa fel Zsuzsa: Luca c. meséjét. A Mesketén, a Poet-on, az Irodalmi Rádióban és a Holnap Magazinban továbbra is rendszeresen publikál. **Bene, Julis és Jó Tett Szívtündér** c. mese helyet kapott a „Jó Tett Szívtündér – Mesék • Versek” című mesekönyvben, amelyet ajándékba kaptak a kórházban és otthon gyógyuló kicsik. /**Jó Tett Szívbeteg Gyermekéért Alapítvány**/ 2025. Szavak szárnyán c. antológiában megjelent, „Amikor a nap lecsukja szemét” c. verse

Korábban (nov. 14-én) Kovács Máttyás: Erdők menti séták c., kiállításán (Tárnok) dr. Csom József megnyitó szövege ezúttal is lebilincselő volt: tele szépirodalmi idézettel, természetet kedvelő utalással. A magyar nyelv napját (nov. 13.) szintén ekkor ünnepeltük. Somfai István (a PA kuratóriumának elnöke) szórakoztató előadását (Nehéz-e a magyar nyelv?) hallgattuk meg. Aki már nem először, annak is élvezetes, izgalmas volt, hiszen a Tanár úr sose ismétli ugyanazt, számos új elemet illesztett be most is.

Tóthárpád Ferenc és Török Nándor 3-3 verse megjelent a Partium téli számában (folyamatos publikálás)

Tóthárpád Ferenc Hivatalos Lapján január 22-én egy csodálatos bemutatkozást láthattunk videón: kitűnő formakultúra, szerethető önjellemzés, ars potica, hihetetlen energia, kitartás, lelkielő, egészséges önbizalom árad belőle: kötetekről, költészetéről, emberi kapcsolatokról – szerényen, hitelesen.

Az Érdi Galéria Téli Tárlatán szereplő KÉK-tagok: Barabás Irén, Kovács Máttyaa, Vismeg Angéla, Nimsz Terézia. Rengeteg barátunk és IRKA-szimpatizáns is felfedezhető.

Cserni András február 1-től június 30-ig Barcelonában tanul az Erasmus+ program keretében.

Február 5-én Varga Katalin első kiállítása a Tállya utcai Szociális Gondozóközpontban. Nemcsak fest (KÉK-tag), de verset is ír, szervez, rendező, újságíró (IRKA-tag), és még több más szervezet munkájának aktív résztvevője – ennél fogva nem csoda, hogy sokan akartak együtt örülni vele. Az IRKA-sok felolvastak néhány Kati-verset, Barát Iván Romhányi-verse nagy sikert aratott, Falus Gábor zongorázott...-- Biztos kapaszkodók, állandó, igényes színvonalat jelentenek az életünkben. <https://erdmmost.hu/2026/02/05/tavaszcсалogato-kiallitas-nyilt-erden> címen megtalálható a cikk.

Kép-tár:
A közelmúlt eseményeinek fotói

Varga Katalin kiállításának megnyitója. Az ott bemutatott festményei közt szerepelt a címlapon lévő *Virulás*, illetve a bemutatkozó cikkénél látható három remekmű is.

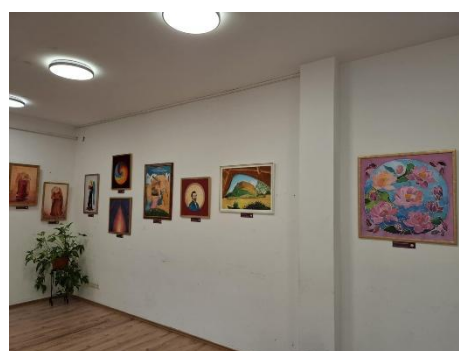
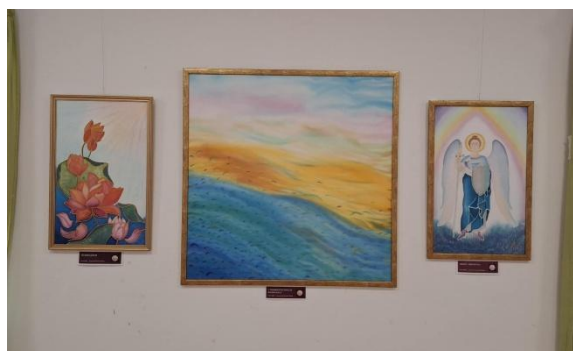

Pár kép Cserni András teltházass tatai író-olvasó találkoziáról.

Pál Ildikónak nemrégiben selyemfestmény-kiállítása volt. Néhány fotó a megnyitóünnepélyről.

A második IRKA Mozaikra Nagy-Rakita Melinda prezentációval készült. Íme egy kis ízelítő belőle.

Pár kép a KÉK téli tárlatából. Balról jobbra: Varga Katalin, Kovács Máttyás és Nimsz Terézia festménye.

FELHÍVÁS

A Mohács/ 500 mozgalomhoz csatlakozva

Az **Érdi IRKA** irodalmi pályázatot hirdet vers- és szépprózairók számára

„...Vert hadunk csonthalmain...” címmel

Elvárás / biztatás: a líra és az epika műnemébe tartozó költői eszközrendszer gazdagsága, a jellemábrázolás sokfélesége, a párbeszéd hitelessége, a változatos szókincs, a leírások egyedisége – mind a megjelenítés eszköze legyen, kerülve az egysíkú cselekménysort.

A téma utalhat a mohácsi csata hőseire, a 150 éves uralomra, de nem a helytörténet részét képező, török időkre utaló regék, mondák, legendák újramesélését várjuk, hanem szépirodalmi eszközökkel megírt, a fantázia ötletességére épülő egyedi írásműveket. Szemtanúként, időutazóként, résztvevőként, egyes szám 1. vagy 3. személyben stb. megjelenített, ábrázolt jellemeket veszünk szívesen.

Továbbá: a pályázók kitérhetnek a történelmi háttér nélküli veszteségérzetre, a kudarc sokféle formájára, a megtartó erő lehetséges módjaira stb.

Feltételek: névvel, (e-mail) címmel, telefonszámmal ellátott, nálunk, a mi kiadványainkban nyomtatásban meg NEM jelent két darab vers / vagy egy széppróza műfaji megkötés nélkül, maximum három oldalnyi terjedelem (A4), Times New Roman stílus, 12-es betűméret, 2,5 cm-es margószél, 1,5-es sortávolság.

A pályaműveket szakértő bizottság értékeli.

Nevezési díj: nincs

Határidő: 2026. szeptember 30.

Eredményhirdetés: 2026. november 19-én 17 órakor az Érdi Galériában (Érd, Alsó utca 2.)

A legjobbnak ítélt írásokból válogatás-kötet jelenik meg.

Beküldési cím: dlnemarta@gmail.com vagy postai úton a kiadóba (2030 Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ, Alsó u.9.)

Tisztelt Olvasóink, kedves Irodalombarátok!
Az SZJA 1%-ának felajánlásával támogathatják a
POLY-ART Alapítvány munkáját.
Ez a művészeti közösség azzal a céllal jött létre, hogy
városunkban és annak vonzáskörében élő
alkotók számára bemutatkozási és
fejlődési lehetőséget biztosítson.

E törekvést támogathatják adójuk 1%-ának
felajánlásával.

A POLY-ART Alapítvány adószáma:
18667369-1-13